

***Program Operacyjny Inteligentny Rozwój,
2014-2020***

Projekt

WARSZAWA, PAŹDZIERNIK 2013 R.

Spis treści

1. Opis części strategicznej programu	8
1.1. Opis najważniejszych przedsięwzięć konsultacyjnych i badawczych	8
1.1.1. Prace grupy roboczej ds. Przygotowania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój	8
1.1.2. Ewaluacja ex ante	11
1.1.3. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko	11
1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych	11
1.3. Uzasadnienie szacunkowego rozkładu środków UE	13
1.4. Strategia inwestycyjna programu	13
2. Opis układu osi priorytetowych	17
2.1. Powiązanie osi z celami tematycznymi i priorytetami inwestycyjnymi	17
2.2. Powiązanie osi z funduszami	18
2.3. Powiązanie osi z kategoriami regionów w ramach PO krajowych	18
3. Opis typów przedsięwzięć realizowanych w ramach osi priorytetowej	19
3.1. Oś priorytetowa I: Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe	20
3.2. Oś priorytetowa II: Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	24
3.3. Oś priorytetowa III: Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw	28
3.4. Oś priorytetowa IV: Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	34
3.5. Oś priorytetowa V: Pomoc Techniczna	40
3.6. Wymiar terytorialny	42
3.7. Wymogi dotyczące przedsięwzięć powiązanych ze strategią UE Regionu Morza Bałtyckiego	43
4. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów i operacji	44
4.1. Podstawowe zasady wyboru projektów i operacji	44
4.2. Założenia do opracowania kryteriów wyboru projektów PO IR	44
4.3. Organizacja procesu wyboru (sposób naboru i oceny projektów)	45
5. Przedstawienie sposobu realizacji zasad horyzontalnych	47
5.1. Promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn	47
5.2. Zapobieganie dyskryminacji	47
5.3. Zrównoważony rozwój	48
5.4. Partnerstwo	49
6. Opis ram koordynacji w ramach programu	50
6.1. Ogólne ramy koordynacji wsparcia w ramach umowy partnerstwa	50
6.2. Komplementarność PO IR z PO PW i RPO	50
6.3. Komplementarność PO IR z PO IS	53
6.4. Komplementarność PO IR z PO PC	53
6.5. Komplementarność PO IR z PO WER	53
6.6. Komplementarność PO IR z Programem Ramowym Horyzont 2020	53
6.7. Program konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MSP na lata 2014-2020 (COSME)	55
6.8. Rezerwa dla nowych instalacji-NER 300	55
6.9. Program na rzecz Przemian i Innowacji Społecznych	55
7. Opis rozwiązań z zakresu skutecznej i efektywnej realizacji programu	56
7.1. Warunkowość ex ante	56
7.2. Ramy wykonania	61
7.3. Ocena i opis zdolności administracyjnych	61
7.4. Ocena i przedsięwzięcia zmniejszające obciążenia administracyjne	63
7.5. Informacja i promocja	64
8. Finansowanie PO i plan finansowy	65
8.1. Alokacje dzielone pomiędzy dwie kategorie regionów	68

8.2. Rezerwa wykonania	68
8.3. Rezerwa programowa	68
8.4. Koncentracja tematyczna wsparcia	69
8.5. Wybór podstawy certyfikacji	69
9. Opis systemu instytucji zaangażowanych w realizację PO IR	70
10. Załączniki	72
10.1. Lista projektów dużych	72
10.2. Opis prac grupy roboczej ds. Przygotowania PO IR	72
10.3. Spis skrótów	77
10.4. Słownik pojęć	78
10.5. Spis tabel i wykresów	78

Wstęp

W ostatnich latach nastąpiło przyspieszenie procesu konwergencji Polski z krajami UE, do czego przyczyniły się m.in. inwestycje wsparte ze środków funduszy strukturalnych, a także wysokie tempo wzrostu gospodarczego w kraju. W latach 2007-2011 średnioroczne tempo wzrostu PKB w Polsce wynosiło 4,3% (wobec 0,5% średnio w Unii Europejskiej). W 2011 r. PKB na mieszkańca w Polsce wynosił 65% średniej unijnej, co oznaczało poprawę o 13 pp w stosunku do 2006 r. Te pozytywne trendy wskazują na wzrost konkurencyjności krajowej gospodarki i poprawę poziomu życia ludności. Wraz ze wzrostem dobrobytu pojawia się jednak realne zagrożenie wejścia polskiej gospodarki na ścieżkę dryfu rozwojowego, związane ze zjawiskiem „pułapki średniego dochodu”.¹ Uniknięcie tego zagrożenia wymaga zmiany modelu rozwoju gospodarczego Polski – z imitacyjnego na innowacyjny.

Dalsze ograniczenie dystansu rozwojowego pomiędzy Polską a wysoko rozwiniętymi państwami UE (osiągnięcie w 2020 r. 74-79% średniego poziomu PKB per capita UE), przy jednoczesnym zapewnieniu stabilnego rozwoju, **wymaga prowadzenia polityki rozwoju** stymulującej wzrost gospodarczy oparty na poprawie **innowacyjności i konkurencyjności** gospodarki kraju i regionów. Przykłady krajów wysokorozwiniętych pokazują, że dalszy wzrost dobrobytu może zostać osiągnięty dzięki wykorzystaniu potencjałów związanych z kreatywnością i przedsiębiorczością społeczeństwa oraz umiejętnością współpracy. Konieczne jest zatem przejście od koncentracji na „wzroście ilościowym” w kierunku budowy gospodarki opartej na wiedzy.

W perspektywie finansowej 2007-2013 podjęto szereg działań mających na celu pobudzenie innowacyjności przedsiębiorstw oraz podniesienie jakości sektora nauki w Polsce. Efekty tych działań nie są jeszcze widoczne, np. w Programie Operacyjnym Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013 (PO IG) do końca I półrocza 2013 r. zakończyła się realizacja blisko połowy projektów, jednak ich łączna wartość to niespełna 20% całości przyznanego dofinansowania. Oznacza to, że zakończyły się głównie projekty o niewielkiej wartości, natomiast zdecydowanie większy wpływ na innowacyjność polskiej gospodarki będą miały nadal trwające duże projekty inwestycyjne lub badawcze o kilkuletnim horyzoncie realizacji. Z tego powodu pełniejsza ocena efektów realizacji PO IG w zakresie zwiększenia innowacyjności gospodarki będzie możliwa dopiero najwcześniej po 2015 r.

W badaniach obrazujących innowacyjność krajów UE Polska wciąż zajmuje niską pozycję. Według opublikowanego w 2013 r. rankingu pn. *Innovation Union Scoreboard* Polska należy do grupy państw określonych jako „skromni innowatorzy”, osiągając wynik ponad dwukrotnie gorszy niż średnia europejska.² Jedną z przyczyn tak słabej pozycji Polski są stosunkowo niskie nakłady na działalność badawczo-rozwojową, które w 2011 roku osiągnęły poziom 0,77% PKB. Zgodnie ze zobowiązaniami przyjętymi w rządowych dokumentach strategicznych do 2020 r. powinien nastąpić wzrost wartości wskaźnika GERD do poziomu 1,7% PKB.³ W szczególności konieczne jest pobudzenie udziału przedsiębiorstw w finansowaniu B+R, z poziomu ok. 28% (2011 r.) do 50%. Do istotnych problemów polskiej gospodarki należy ponadto niedostateczna współpraca przedsiębiorstw z sektorem nauki w zakresie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej, co przekłada się na silniejsze finansowanie badań podstawowych kosztem badań stosowanych i prac rozwojowych.

Zgodnie ze stanowiskiem Komisji Europejskiej, wyrażonym w tzw. *Position Paper*⁴, stworzenie w Polsce otoczenia biznesu sprzyjającego innowacjom powinno być jednym z priorytetowych kierunków interwencji, finansowanych z Europejskich Funduszy Strukturalnych i Inwestycyjnych (EFSI) w perspektywie 2014-2020. Inwestycje należy koncentrować na budowie narzędzi umożliwiających ośrodkom badawczym współpracę z biznesem oraz stymulujących transfer wiedzy między sektorem publicznym i prywatnym. Wsparcie powinno obejmować cały cykl innowacji: od badań do komercjalizacji. Ponadto konieczne jest lepsze dostosowanie modelu finansowania projektów do poziomu ryzyka występującego na danym etapie opracowania innowacyjnego rozwiązania.

Biorąc pod uwagę określone wyzwania i analizowane uwarunkowania o charakterze globalnym, europejskim i krajowym, celem konsekwentnie realizowanym w ramach perspektywy finansowej 2014-

¹ *Potencjał i bariery polskiej innowacyjności*, Instytut Badań Strukturalnych, M. Bukowski, A. Szpor, A. Śniegocki, Warszawa, 2012.

² *Innovation Union Scoreboard 2013*. European Commission, 2013.

³ Por. *Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii Europa 2020*, Warszawa, 2011.

⁴ *Position of the Commission Services on the development of Partnership Agreement and programmes in POLAND for the period 2014-2020*, European Commission, 2012.

2020 jest oparcie rozwoju na dalszym zwiększaniu konkurencyjności gospodarki, poprawie spójności społecznej i terytorialnej (przez likwidowanie istniejących barier rozwojowych) i podnoszeniu sprawności i efektywności państwa.

Środki funduszy Wspólnych Ram Strategicznych (WRS), wspierające cele strategii Europa 2020 na rzecz wzrostu inteligentnego, zrównoważonego, sprzyjającego włączeniu społecznemu, koncentrować się będą na dziedzinach istotnych dla rozwoju kraju, wskazanych w Zaleceniach Rady UE oraz Krajowym Programie Reform. Będą więc przede wszystkim **wspierały innowacyjność gospodarki, konkurencyjność określonych branż i sektorów, a także będą promowały racjonalne gospodarowanie zasobami, w tym efektywność energetyczną i surowcową**, wzmacniały aktywność zawodową społeczeństwa i zapewniały możliwość dokończenia rozpoczętego w ostatnich latach programu rozwoju infrastruktury transportowej.⁵

W dniu 15 stycznia 2013 r., Rada Ministrów przyjęła *Założenia Umowy Partnerstwa*, wyznaczające kierunki interwencji ze środków Unii Europejskiej (UE) w perspektywie finansowej na lata 2014-2020. *Założenia Umowy Partnerstwa* określają:

- liczbę i zakres programów operacyjnych planowanych do realizacji w latach 2014-2020,
- ramy instytucjonalne systemu wdrażania programów operacyjnych,
- kluczowe cele i kierunki interwencji finansowanych ze środków unijnych,
- sposób podziału interwencji pomiędzy programy operacyjne krajowe i regionalne,
- koncentrację tematyczną, stopień uzupełniania się interwencji finansowanych z polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej (WPR) i Wspólnej Polityki Rybołówstwa (WPRyb),
- metody zastosowania podejścia terytorialnego w programowaniu i wdrażaniu polityki spójności.

Przyjęcie przez Radę Ministrów *Założeń Umowy Partnerstwa* formalnie pozwoliło na rozpoczęcie prac nad przygotowaniem *Umowy Partnerstwa* oraz programów operacyjnych na lata 2014-2020.

Zgodnie z *Założeniami Umowy Partnerstwa* w perspektywie finansowej UE na lata 2014-2020, będzie realizowany program operacyjny dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw - **Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020** (dalej: PO IR).

Punktem wyjścia dla określenia zakresu interwencji PO IR są doświadczenia wynikające z realizacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013.

W porównaniu do dotychczas oferowanego wsparcia w obszarze innowacyjności, w ramach PO IR planuje się położenie większego nacisku na współpracę sektorów nauki i biznesu. W związku z powyższym preferowane będą projekty badawcze, charakteryzujące się wysokim potencjałem w zakresie komercjalizacji. W tym kontekście szczególnie istotne staje się stworzenie mechanizmów angażujących przedsiębiorstwa w prowadzenie prac B+R, samodzielnie lub wspólnie z jednostkami naukowymi i innymi przedsiębiorstwami.

W perspektywie 2007-2013 skala finansowania infrastruktury sektora nauki, w tym szkół wyższych, była na tyle duża, że w kolejnych latach tego typu projekty nie powinny mieć priorytetowego znaczenia. Dlatego też w PO IR nacisk położony zostanie na wykorzystanie istniejących zasobów oraz konsolidację potencjału jednostek naukowych w ramach sieci powiązań i wspólnych projektów.

Istotna zmiana nastąpi także w zakresie finansowania wdrożeń nowych technologii. W ramach PO IG etap komercjalizacji innowacyjnych rozwiązań wspierany był w formie dotacyjnej, podczas gdy w PO IR przewiduje się wykorzystanie instrumentów zwrotnych w finansowaniu tego typu projektów. Wynika to z faktu, iż dalsze etapy opracowania innowacyjnego rozwiązania (po etapie prac B+R) są obciążone dużo mniejszym ryzykiem oraz uwarunkowane czynnikami o charakterze rynkowym.

W zakresie wsparcia instytucji otoczenia biznesu konieczne jest dążenie do urynkowania działalności tych podmiotów oraz ograniczenie rozwoju nowej infrastruktury. Instrumenty PO IR powinny przyczyniać się do profesjonalizacji usług świadczonych przez IOB, a także konsolidacji i lepszej koordynacji całego systemu.

⁵ Założenia Umowy Partnerstwa, s. 16.

Celem głównym PO IR będzie wspieranie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, wyrażające się głównie zwiększeniem nakładów prywatnych na B+R, w szczególności poprzez:

- wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej,
- podniesienie jakości i interdyscyplinarności badań naukowych,
- zwiększenie stopnia komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia badań naukowych.

Cel ten zostanie osiągnięty przez koncentrację działań programu – zgodnie z podejściem tzw. inteligentnych specjalizacji – na:

- podniesieniu jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
- wzmacnianiu powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami,
- rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw,
- wsparciu działań odpowiadających na potrzebę pogodzenia wzrostu gospodarczego i poprawy wyników ekonomicznych przy jednoczesnym ograniczeniu wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) i zmniejszeniu presji na środowisko.

Wsparcie ze środków PO IR będzie skoncentrowane na projektach realizowanych w obszarach **inteligentnych specjalizacji**, czyli na wybranych dziedzinach nauki i gospodarki, stanowiących potencjał rozwojowy kraju i regionów.

Podstawowym elementem PO IR będą instrumenty wsparcia skierowane do przedsiębiorstw w celu podjęcia przez nie działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej. Ze względu na potrzebę stymulowania transferu wiedzy z sektora publicznego do gospodarki, w PO IR zastosowane zostaną rozwiązania promujące współpracę sektora nauki z przedsiębiorcami.

Hasło przewodnie programu to: **wsparcie projektów od pomysłu do rynku**. Założeniem PO IR jest bowiem wsparcie realizacji całego procesu powstawania innowacji: od fazy tworzenia się pomysłu, poprzez etap prac badawczo-rozwojowych, przygotowanie prototypu, aż po komercjalizację wyników badań.

Strategia inwestycyjna PO IR uwzględni potrzeby przedsiębiorstw znajdujących się na różnych etapach rozwoju. W programie przewidziano realizację działań, które będą wspierały inkubację firm opartych na innowacyjnych pomysłach, a także dostęp do usług świadczonych przez jednostki naukowe oraz instytucje otoczenia biznesu. Przedsiębiorstwa planujące samodzielną realizację projektów B+R będą mogły otrzymać wsparcie na wyposażenie laboratorium. Finansowane będą także koszty związane z prowadzeniem prac badawczo-rozwojowych oraz uzyskaniem ochrony praw własności intelektualnej. Dzięki wsparciu rozwoju rynku kapitałowego możliwe będzie stymulowanie ekspansji innowacyjnych firm. Wsparcie umiędzynarodowienia przedsiębiorstw, w tym nawiązywania kontaktów z zagranicznymi kontrahentami i inwestorami, będzie przyczyniać się do poszerzenia rynków zbytu dla innowacyjnych produktów i usług, a tym samym do optymalizacji kosztów działalności innowacyjnej firm.

Oprócz innowacji technologicznych wsparciem objęte będą towarzyszące im innowacje nietechnologiczne, pozwalające na zwiększenie efektywności działań organizacyjnych czy zarządczych w przedsiębiorstwie.

Zgodnie z zaleceniami Komisji Europejskiej w PO IR priorytetowo będą traktowane ekoinnowacje - innowacyjne technologie środowiskowe w dziedzinie ochrony środowiska, w tym w zakresie ograniczenia emisji gazów cieplarnianych, zanieczyszczeń powietrza oraz adaptacji do zmian klimatu. **PO IR będzie przewidywał rozwiązania horyzontalne preferujące wsparcie badań naukowych i prac rozwojowych prowadzących do innowacji w zakresie technologii środowiskowych, niskoemisyjnych oraz umożliwiających efektywne (oszczędne) gospodarowanie zasobami.** Takie rozwiązania przyczynią się do uwolnienia potencjału innowacyjnego wynikającego ze ściślejszej współpracy przedsiębiorstw oraz nauki, a także pozwolą odpowiedzieć na krajowe i regionalne wyzwania w zakresie zaopatrzenia w surowce, bezpieczeństwa energetycznego i żywnościowego oraz ochrony środowiska. W zasadach wyboru projektów do wsparcia zostaną również wskazane kryteria, które będą premiowały realizację projektów zgodnie z najefektywniejszymi metodami pod względem oddziaływania na środowisko. Wskazane rozwiązania uwzględniają znaczenie środowiskowego wymiaru realizacji projektów współfinansowanych ze środków PO IR dla zapewnienia warunków zrównoważonego rozwoju polskiej nauki i gospodarki.

Celem PO IR jest także podniesienie pozycji polskiej nauki na arenie światowej oraz wzrost jakości badań prowadzonych w jednostkach naukowych. Cel ten będzie realizowany poprzez wspieranie współpracy badawczej w ramach sieci naukowych i naukowo-przemysłowych o zasięgu krajowym i międzynarodowym oraz rozwój kadr B+R. PO IR powinien przyczynić się do zwiększenia udziału Polski w budowie Europejskiej Przestrzeni Badawczej poprzez zapewnienie lepszych warunków do prowadzenia badań. W celu stymulowania współpracy polskich naukowców z naukowcami z innych państw wspierane będzie zaangażowanie polskich zespołów badawczych w projekty finansowane z programów międzynarodowych (Horyzont 2020).

Działalność innowacyjna i B+R przedsiębiorstw jest uwarunkowana nie tylko czynnikami związanymi z potencjałem przedsiębiorstw i sektora nauki. Istotne jest także otoczenie, w jakim prowadzona jest działalność innowacyjna – zarówno w wymiarze infrastrukturalnym (możliwość korzystania z zasobów parków naukowo-technologicznych, inkubatorów przedsiębiorczości, itp.), jak i dotyczącym kapitału ludzkiego oraz rozwiązań instytucjonalnych (np. możliwość podnoszenia kompetencji kadr B+R, uzyskania ochrony własności przemysłowej, korzystania z usług sprawnie działających instytucji odpowiadających za wsparcie przedsiębiorstw). Również w tym zakresie planowane jest finansowanie ze środków PO IR określonych działań, głównie dotyczących wsparcia w korzystaniu przez przedsiębiorstwa z proinnowacyjnych usług świadczonych przez IOB. Planowane jest również wsparcie projektów o charakterze systemowym, realizowanych przez instytucje publiczne. Celem tych projektów będzie zapewnienie informacji o procesach zachodzących w innowacyjnej gospodarce oraz koordynacja działań podejmowanych w różnych PO, np. w zakresie wsparcia internacjonalizacji przedsiębiorstw.

PO IR zakłada silne ukierunkowanie tematyczne wspieranych projektów na obszary określone jako tzw. **inteligentne specjalizacje**, które zostaną opisane we właściwych krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest oparta na założeniu, że kraj lub region może zbudować swoją przewagę konkurencyjną w oparciu o unikalne, specyficzne dla danego terytorium potencjały. Inteligentna specjalizacja cechuje się występowaniem wspólnego potencjału w nauce i gospodarce, który wpisuje się w nisze rynkowe i którego doskonalenie staje się ambicją kraju lub regionu. Obszary określone jako „inteligentne” powinny generować wyjątkową wartość dodaną oraz oddziaływać na inne sektory gospodarki. Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest nowym podejściem do stymulowania współpracy pomiędzy biznesem i sektorem nauki w celu dokonania transformacji społeczno-gospodarczej. Ponadto koncepcja ta wymaga określenia przewag konkurencyjnych kraju/regionu w odniesieniu do szeroko rozumianego otoczenia (innych regionów, państw). **W związku z powyższym, identyfikacja inteligentnej specjalizacji powinna być postrzegana nie jako jednorazowe działanie, lecz jako ciągły proces, obejmujący stały monitoring zmian zachodzących na rynku, które mogą mieć wpływ na pozycję konkurencyjną danego terytorium.** W proces ten powinni być zaangażowani przedstawiciele świata biznesu, nauki, partnerzy społeczni i administracja.

Proces wyboru projektów do wsparcia w ramach PO IR będzie prowadzony w oparciu o ustalone, jawne kryteria, których celem będzie wyselekcjonowanie najlepszych pod względem jakości projektów. Ocena projektów może być prowadzona z udziałem panelu ekspertów (w tym także ekspertów zagranicznych).

1. Opis części strategicznej programu

1.1. Opis najważniejszych przedsięwzięć konsultacyjnych i badawczych

1.1.1. Prace Grupy roboczej ds. przygotowania Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój

W dniu 15 stycznia 2013 r., Rada Ministrów przyjęła *Założenia Umowy Partnerstwa*, wyznaczające kierunki interwencji ze środków Unii Europejskiej w kolejnej perspektywie finansowej, w tym liczbę i zakres programów operacyjnych przewidzianych do realizacji w latach 2014-2020. Jednym z nich jest krajowy program operacyjny dotyczący innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw noszący nazwę PO Inteligentny Rozwój.

Równoległe z procesem przygotowania *Założeń Umowy Partnerstwa*, prowadzonym w II połowie 2012 r., podjęto działania zmierzające do rozpoczęcia prac nad programami operacyjnymi na lata 2014-2020. W dniu 13 listopada 2012 r. odbyło się pierwsze spotkanie grupy roboczej ds. opracowania założeń PO Inteligentny Rozwój

Przyjęcie przez Radę Ministrów *Założeń Umowy Partnerstwa*, w których wskazano, że rolę instytucji zarządzającej dla krajowych programów operacyjnych finansowanych z funduszy polityki spójności będzie pełnić Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, umożliwiło formalne rozpoczęcie prac nad przygotowaniem ww. programu. Sposób organizacji prac grup roboczych, ich zakres tematyczny oraz skład został określony w Zarządzeniu Ministra Rozwoju Regionalnego nr 4 z dnia 11 lutego 2013 r. *w sprawie powołania Grup roboczych dla wsparcia przygotowania krajowych programów operacyjnych finansowanych w ramach polityki spójności oraz koordynacji interwencji w ramach celów tematycznych*. Zarządzenie to stanowiło podstawę do powołania Grupy roboczej ds. przygotowania programu operacyjnego dotyczącego innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw (oraz koordynacji interwencji w ramach celu tematycznego 1 *Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji* oraz celu tematycznego 3 *Podnoszenie konkurencyjności MSP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury*).

Zgodnie z ww. zarządzeniem MRR w skład Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój wchodzi przedstawiciele:

- właściwych komórek organizacyjnych MRR odpowiedzialnych za przygotowanie programów operacyjnych lub koordynację właściwych celów tematycznych, właściwych do koordynacji zadań związanych z przygotowaniem dokumentów strategicznych, programowych i wdrożeniowych perspektywy finansowej 2014-2020,
- właściwych ministrów, wymienionych w *Założeniach Umowy Partnerstwa*,
- zarządów województw,
- środowisk naukowych,
- ekspertów w dziedzinach odpowiadających zakresowi właściwego programu operacyjnego,
- partnerów społecznych i gospodarczych,
- organizacji pozarządowych,
- innych podmiotów.

Wybór partnerów zaangażowanych w prace Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR bazował na doświadczeniach z funkcjonowania Komitetu Monitorującego PO Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013. Instytucje, organizacje oraz eksperci wspierający proces powstawania programu operacyjnego odznaczają się doświadczeniem praktycznym oraz szeroką wiedzą w danej dziedzinie.

Grupa robocza ds. przygotowania PO IR pracuje w ramach spotkań plenarnych, w których uczestniczą wszyscy członkowie grupy oraz w ramach spotkań tematycznych, które odbywają się z udziałem poszczególnych członków grupy. W spotkaniach tematycznych udział biorą eksperci oraz beneficjenci programów operacyjnych na lata 2007-2013, którzy przedstawiają swoje doświadczenia i propozycje rozwiązań do PO IR. Celem spotkań tematycznych jest określenie najbardziej efektywnych oraz adekwatnych do wyzwań i potrzeb zasad zaprogramowania interwencji w PO IR.

Szczegółowe informacje dotyczące przebiegu prac Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR zostały przedstawione w rozdziale 10.2.

W ramach prac nad PO IR w listopadzie 2012 r. MRR zleciło wykonanie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej wraz z analizą SWOT dla Programu.⁶ Ekspertyza odnosi się do celów tematycznych objętych interwencją PO IR, przedstawia dane statystyczne charakteryzujące stan sektora przedsiębiorstw, nauki oraz instytucji otoczenia biznesu oraz ukazuje sytuację ww. obszarów w ujęciu międzynarodowym. Ponadto ekspertyza obejmuje wnioski i rekomendacje z raportów dotyczących stanu innowacyjności polskiej gospodarki opracowanych w ostatnich kilku latach.

W celu zaprezentowania założeń PO IR szerokiej opinii publicznej w dniach 23 maja – 14 czerwca 2013 r. został zorganizowany cykl 7 konferencji regionalnych w: Gdańsku, Wrocławiu, Białymstoku, Krakowie, Katowicach, Szczecinie i Warszawie. W spotkaniach uczestniczyli przedstawiciele Ministerstw: Rozwoju Regionalnego, Gospodarki a także Nauki i Szkolnictwa Wyższego. W spotkaniach konsultacyjnych udział wzięło ok. 800 osób (przedsiębiorców, przedstawicieli sektora nauki, organizacji społeczno-gospodarczych, instytucji otoczenia biznesu oraz samorządów lokalnych i regionalnych).

Koncepcja PO IR została również przedstawiona podczas spotkań i konferencji dotyczących wspierania innowacyjności, organizowanych m.in. przez Radę Główną Instytutów Badawczych, Business Center Club oraz Naczelną Organizację Techniczną.

W procesie przygotowania PO IR zostały także wykorzystane doświadczenia z realizacji i ewaluacji Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013.

Najważniejsze rekomendacje dotyczące perspektywy 2014-2020 zostały przedstawione w badaniu pt *Metaewaluacja wyników badań ewaluacyjnych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013.*⁷

Celem badania było wypracowanie rekomendacji kluczowych na kolejną perspektywę finansową w zakresie wsparcia badań naukowych, rozwoju technologii, infrastruktury sfery B+R, IOB, innowacyjności i konkurencyjności przedsiębiorstw oraz społeczeństwa informacyjnego.

W ramach badania dokonano przeglądu ewaluacji wykonanych w odniesieniu do PO IG w celu skonsolidowania oraz zweryfikowania zasadności wniosków i rekomendacji. Następnie wybrano wnioski i rekomendacje kluczowe dla okresu 2014-2020 oraz dokonano ich konsolidacji, aktualizacji lub modyfikacji.

Pierwszy ze zidentyfikowanych i nadal aktualnych problemów PO IG to **zbytnie rozproszenie tematyczne wsparcia**. Pogłębiona analiza tego zagadnienia pokazała, że w PO IG zabrakło decyzji o koncentracji na poziomie strategicznym, a działania służące koncentracji podejmowane były na poziomie operacyjnym (osi priorytetowych lub działań). W nowej perspektywie finansowej KE zaleca przyjęcie podejścia tzw. inteligentnej specjalizacji, co ma stanowić odpowiedź na postulat koncentracji funduszy.

Drugi horyzontalny problem w ramach PO IG, z którym należy się zmierzyć w nowej perspektywie, odnosi się do sposobów finansowania innowacji. W badaniach ewaluacyjnych podkreślano, że w ramach programu **zbyt duży nacisk położono na dotacje**. W nowej perspektywie konieczna jest zmiana podejścia w tym zakresie. Pomoc bezzwrotna powinna być przeznaczona wyłącznie na tzw. innowacje radykalne, w pozostałych przypadkach należy stosować mechanizmy zwrotne oraz inne instrumenty, takie jak ulgi podatkowe (np. na zatrudnienie pracowników działów B+R).

Trzeci horyzontalny problem zidentyfikowany w ramach PO IG, polega **na trudnościach ze zdefiniowaniem, oceną i mierzaniem innowacyjności**. W opinii zarówno ewaluatorów, jak i przedstawicieli instytucji zaangażowanych w realizację programu, trudności te w konsekwencji doprowadziły do wyboru projektów, które w subiektywnej ocenie nie były najbardziej innowacyjne. W praktyce stosowano lub proponowano różne podejścia definiowania i oceniania innowacyjności,

⁶ *Przygotowanie części diagnostycznej oraz analizy SWOT dla Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój*, EGO – Evaluation for Government Organizations s.c., Warszawa, 2013.

⁷ *Metaewaluacja wyników badań ewaluacyjnych Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013*, Laboratorium Rozwoju Sp. z o.o., Infra Vision Przemysław Gorgol oraz Proewal Ewaluacja i Doradztwo Alicja Weremiuk, Warszawa 2012.

zarówno subiektywne (opinie ekspertów), jak i dążące do obiektywizacji (ocena skali innowacji, czas stosowania technologii). Ocena ekspercka w przypadku tego typu wsparcia wydaje się bardziej zasadna. Bardziej obiektywnym kryterium mogłoby być natomiast wykorzystanie kryterium skali dotychczasowych nakładów na B+R+I danego przedsiębiorstwa. Nie odnosi się ono jednak bezpośrednio do innowacyjności, a jego celem miałyby być raczej wzmacnianie udziału prywatnego finansowania nakładów na B+R+I.

Najważniejsze rekomendacje z badania dotyczą:

1. *Propozycji przyjęcia modelu koncentracji wsparcia na dziedzinach inteligentnej specjalizacji lub promowania kierunków inteligentnej specjalizacji.*

W PO IG wystąpił problem rozproszenia środków (brak wskazania branż lub dziedzin priorytetowych). Zdaniem ewaluatorów decyzja co do koncentracji wsparcia musi zostać dokonana w oparciu o rządowe dokumenty strategiczne, które stanowią podstawę dla identyfikacji obszarów inteligentnej specjalizacji (SIEG, PRP, KPB).

2. *Zróżnicowania instrumentów wsparcia w zależności od rodzaju adresowanego problemu*

Zdaniem ewaluatorów, w przypadku projektów najbardziej innowacyjnych (innowacji radykalnych), obarczonych dużym ryzykiem, w szczególności w odniesieniu do małych podmiotów i start-upów, należy utrzymać system finansowej pomocy bezzwrotnej lub pomocy w formie podstawowej infrastruktury, jak też wsparcia przy działaniach związanych z ochroną własności przemysłowej.

3. *Uspójnienia podejścia do definiowania innowacyjności w przyszłym okresie programowania.*

Kryterium innowacyjności powinno być oceniane ekspercko w zależności od rodzaju działania. Dla działań, w których występuje duża podaż projektów, można zaproponować ocenę wniosku przez min. trzech ekspertów (ale pracujących niezależnie do momentu powstania istotnych rozbieżności). Natomiast w przypadku działań zakładających wsparcie niewielkiej liczby projektów rekomenduje się zastosowanie oceny przez panel ekspertów.

4. *Stosowania mechanizmów wzmacniających wspólne zaangażowanie pomiotów z sektorów nauki i gospodarki.*

W projektach B+R należy stosować kryteria dostępu zakładające jednoczesny udział podmiotów z sektora nauki i gospodarki, w tym w oparciu o schematy częściowej pomocy publicznej (m.in. w oparciu o doświadczenia obecnej formuły poddziałania 1.3.1 PO IG). Należy rozwijać projekt MNiSW mapy infrastruktury B+R sfinansowanej ze środków publicznych i możliwej do wykorzystania dla celów komercyjnych, obejmując nim przedsięwzięcia realizowane ze środków UE w ramach nowej perspektywy finansowej (w ramach przedsięwzięcia pn. Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej).

5. *Wzmocnienia procesu udzielania dofinansowania IOB w oparciu o weryfikację: możliwości funkcjonowania rynkowego instytucji poza wsparciem dotacyjnym, założeń strategicznych działania oraz zapewnienie skutecznych narzędzi monitorowania.*

Zdaniem ewaluatorów udzielanie wsparcia powinno się odbywać w oparciu o kryteria promujące funkcjonowanie IOB na zasadach rynkowych, aby podmioty te były w stanie działać i realizować swoje cele również po ustaniu finansowania ze środków publicznych. Konieczne jest wzmocnienie selekcji instytucji, którym udzielone zostanie wsparcie w oparciu o kryteria doświadczenia oraz czytelnych, przekonujących i wykonalnych strategii działania i konkurencyjności. Należy również rozważyć wprowadzenie instrumentów zakładających konieczność zagwarantowania przez beneficjentów środków własnych oraz określenie adekwatnych i realnych wskaźników realizacji projektów.

Pozostałe rekomendacje dotyczą:

- tworzenia warunków dla rozwoju potencjału instytucji oraz beneficjentów - wsparcie powinno być „uszyte na miarę”, czyli punktowe i adresujące konkretne kompetencje (w tym dotyczące określonych procesów),
- kontynuacji wsparcia dla projektów prognostycznych w formule projektów systemowych,

- wprowadzenia zmian w otoczeniu regulacyjnym sprzyjających ułatwieniom i zachętom do ochrony własności przemysłowej oraz wzmocnienia stanu wiedzy i informacji wśród beneficjentów nt. możliwości ochrony własności przemysłowej.

Do uzupełnienia o informacje o kolejnych spotkaniach Grupy roboczej ds. PO IR oraz etapach konsultacji Programu.

1.1.2. Ewaluacja ex ante

W marcu 2013 r. rozstrzygnięty został przetarg nieograniczony na wykonanie ewaluacji ex-ante PO IR. Wykonawcami ewaluacji ex-ante są występujący wspólnie PSDB Sp. z o.o. oraz Regio Group Sp. z o.o. Umowa z wyłonionym wykonawcą została zawarta w dniu 3 kwietnia 2013 r.

Ewaluacja ex-ante jest realizowana w sposób partycypacyjny, tj. ewaluator towarzyszy Instytucji Zarządzającej w kluczowych momentach procesu programowania: od opracowania pierwszego, wstępnego projektu programu operacyjnego, poprzez konsultacje społeczne programu i negocjacje z Komisją Europejską, aż do momentu zatwierdzenia programu operacyjnego przez KE. Kluczowe rekomendacje formułowane przez ewaluatora będą uwzględniane na bieżąco w procesie programowania.

1.1.3. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Prognoza oddziaływania na środowisko wykonywana jest zgodnie z wymaganiami ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (Dz. U. Nr 199 poz. 1227 ze zm.), w myśl której przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymagają projekty polityk, strategii, planów lub programów w określonych obszarach wyznaczających ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

W dniu 19 kwietnia 2013 r., Główny Inspektor Sanitarny (GIS), a w dniu 9 maja 2013 r., Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (GDOŚ) przedstawili zakres prognozy oddziaływania na środowisko. Zdaniem GIS, w ramach prognozy należy uwzględnić postanowienia art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 3 października 2008 r. *o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* wskazujący, że poprzez oddziaływanie na środowisko rozumie się również oddziaływanie na zdrowie ludzi. Z kolei w opinii GDOŚ prognoza oddziaływania na środowisko powinna przede wszystkim zostać ukierunkowana na wskazanie takich zaleceń odnośnie formułowania kryteriów wyboru projektów, które pozwolą na spełnienie wymogów ochrony środowiska przy ich realizacji. Według GDOŚ preselekcja pod kątem oddziaływania na środowisko na etapie konkursu zmniejszy prawdopodobieństwo problemów na etapie uzyskiwania dofinansowania. Wskazane wyżej kryteria powinny być brane pod uwagę także w przypadku kwalifikowania do PO IR projektów pozakonkursowych. W obu przypadkach należy mieć na względzie konieczność dokumentowania przez beneficjentów objęcia projektów strategiczną oceną oddziaływania na środowisko. Dodatkowo GDOŚ podkreśla, aby autorzy prognozy z wyjątkową starannością opracowali zasady monitoringu skutków realizacji postanowień PO IR tak, by pozwoliły one na zbadanie rzeczywistych skutków środowiskowych jego realizacji.

W dniu 16 września 2013 r. podpisana została umowa z wykonawcą prognozy oddziaływania na środowisko – Głównym Instytutem Górnictwa. W pierwszej połowie listopada przewidywane jest przygotowanie wstępnej prognozy OOS, a następnie rozpoczęcie konsultacji społecznych tego dokumentu.

Przygotowanie raportu końcowego prognozy oddziaływania na środowisko planowane jest na połowę grudnia 2013 r.

1.2. Uzasadnienie wyboru celów tematycznych

Wyboru tzw. celów tematycznych realizowanych w ramach PO IR dokonano z uwzględnieniem:

- dokumentów strategicznych - strategii Europa 2020, Strategii Rozwoju Kraju 2020, Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, projektu Programu Rozwoju Przedsiębiorstw do 2020 r., Krajowego Programu Reform oraz Krajowego Programu Badań,
- wniosków z diagnozy sytuacji sfery nauki, B+R, przedsiębiorstw oraz instytucji otoczenia biznesu,

- trendów rozwojowych ww. obszarów,
- uwarunkowań europejskich i krajowych.

Cele i zakres wsparcia PO IR są odpowiedzią na wybrane wyzwania rozwojowe nakreślone w *Umowie Partnerstwa* w zakresie zwiększania konkurencyjności polskiej gospodarki. PO IR koncentruje się na przedsięwzięciach, które wpisują się w realizację zadań związanych ze zwiększeniem innowacyjności gospodarki w powiązaniu z dynamicznym rozwojem sektora nauki oraz zapewnieniem otoczenia biznesu sprzyjającego prowadzeniu innowacyjnej działalności gospodarczej w Polsce.

Działania określone w programie stanowią odpowiedź na potrzeby zgłaszane przez przedsiębiorców dotyczące pożądanych kierunków badań naukowych i prac rozwojowych. To przedsiębiorcy powinni stanowić impuls dla środowiska naukowego do poszukiwania rozwiązań mających praktyczne zastosowanie w gospodarce. PO IR koncentruje się na przedsięwzięciach, które wpisują się w realizację zadań związanych ze zwiększeniem innowacyjności gospodarki, rozwojem sektora nauki, współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami a sektorem nauki oraz zapewnieniem istnienia i prawidłowego funkcjonowania otoczenia biznesu sprzyjającego podnoszeniu innowacyjności przedsiębiorstw w Polsce.

Biorąc pod uwagę wyzwania związane z koniecznością zapewnienia warunków dla stworzenia innowacyjnej gospodarki w Polsce, PO IR skoncentruje swoją interwencję na celach tematycznych 1 i 3, przy czym decydujący nacisk zostanie położony na cel 1, a charakter uzupełniający będzie miał cel 3. Z uwagi na interdyscyplinarność obszarów prowadzenia działalności badawczo-rozwojowej i innowacyjnej przedsiębiorstw, obszary interwencji PO IR będą komplementarne do działań planowanych w ramach celu tematycznego 2 (e-gospodarka) oraz 4 (transformacja w kierunku gospodarki niskoemisyjnej).

Cel tematyczny 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

Celem wskazywanym do osiągnięcia przez Polskę jest zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki poprzez zwiększenie nakładów prywatnych na B+R, podniesienie jakości i interdyscyplinarności badań naukowych, zwiększenie stopnia ich komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia. W strategii Europa 2020 na rzecz wzrostu inteligentnego, zrównoważonego oraz sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz w Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki podkreślono potrzebę większego zaangażowania sektora prywatnego w finansowanie działalności badawczo-rozwojowej.

Odpowiedzią PO IR jest skierowanie środków finansowych na rzecz wzmocnienia zdolności i potencjału do prowadzenia badań naukowych w Polsce i ich komercjalizacji, wsparcia projektów B+R realizowanych samodzielnie przez przedsiębiorstwa jak i wspólnie z jednostkami naukowymi, a także na rzecz generowania i absorpcji innowacyjnych rozwiązań przez firmy. Interwencja w ramach PO IR, realizowana z wykorzystaniem alokacji celu tematycznego 1, będzie skoncentrowana na obszarach o największym potencjale rozwojowym, czyli tzw. inteligentnych specjalizacjach (krajowych i regionalnych).

Cel tematyczny 3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury

Celem interwencji jest poprawa pozycji konkurencyjnej sektorów: MŚP, rolnego oraz rybołówstwa i akwakultury poprzez zwiększenie ich efektywności, produktywności oraz wspieranie rozwoju w oparciu o wiedzę.

Cel tematyczny 3 będzie realizowany w większości poprzez Regionalne Programy Operacyjne na poziomie regionalnym, natomiast w ramach PO IR będą podejmowane głównie działania o charakterze systemowym i pilotażowym. Będą one skierowane na m.in.: rozwój internacjonalizacji przedsiębiorstw i promocję gospodarczą Polski, popularyzację nauki i innowacyjności w społeczeństwie, wsparcie współpracy przedsiębiorstw z sektorem nauki, a także przygotowanie polskich podmiotów do ubiegania się o wsparcie z programów międzynarodowych.

Cele tematyczne i priorytety inwestycyjne realizowane w ramach PO IR prezentuje tabela 1

Tabela 1. Cele tematyczne i priorytety inwestycyjne PO IR

*W odniesieniu do wsparcia przedsiębiorstw, w ramach niniejszego programu realizowane będą głównie działania systemowe i pilotażowe.

1.3. Uzasadnienie szacunkowego rozkładu środków UE

Cel tematyczny	Priorytet inwestycyjny	Fundusz
1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji	1.1. udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy;	EFRR
	1.2. promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu;	EFRR
3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury	3.1. promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości*	EFRR
	3.2. opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji*	EFRR
	3.4. wspieranie zdolności MŚP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji*	EFRR

Zgodnie z projektem *Umowy Partnerstwa* na realizację PO IR zostanie przeznaczona alokacja EFRR w wysokości 7 625 mln EUR. Podział alokacji EFRR pomiędzy cele tematyczne prezentuje tabela 2. Budżet programu będzie uzupełniony o środki stanowiące wkład własny budżetu państwa.

Tabela 2. Alokacja PO IR (w mln EUR)

Cel tematyczny	Alokacja EFRR
CT 1	7 487,20
CT 3	829,90
Pomoc Techniczna	297,00
RAZEM	8 614,10

1.4. Strategia inwestycyjna programu

Podstawowym uzasadnieniem dla realizacji PO IR jest zapewnienie wdrożenia jednego spośród trzech priorytetów Strategii *Europa 2020*, wskazującego na **potrzebę rozwoju gospodarki opartej na wiedzy i innowacji, jako warunku zapewniającego inteligentny wzrost gospodarczy**. Cel, jaki został w tym zakresie postawiony przed UE, to przeznaczenie 3% PKB na B+R w 2020 r.

Cel ten został dostosowany do możliwości realizacyjnych poszczególnych państw członkowskich UE. Zobowiązanie dla Polski dotyczy przeznaczenia 1,7% PKB na B+R w 2020 r. Wykaz szczegółowych działań, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia celów Strategii *Europa 2020* znajduje się w **Krajowym Programie Reform**. Z perspektywy realizacji PO IR istotne są następujące zadania **Krajowego Programu Reform**:

- 2.2. Dostęp do finansowania,
- 2.3 Nowe kierunki rozwoju innowacyjności,
- 2.5 Nauka bliżej gospodarki.

Wizja Polski w roku 2020, określona w Strategii Rozwoju Kraju 2020 (SRK)⁸ to: aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka i sprawne państwo. Główny cel strategii średniookresowej to **wzmocnienie i wykorzystanie gospodarczych, społecznych i instytucjonalnych potencjałów zapewniających szybszy i zrównoważony rozwój kraju oraz poprawę jakości życia ludzi.**

PO IR, poprzez wsparcie innowacyjnych przedsiębiorstw, finansowanie badań naukowych oraz rozwoju instytucji otoczenia biznesu, będzie wpływał na osiągnięcie:

- celu szczegółowego II.2 SRK, jakim jest *Wzrost wydajności gospodarki* (w tym celów II.2.1 - II.2.3),
- celu szczegółowego II.3 *Zwiększenie innowacyjności gospodarki* (wszystkie działania przewidziane dla tego celu szczegółowego).

Dokumentem realizującym strategię średniookresową rozwoju kraju oraz określającym warunki rozwoju nowoczesnej gospodarki jest Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, Dynamiczna Polska 2020⁹ (SIEG), która została przyjęta przez Radę Ministrów w dn. 15 stycznia 2013 r. Głównym założeniem SIEG jest przygotowanie odpowiednich warunków funkcjonowania polskich przedsiębiorstw, sektora nauki oraz administracji, które pozwolą zwiększyć konkurencyjność i innowacyjność gospodarki.

Strategia zakłada realizację następujących celów:

- dostosowanie otoczenia regulacyjnego i finansowego do potrzeb innowacyjnej i efektywnej gospodarki,
- stymulowanie innowacyjności poprzez wzrost efektywności wiedzy i pracy,
- wzrost efektywności wykorzystania zasobów naturalnych i surowców,
- wzrost umiędzynarodowienia polskiej gospodarki.

Dokumentem wykonawczym do SIEG będzie Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP)¹⁰, który będzie określał system wsparcia przedsiębiorstw w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem ich innowacyjności. PRP nie została jeszcze zaakceptowany przez Radę Ministrów. Projekt PRP przekazany w styczniu 2013 r. do konsultacji społecznych, wskazywał m.in.: główne zasady interwencji publicznej w zakresie zwiększania innowacyjności przedsiębiorstw.

PO IR finansując działania mające na celu zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw, wzrost potencjału sektora nauki i instytucji otoczenia biznesu będzie przyczyniał się do realizacji celów SIEG oraz PRP.

Zgodnie z projektem *Umowy Partnerstwa* celem głównym PO IR będzie wspieranie innowacyjności i konkurencyjności polskiej gospodarki, wyrażające się głównie wzrostem nakładów prywatnych na B+R, w szczególności poprzez:

- **wsparcie przedsiębiorstw w obszarach innowacyjności i działalności badawczo-rozwojowej,**
- **podniesienie jakości i interdyscyplinarności badań naukowych,**
- **zwiększenie stopnia komercjalizacji oraz umiędzynarodowienia badań naukowych.**

Cel główny PO IR zostanie osiągnięty przez koncentrację działań programu na:

⁸ *Strategia Rozwoju Kraju 2020 - Aktywne społeczeństwo, konkurencyjna gospodarka, sprawne państwo* została przyjęta przez Radę Ministrów w dn. 25 września 2012 r. Dokument dostępny na stronie internetowej: http://www.mrr.gov.pl/rozwoj_regionalny/Polityka_rozwoju/SRK_2020/Documents/Strategia_Rozwoju_Kraju_2020.pdf

⁹ Dokument dostępny na stronie internetowej: <http://www.mg.gov.pl/node/17492>.

¹⁰ Dokument jest dostępny na stronie internetowej: <http://www.mg.gov.pl/Wspieranie+przedsiębiorczosci/Polityki+przedsiębiorczosci+i+innowacyjnosci/Program+Rozwoju+Przedsiębiorstw>

- budowie powiązań między nauką i potrzebami rynku oraz przedsiębiorstwami,
- rozwoju innowacyjności przedsiębiorstw,
- podniesieniu jakości badań oraz pozycji krajowych jednostek naukowych w ramach Europejskiej Przestrzeni Badawczej,
- wsparciu działań odpowiadających na potrzebę pogodzenia wzrostu gospodarczego i poprawy wyników ekonomicznych przy jednoczesnym ograniczeniu wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) i zmniejszeniu presji na środowisko.

Strategia inwestycyjna PO IR przewiduje realizację działań, które prowadzone łącznie zwiększą skalę wykorzystania efektów badań naukowych i prac rozwojowych w działalności przedsiębiorstw. PO IR ma umożliwić szybsze, skuteczniejsze i prowadzone z wykorzystaniem najlepszych dostępnych metod, przekształcanie pomysłów w produkty i usługi. Hasłem opisującym strategię PO IR jest wsparcie uczestników procesu innowacji w przechodzeniu **od pomysłu do rynku**.

PO IR zakłada silne ukierunkowanie tematyczne wspieranych projektów na obszary określone jako tzw. **inteligentne specjalizacje**, które zostaną opisane we właściwych krajowych i regionalnych dokumentach strategicznych. Koncepcja inteligentnej specjalizacji jest oparta na założeniu, że kraj lub region może zbudować swoją przewagę konkurencyjną w oparciu o unikalne, specyficzne dla danego terytorium potencjały, poprzez ich wykorzystanie w innowacyjny sposób. Innowacyjność ta polega nie tylko na działalności badawczo-rozwojowej, ale także obejmuje innowacje nietechnologiczne, społeczne oraz usługowe. Inteligentna specjalizacja nie powinna być mylona ze specjalizacją gospodarczą. Ta ostatnia istotnie wpływa na wybór inteligentnej specjalizacji, ale nie wyczerpuje tej koncepcji. Wynika to z założenia, że inteligentna specjalizacja cechuje się występowaniem wspólnego potencjału w nauce i gospodarce, który wpisuje się w nisze rynkowe i którego doskonalenie staje się ambicją kraju lub regionu. Obszary określone jako „inteligentne” powinny generować wyjątkową wartość dodaną oraz oddziaływać na inne sektory gospodarki. W kontekście realizacji PO IR należy podkreślić dwa aspekty koncepcji inteligentnej specjalizacji. Po pierwsze, jest to nowe podejście do stymulowania współpracy pomiędzy biznesem i sektorem nauki w celu dokonania transformacji społeczno-gospodarczej. Po drugie, koncepcja ta wymaga określenia przewag konkurencyjnych kraju/regionu w odniesieniu do szeroko rozumianego otoczenia (innych regionów, państw). **W związku z powyższym, identyfikacja inteligentnej specjalizacji powinna być postrzegana nie jako jednorazowe działanie, lecz jako ciągły proces, obejmujący stały monitoring zmian zachodzących na rynku, które mogą mieć wpływ na pozycję konkurencyjną danego terytorium.** W proces ten powinni być zaangażowani przedstawiciele świata biznesu, nauki, partnerzy społeczni i administracja.

PO IR przewiduje realizację takich działań, które przyczynią się do zwiększenia nakładów, w szczególności prywatnych, na B+R. W celu zapewnienia kompleksowych rozwiązań dotyczących tworzenia innowacji, w PO IR przewidziano instrumenty które zakresem oferowanego wsparcia będą obejmować wszystkie etapy opracowania innowacyjnych produktów lub usług, począwszy od badań naukowych, prac przemysłowych, aż po wsparcie wdrożeń nowych rozwiązań na rynku. Mając na uwadze zróżnicowany poziom ryzyka realizacji projektu na ww. etapach, przewiduje się wykorzystanie instrumentów wsparcia o charakterze dotacyjnym oraz zwrotnym.

Źródłem innowacyjności przedsiębiorstw są nie tylko projekty B+R, realizowane samodzielnie lub we współpracy z jednostkami naukowymi, ale także działania polegające na wykorzystaniu dostępnej wiedzy i technologii, które w wyniku przeprowadzenia prac rozwojowych, umożliwiają stworzenie nowych produktów i usług. Mając powyższe na uwadze w ramach PO IR przewiduje się realizację działań, które będą umożliwiały zakup nowoczesnych technologii w celu ich dalszego rozwoju, a także zapewniających dostęp MŚP do baz patentów uzyskanych przez duże firmy.

W ramach PO IR prowadzone będą działania wspierające wdrożenia wyników prac B+R, przy czym będą one realizowane z wykorzystaniem zwrotnych instrumentów finansowych. PO IR przewiduje także wsparcie dla innowacyjnych przedsiębiorstw w zakresie zapewnienia ochrony własności intelektualnej oraz internacjonalizacji ich działalności.

Istotnym elementem PO IR będzie realizacja działań mających na celu zwiększenie potencjału polskiej nauki, ukierunkowanych na wykorzystanie nowej wiedzy w działalności gospodarczej. Instrumenty PO IR ukierunkowane na rozwój sektora nauki będą miały na celu zwiększenie potencjału tego sektora zarówno w wymiarze infrastrukturalnym, w zakresie prowadzenia badań, a także rozwoju kadr. Realizacja tych działań powinna umożliwić konsolidację jednostek naukowych działających w Polsce. Ich efektem będzie stworzenie lepszych warunków do prowadzenia badań naukowych, rozwoju współpracy

międzysektorowej (biznes - nauka) oraz międzynarodowej. Interwencja będzie skupiała się na kluczowych obszarach, mających największy wpływ na kondycję polskiej nauki, zgodnie z koncepcją inteligentnej specjalizacji.

Polską gospodarkę charakteryzuje wysoka energochłonność i zasobochłonność, dlatego w ramach PO IR będą przewidziane rozwiązania służące zintegrowanemu podejściu do kwestii efektywnego wykorzystania zasobów, w tym energii i surowców.

Rozwój gospodarczy w Polsce w coraz większym stopniu odbywa się z wykorzystaniem technologii informacyjnych i komunikacyjnych (ICT). Sektor ten odgrywa coraz większą rolę w strukturze PKB Polski oraz wpływa na profil eksportu. Spodziewany wzrost znaczenia tej branży w kolejnych latach powoduje, że zwiększenie wykorzystania ICT w przedsiębiorstwach oraz budowanie warunków dla rozwoju e-gospodarki w Polsce będzie istotnym efektem realizacji PO IR.

Strategia inwestycyjna PO IR uwzględni potrzeby MŚP znajdujących się na różnych etapach rozwoju działalności innowacyjnej. W programie przewidziano realizację działań, które będą oferowały wsparcie przedsiębiorstwom rozpoczynającym działalność B+R, planującym wyposażenie centrów badawczo-rozwojowych lub potrzebującym łatwego dostępu do usług świadczonych przez jednostki naukowe oraz IOB.

PO IR będzie również oddziaływał na otoczenie przedsiębiorstw oraz będzie stymulował współpracę pomiędzy firmami, jednostkami naukowymi oraz IOB. Przewiduje się wprowadzenie rozwiązań, polegających na wspieraniu dostępu przedsiębiorców do usług proinnowacyjnych, świadczonych przez IOB. Wsparcie IOB powinno być zaprojektowane tak, aby nie zaburzać konkurencji na rynku usług doradczych oraz przyczynić się do zwiększenia samodzielności finansowej tych podmiotów.

W sposób szczególny w programie wspierane będą tzw. krajowe klastry kluczowe, czyli klastry posiadające największy potencjał rozwojowy w skali kraju, a także w skali międzynarodowej. Zostaną one wyselekcjonowane w trybie otwartego konkursu w oparciu o jakościową ocenę według ustalonych kryteriów. Krajowe klastry kluczowe będą mogły korzystać z działań ukierunkowanych na internacjonalizację działalności (wsparcie dla koordynatorów), zaś poszczególni członkowie powiązania klastrowego otrzymają preferencje przy ubieganiu się o dofinansowanie projektów w ramach przewidzianych w programie instrumentów wsparcia.

W ramach osi priorytetowych PO IR możliwa będzie realizacja projektów pilotażowych, testujących nowe formy wsparcia innowacji (np. zamówienie na wynalazek, rezerwa technologiczna), w tym wykorzystujących formułę przedkomercyjnych zamówień publicznych.

Działania w ramach PO IR będą skupiać się głównie w miastach wojewódzkich i ich obszarach funkcjonalnych (jest to jedna z kategorii Obszarów Strategicznej Interwencji)¹¹.

¹¹ Zgodnie z *Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego 2010 – 2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie* **Obszary Strategicznej Interwencji** (OSI) są to obszary, wobec których (a) wymagana jest interwencja rządu, ze względu na ciężar, którego region sam nie jest w stanie udźwignąć oraz (b) obszary, które ze względów społecznych, gospodarczych lub środowiskowych wywierają lub mogą w przyszłości wywierać istotny wpływ na rozwój kraju.

2. Opis układu osi priorytetowych

W ramach PO IR planuje się realizację 5 osi priorytetowych:

1. **Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe**
2. **Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach**
3. **Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw**
4. **Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego**
5. **Pomoc techniczna**

2.1. Powiązanie osi z celami tematycznymi i priorytetami inwestycyjnymi

Powiązanie osi priorytetowych PO IR z celami tematycznymi oraz priorytetami inwestycyjnymi przedstawia tabela poniżej:

Tabela 3. Architektura PO IR

Architektura programu operacyjnego
I. OŚ PRIORYTETOWA Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe
<u>Realizuje CT 1., w tym następujący PI:</u> <ul style="list-style-type: none">– 1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.
II. OŚ PRIORYTETOWA Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach
<u>Realizuje CT1., w tym następujący PI:</u> <ul style="list-style-type: none">– 1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.
<u>Realizuje CT 3., w tym następujący PI:</u> <ul style="list-style-type: none">– 3.1 promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm, z uwzględnieniem inkubatorów przedsiębiorczości.

III. OŚ PRIORYTETOWA Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw

Realizuje CT 1., w tym następujący PI:

- 1.2 promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu.

Realizuje CT 3., w tym następujące PI:

- 3.2 opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji,
- 3.4 wspieranie zdolności MŚP w zaangażowanie się w proces wzrostu ekonomicznego i innowacji

IV. OŚ PRIORYTETOWA Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego

Realizuje CT 1., w tym następujący PI:

- 1.1 udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy.

V. OŚ PRIORYTETOWA Pomoc techniczna

Pomoc techniczna dla instytucji realizujących program oraz wspomagających (w określonym zakresie) beneficjentów.

Do głównych czynników, determinujących strukturę PO IR, należą: dążenie do ograniczenia liczby osi priorytetowych, przy zachowaniu ich wewnętrznej spójności oraz komplementarności w ramach całego programu. Mniejsza liczba osi priorytetowych umożliwi skoncentrowanie wsparcia na najistotniejszych celach, instrumentach oraz beneficjentach programu. Takie rozwiązanie ma usprawnić zarządzanie PO IR, a także zapewnić, że zaplanowane w nim instrumenty wsparcia będą logicznie przyporządkowane do celów tematycznych i priorytetów inwestycyjnych, co ułatwi wnioskodawcom korzystanie z programu.

Ponadto proponowany podział na osie priorytetowe wynika z zakresu stosowania w PO IR instrumentów inżynierii finansowej. Wyodrębnienie II osi priorytetowej PO IR dotyczącej wsparcia wdrożeń wyników prac B+R oraz innowacji, finansowanej w całości w formie zwrotnej, jest premiowane wyższą o 10 punktów procentowych stopą dofinansowania UE.

2.2. Powiązanie osi z funduszami

PO IR jest programem jednofunduszowym, finansowanym z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.

2.3. Powiązanie osi z kategoriami regionów w ramach PO krajowych

PO IR jest programem realizowanym na obszarze całej Polski – w 15 regionach słabiej rozwiniętych oraz w województwie mazowieckim, które zostało zaklasyfikowane do kategorii regionu lepiej rozwiniętego.

W związku z odmienną sytuacją województwa mazowieckiego, które w perspektywie finansowej 2014-2020 opuści kategorię regionów najslabiej rozwiniętych, w osiach PO IR zostanie wyodrębniona linia budżetowa dla tego województwa.

3. Opis typów przedsięwzięć realizowanych w ramach osi priorytetowej

Poniżej przedstawiono zakres wsparcia realizowanego w ramach poszczególnych osi priorytetowych, z uwzględnieniem:

- informacji dotyczących opisu instrumentów,
- beneficjentów działań,
- form wsparcia,
- terytorialnego wymiaru interwencji,
- kierunkowych zasad wyboru projektów.

3.1. Oś priorytetowa I: WSPARCIE PROWADZENIA PRAC B+R PRZEZ PRZEDSIĘBIORSTWA ORAZ KONSORCJA NAUKOWO-PRZEMYSŁOWE

Tabela 4. Cel szczegółowy i wskaźniki rezultatu strategicznego I osi PO IR

Cel szczegółowy I osi priorytetowej (PI 1.2)	Pobudzenie aktywności przedsiębiorstw w zakresie prowadzenia działalności B+R
Wskaźnik	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową jako % PKB (BERD)
Wskaźnik	Udział nakładów bieżących na badania stosowane i prace rozwojowe w ogóle nakładów bieżących na B+R

Wyzwaniem, stojącym przed polską nauką i gospodarką, jest zwiększenie liczby wdrożeń wyników przeprowadzanych badań, a więc komercyjnego wykorzystywania efektów pracy naukowców. Wiele polskich wynalazków nie zostało wykorzystanych z powodu braku odpowiednich funduszy na podjęcie działań służących ich komercjalizacji.

Wsparcie w ramach I osi priorytetowej skierowane jest do przedsiębiorstw rozpoczynających lub rozwijających działalność B+R, które planują realizację projektów badawczo-rozwojowych samodzielnie bądź we współpracy z zewnętrznymi podmiotami, w tym z innymi przedsiębiorstwami oraz jednostkami naukowymi.

Celem osi jest finansowanie projektów B+R począwszy od fazy badań, poprzez etap prac rozwojowych i badań przemysłowych. Efektem wdrażania osi powinien być transfer opracowanego rozwiązania do działalności gospodarczej.

Przykładowe typy projektów wspierane w ramach I osi priorytetowej:

- **Badania oraz prace rozwojowe (TRL I-IX)¹²**

Wsparcie obejmuje realizację badań naukowych (w rozumieniu ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki), w tym badań podstawowych, stosowanych lub przemysłowych, oraz prac konstrukcyjnych technologiczno-projektowych i doświadczalnych, polegających na zastosowaniu istniejącej już wiedzy, uzyskanej dzięki pracom badawczym lub jako wynik doświadczenia praktycznego, do opracowania nowych lub istotnie ulepszonych rozwiązań, łącznie z przygotowaniem prototypów doświadczalnych oraz instalacji pilotażowych.

Przedsiębiorca może przeprowadzić prace badawcze samodzielnie i przy wykorzystaniu własnych zasobów lub może współpracować w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorcą, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.).

- **Demonstracja/Prace rozwojowe i demonstracje (TRL V-IX)¹³**

Wspierane projekty obejmują prace badawczo-rozwojowe związane z wytworzeniem instalacji pilotażowej/demonstracyjnej. W ramach tego etapu prac B+R dokonana zostanie weryfikacja nowego rozwiązania w warunkach zbliżonych do rzeczywistych i operacyjnych, a następnie implementacja tego rozwiązania w docelowym systemie i jego wykorzystanie w warunkach rzeczywistych.

Przedsiębiorca może przeprowadzić prace rozwojowe i demonstracyjne przy wykorzystaniu własnych zasobów lub może współpracować w tym zakresie z podmiotem zewnętrznym (jednostką naukową, innym przedsiębiorcą, siecią naukową, konsorcjum naukowo-przemysłowym itp.).

¹² Poziomy gotowości technologicznej wskazane zostały w załączniku do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 4 stycznia 2011 r. w sprawie sposobu zarządzania przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju realizacją badań naukowych lub prac rozwojowych na rzecz obronności i bezpieczeństwa państwa (Dz. U. 2011, nr 18, poz. 91).

¹³ Ibidem.

Wdrożenie wyżej wymienionych schematów wsparcia powinno zapewniać przedsiębiorcy możliwość doprowadzenia technologii do etapu, kiedy będzie można ją skomercjalizować lub zaimplementować na rynku w postaci produktu/usługi/procesu. W tym celu tworzone będą partnerstwa instytucji publicznych oraz funduszy wyspecjalizowanych w inwestowaniu w przedsięwzięcia najwyższego ryzyka. Wsparcie w zakresie transferu technologii i wyników prac B+R w ramach I osi priorytetowej dotyczy wyłącznie projektów sfinansowanych w ramach schematów wsparcia przedstawionych powyżej.

- **Projekty aplikacyjne**

Projekty aplikacyjne polegają na finansowaniu badań przemysłowych lub prac rozwojowych, realizowanych przez publiczne organizacje badawcze we współpracy z konkretnym przedsiębiorcą. Beneficjentami wsparcia są konsorcja jednostek naukowych i przedsiębiorstw, dzięki czemu rośnie szansa rynkowego wykorzystania wyników badań oraz reorientacji kierunków badań, realizowanych przez jednostki naukowe, na odpowiadające w większym stopniu wymaganiom przedsiębiorstw.

- **Programy sektorowe**

Programy sektorowe służą realizacji dużych przedsięwzięć badawczych, istotnych dla rozwoju konkretnych branż/sektorów gospodarki. W programach tych, inaczej niż w przypadku projektów aplikacyjnych, inicjatorem jest przedsiębiorca lub grupa przedsiębiorców, którzy występują w imieniu branży (np. za pośrednictwem platformy technologicznej), przedstawiając zarys agendy badawczej wraz z konkretnym zapotrzebowaniem sektora. W ramach realizacji projektu przedsiębiorstwa mogą współpracować z sektorem nauki (nie jest jednak konieczna współpraca w ramach konsorcjum).

- **Programy wspierające regionalne inteligentne specjalizacje**

Wspierane projekty obejmują programy badawcze, umożliwiające realizację przedsięwzięć ważnych dla rozwoju regionalnych inteligentnych specjalizacji. Podobnie jak w przypadku programów sektorowych, inicjatorem prac B+R jest przedsiębiorca lub grupa przedsiębiorców, którzy przedstawiają zarys agendy badawczej wraz z konkretnym zapotrzebowaniem wynikającym z RSI. Wyniki projektu muszą być wykorzystywane przez przedsiębiorstwa w danym regionie. Przy realizacji projektu przedsiębiorstwa mogą współpracować z podmiotami spoza regionu.

Beneficjenci I osi PO IR w ramach realizowanych projektów mogą ponosić wydatki na rzecz internacjonalizacji wyników działalności B+R, co umożliwi komercjalizację wytworzonych innowacji na rynkach zagranicznych.

W ramach I osi priorytetowej przewidywane jest kwalifikowanie wydatków na infrastrukturę badawczą, ochronę własności intelektualnej (także poza granicami kraju) oraz wzornictwo, jako elementów realizacji projektu.

Instytucja, odpowiadająca za realizację I osi priorytetowej, może realizować działania o charakterze pilotażowym oraz działania systemowe w celu testowania nowych rozwiązań oraz zapewnienia odpowiedniej koordynacji wsparcia B+R w Polsce.

W ramach wszystkich działań realizowanych w I osi PO IR możliwe jest kwalifikowanie wydatków na rozwój kadr (w ramach cross financingu¹⁴).

Typy beneficjentów: przedsiębiorstwa, konsorcja przedsiębiorstw, konsorcja przedsiębiorstw i jednostek naukowych (w tym spółek celowych jednostek naukowych).

Pomoc publiczna – w I osi priorytetowej PO IR przewiduje się realizację instrumentów wsparcia, w ramach których będzie udzielana pomoc publiczna.

Pomoc techniczna - przewiduje się angażowanie środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania osi priorytetowej.

Terytorialny obszar realizacji: cała Polska.

¹⁴ Mechanizm tzw. elastycznego finansowania polegającego na zaangażowaniu środków z EFRR w realizację działań, których zakres merytoryczny zwyczajowo podlega pod obszar interwencji EFS.

Forma wsparcia: dotacja / instrumenty finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

• Tryb wyboru projektów

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie postępowania konkursowego oraz projekty pozakonkursowe.

Wybór trybu zostanie dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. A) projektu rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady *ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności oraz uchylającego rozporządzenie (WE) nr 1083/2006* (dalej: Rozporządzenie Ogólne) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania. Kryteria będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami w projekcie Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór operacji zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

Ponadto wsparcie w ramach I osi priorytetowej PO IR będzie udzielane z uwzględnieniem kryteriów oceniających zgodność projektu z obszarami inteligentnych specjalizacji.

• Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów będzie jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie będzie strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, m.in. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dostosowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

Ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą wszystkie listy sprawdzające i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru będzie zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składał się będzie z dwóch zasadniczych etapów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie określone w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów. W procedurze weryfikacji projektów możliwe będzie zastosowanie oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

W ocenie przedkładanych propozycji projektów kluczowe znaczenie będzie miała ocena jakości zgłaszanych pomysłów, z uwzględnieniem oceny osiągnięcia przez planowane przedsięwzięcie powodzenia finansowego.

Tabela 5. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego I osi PO IR

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych
Wskaźnik produktu			
1.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie B+R	PLN	IZ/beneficjenci
3.	Liczba projektów B+R realizowanych dzięki wsparciu	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie prowadzenia prac B+R	szt.	IZ/beneficjenci
5.	Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawczej	PLN	IZ/beneficjenci
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			
1.	Liczba projektów B+R realizowanych przy wykorzystaniu wspartej infrastruktury B+R	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartych laboratoriów badawczych	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba nowych usług/produktów	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych	szt.	IZ/beneficjenci

3.2. Oś priorytetowa II: WSPARCIE INNOWACJI W PRZEDSIĘBIORSTWACH

Tabela 6. Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu strategicznego II osi PO IR

Cel szczegółowy II osi priorytetowej (PI 1.2)	Zwiększenie nakładów polskich przedsiębiorstw na działalność innowacyjną
Wskaźnik	Nakłady na działalność innowacyjną przedsiębiorstw (z wyłączeniem nakładów na B+R) w stosunku do całości nakładów inwestycyjnych przedsiębiorstw.
Cel szczegółowy II osi priorytetowej (PI 3.1)	Rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka
Wskaźnik	Nakłady na działalność innowacyjną pochodzące z funduszy kapitału ryzyka.

Celem osi priorytetowej jest wsparcie przedsiębiorstw z sektora MŚP w zakresie prowadzenia procesu komercjalizacji wyników prac B+R. Komercjalizacja, oznaczająca wdrożenie wyników prac B+R w działalności przedsiębiorstwa, stanowi kluczowy element tworzenia innowacji. Wdrożenie wyników prac B+R pozwala przedsiębiorstwu na dalszy rozwój. W porównaniu jednak do prac B+R, skuteczność komercjalizacji jest związana z dużo mniejszym ryzykiem i uwarunkowana czynnikami o charakterze rynkowym, związanymi m.in. ze strategią realizowaną przez firmę, marketingiem nowych produktów i usług. Mając na uwadze charakter ryzyka występującego w procesach komercjalizacji, uzasadnione jest ich wsparcie z wykorzystaniem zwrotnych instrumentów finansowych. Wprowadzenie takiego rozwiązania zostało przewidziane w dokumentach strategicznych (projekt PRP) oraz jest rekomendowane przez ekspertów.

W ostatnich latach przeważająca część środków publicznych, w tym przede wszystkim środków UE, przeznaczonych na wsparcie projektów innowacyjnych przedsiębiorstw, miała charakter bezzwrotnych dotacji. W perspektywie finansowania 2014-2020 zakłada się, że instrumenty zwrotne będą częściej wykorzystywaną formą finansowania projektów innowacyjnych firm, gdyż generują wyższy efekt mnożnikowy inwestycji. Instrumenty kapitałowe, jako szczególna forma finansowania zwrotnego, zapewniają dodatkowy element wsparcia, związany z dostępem do sieci kontaktów biznesowych inwestora, jego specjalistycznej wiedzy i doświadczenia, które są szczególnie ważne dla początkujących przedsiębiorców. Rynek komercyjnych źródeł finansowania działalności innowacyjnej w Polsce jest względnie młody i słabo rozwinięty. Istniejące fundusze kapitałowe stosunkowo niechętnie inwestują w innowacyjne przedsięwzięcia ze względu na wysoki poziom ryzyka. Dlatego konieczne jest podejmowanie działań stymulujących aktywność inwestorów prywatnych w obszarze B+R+I.

Działania przewidziane do realizacji w ramach II osi PO IR są skierowane wyłącznie do MŚP, co wynika z występowania luki finansowej w przypadku tych przedsiębiorstw.

Przykładowe typy projektów realizowane w ramach II osi PO IR:

- **Rozwój projektów przedsiębiorstw o wysokim potencjale innowacyjnym**

Celem wsparcia jest wypełnienie luki finansowej pomiędzy etapem prowadzenia prac badawczo-rozwojowych a wprowadzeniem nowego produktu na rynek.

Wsparcie ukierunkowane jest na projekty, polegające na rozwoju technologii (opracowanej przez przedsiębiorcę lub nabytej), która nie została jeszcze skomercjalizowana i wykorzystana w praktyce. Finansowanie obejmuje w szczególności koszty przeprowadzenia kolejnych etapów prac badawczo-rozwojowych. W ramach projektu finansowane jest także wdrożenie technologii (posiadającej postać wyników prac B+R) oraz uruchomienie na jej podstawie produkcji towarów lub świadczenie usług. Efektem realizacji projektów jest udoskonalona technologia, która została wprowadzona na rynek.

- **Kredyt technologiczny na wdrożenie B+R**

Wsparcie obejmuje projekty polegające na wdrażaniu nowych technologii, wymagających prowadzenia prac B+R. Wsparcie będzie udzielane ze środków Funduszu Kredytu Technologicznego w formie częściowej spłaty kredytu udzielanego przez banki komercyjne. Kredyt może zostać wykorzystany

na zakup nowej technologii oraz na koszty wdrożenia nowej technologii, prowadzące do wytwarzania nowych lub znacząco ulepszonych towarów, procesów lub usług.

Wsparcie jest skierowane do MŚP. Warunkiem uzyskania kredytu technologicznego jest poniesienie przez przedsiębiorcę w ramach projektu określonego poziomu wydatków na zakup usług B+R lub zakup wyników prac B+R.

W procesie udzielania wsparcia zostaną wykorzystane doświadczenia związane z realizacją Kredytu Technologicznego w perspektywie finansowej 2007-2013.

- **Wsparcie funduszy typu venture capital, sieci aniołów biznesu oraz inkubatorów technologicznych**

Projekty realizowane w PO IR przez fundusze venture capital, sieci aniołów biznesu oraz inkubatory technologiczne obejmują m.in.:

- wsparcie poszukiwania i selekcji innowacyjnych pomysłów, wsparcie w zakresie tworzenia przedsiębiorstw na bazie innowacyjnych pomysłów (tzw. preinkubacja) oraz zasilenie kapitałowe nowo powstałych firm,
- tworzenie mechanizmów finansowania syndykatowego (grupowego) przez aniołów biznesu, fundusze VC,
- rozwój platform i sieci współpracy kojarzących inwestorów prywatnych z przedsiębiorcami poszukującymi finansowania, w tym wsparcie nawiązywania współpracy pomiędzy działającymi funduszami PE, VC, sieciami aniołów biznesu,
- kształtowanie gotowości inwestycyjnej przedsiębiorców poszukujących źródeł finansowania innowacyjnych przedsięwzięć, np. poprzez finansowanie usług doradczych z zakresu opracowania modelu biznesowego i biznesplanu, w tym analiz rynkowych i finansowych, przygotowania propozycji dla inwestora, poszukiwania inwestorów czy wsparcie w negocjacjach z inwestorem,
- prowadzenie działań informacyjnych, szkoleniowych, warsztatowych dla przedsiębiorców i inwestorów o korzyściach płynących z pozyskania kapitałów o charakterze udziałowym.

- **Fundusz gwarancyjny dla wsparcia innowacyjnych przedsiębiorstw**

Fundusz gwarancyjny, utworzony w ramach projektu, zapewnia gwarancje dla banków, funduszy private equity oraz aniołów biznesu, udostępniających kapitał (w formie kredytów lub wejść kapitałowych) firmom z sektora MSP, które prowadzą działalność innowacyjną.

Gwarancje są instrumentem zwrotnym o najwyższym współczynniku dźwigni finansowej rozumianej jako relacja wygenerowanego finansowania do zaangażowanych środków publicznych. Cechą najważniejszą tego instrumentu jest to, że finansowanie projektu innowacyjnego następuje ze środków prywatnych, a gwarant wypłaca środki publiczne jedynie wtedy, gdy przedsiębiorca nie jest w stanie spłacić kapitału z własnych środków. W przypadku kredytowania, gwarancja nie obejmuje całości kredytu, a tylko jego część. Podobnie w przypadku wejść kapitałowych – gwarant zabezpiecza określony procent wkładu kapitałowego, co powoduje optymalne rozłożenie ryzyka.

Przejęcie przez fundusz gwarancyjny części ryzyka tworzy zachętę do angażowania się kapitału prywatnego w finansowanie innowacyjnych projektów oraz przynosi efekt w postaci dźwigni finansowej.

W wybranych działaniach, realizowanych w II osi PO IR, przewiduje się możliwość kwalifikowania wydatków na rozwój kadr przedsiębiorstw (w ramach cross finansingu).

Typy beneficjentów: fundusze venture capital, sieci aniołów biznesu oraz ich spółki (wehikuły inwestycyjne), MŚP, inkubatory technologiczne, koordynator funduszu gwarancyjnego.

Pomoc publiczna – w II osi priorytetowej PO IR przewiduje się realizację instrumentów wsparcia, w ramach których będzie udzielana pomoc publiczna.

Pomoc techniczna - przewiduje się angażowanie środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania osi priorytetowej.

Terytorialny obszar realizacji: cała Polska.

Forma wsparcia: instrumenty finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

• Tryb wyboru projektów

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie postępowania konkursowego.

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta (preferencje dla beneficjentów I osi PO IR);
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.1 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy- w przypadku projektu związanego z utworzeniem i zasileniem kapitałowym funduszu gwarancyjnego,
- konkursowy – w przypadku pozostałych typów projektów finansowanych ze środków priorytetu inwestycyjnego 3.1.

Tryb wyboru poszczególnych typów projektów zostanie dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta (preferencje dla beneficjentów I osi PO IR);
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Preferowanie wyboru projektów w trybie konkursowym, znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania), skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cel priorytetu inwestycyjnego 3.1), jak również potencjału wnioskodawców.

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. A) projektu Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania. Kryteria będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami w projekcie Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiąganie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór operacji zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.
- Ponadto wsparcie w ramach II osi priorytetowej PO IR będzie udzielane z uwzględnieniem kryteriów oceniających zgodność projektu z obszarami inteligentnych specjalizacji.

- **Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)**

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów będzie jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie będzie strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów, które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, m.in. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą wszystkie listy sprawdzające i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru będzie zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składał się będzie z dwóch zasadniczych etapów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

W przypadku wybranych typów projektów przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 7. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego II osi PO IR

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych
Wskaźnik produktu			
1.	Inwestycje prywatne uzupełniające wsparcie publiczne dla projektów w zakresie innowacji lub B+R	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba przedsiębiorstw wspieranych w celu wprowadzenia na rynek nowych produktów	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie wdrożenia wyników prac B+R	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba przedsiębiorstw otrzymujących wsparcie, w tym z zastosowaniem instrumentów finansowych	szt.	IZ/beneficjenci
5.	Liczba wspartych sieci inwestorów prywatnych	szt.	IZ/beneficjenci
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			
1.	Liczba wdrożonych wyników prac B+R	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba nowych usług/produktów	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba przedsiębiorstw dokapitalizowanych na etapie inkubacji	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba inwestycji dokonanych przez wsparte sieci inwestorów prywatnych	szt.	IZ/beneficjenci

3.3. Oś priorytetowa III: WSPARCIE OTOCZENIA I POTENCJAŁU INNOWACYJNYCH PRZEDSIĘBIORSTW

Tabela 8. Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu strategicznego III osi PO IR

Cel szczegółowy III osi priorytetowej (PI 1.2)	Zwiększenie potencjału przedsiębiorstw do prowadzenia działalności innowacyjnej
Wskaźnik	Nakłady sektora przedsiębiorstw na działalność badawczo-rozwojową jako % PKB (BERD)
Cel szczegółowy III osi priorytetowej (PI 3.2)	Wzrost umiędzynarodowienia działalności przedsiębiorstw
Wskaźnik	Udział eksportu produktów wysokiej i średnio-wysokiej techniki w eksporcie ogółem
Cel szczegółowy III osi priorytetowej (PI 3.4)	Rozwój współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w celu tworzenia rozwiązań innowacyjnych
Wskaźnik	Udział przedsiębiorstw, które współpracowały w zakresie działalności innowacyjnej w ogóle przedsiębiorstw aktywnych innowacyjnie.

W Polsce niewiele przedsiębiorstw prowadzi działalność innowacyjną oraz realizuje projekty B+R. Wynika to m.in. z braku odpowiedniego zaplecza infrastrukturalnego – własnego lub udostępnianego przez instytucje otoczenia biznesu. Potencjał firm do współpracy z sektorem nauki jest na niskim poziomie. Przedsiębiorcy nie posiadają wiedzy dotyczącej zasad, możliwości i korzyści płynących ze współpracy z jednostkami naukowymi oraz IOB. Firmy w niewystarczającym stopniu uczestniczą w porozumieniach, izbach, klastrach, co utrudnia przepływ wiedzy pomiędzy nimi.

Pozytywnym trendem jest zwiększenie aktywności polskich firm na rynkach zagranicznych. Poziom aktywności jest uwarunkowany wielkością przedsiębiorstwa, branżą lub sektorem, w którym działa. Jednocześnie wciąż konieczna jest realizacja działań, które ułatwią MŚP oferowanie produktów i usług na rynkach zagranicznych.

Istotnym elementem systemu wsparcia innowacyjności polskiej gospodarki są instytucje otoczenia biznesu. W ostatnich latach następował systematyczny wzrost liczby ośrodków innowacji i przedsiębiorczości. Ich działalność można uznać za dość dobrze rozwiniętą, choć wymagającą dalszej profesjonalizacji. Konieczna jest poprawa funkcjonowania poszczególnych typów IOB, a także konsolidacja i lepsza koordynacja całego systemu. Działalność IOB powinna w większym stopniu podlegać mechanizmom rynkowym i umożliwiać samofinansowanie tych podmiotów.

Wsparcie potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw wymaga podejmowania działań skierowanych do różnych grup odbiorców, posiadających szczególne potrzeby. Dlatego w ramach III osi PO IR są prowadzone działania o zróżnicowanym charakterze, odnoszące się do ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw, zwiększenia skali wykorzystania usług B+R, wzornictwa w działalności MŚP, a także promujące współpracę nauki i biznesu.

Ważnym elementem działań prowadzonych w ramach III osi PO IR jest wsparcie przedsiębiorstw i zespołów badawczych w aplikowaniu o środki z programów międzynarodowych, np. Programu Horyzont 2020, COSME.

W III osi PO IR przewiduje się realizację działań w trybie konkursowym – w zakresie wsparcia m.in. infrastruktury B+R przedsiębiorstw, czy dostępu do usług B+R świadczonych przez jednostki naukowe i IOB.

Ponadto istotne znaczenie dla stworzenia przyjaznego otoczenia innowacyjnych przedsiębiorstw mają działania o charakterze systemowym, monitorujące oraz koordynujące m.in. funkcjonowanie i rozwój IOB oraz klastrów w Polsce.

Przykładowe typy projektów realizowane w III osi PO IR:

- **Tworzenie warunków infrastrukturalnych dla prowadzenia działalności B+R przez przedsiębiorstwa**

Wsparcie obejmuje tworzenie i rozwój infrastruktury B+R przedsiębiorstw, poprzez inwestycje w aparaturę, sprzęt, technologie i inną niezbędną infrastrukturę, która służy tworzeniu innowacyjnych produktów i usług. Oferowane wsparcie przyczyni się do powstawania działów badawczo-rozwojowych i laboratoriów w przedsiębiorstwach lub tworzenia przez firmy centrów badawczo-rozwojowych.

Najważniejszymi czynnikami decydującymi o przyznaniu wsparcia jest: wysoki poziom innowacyjności technologii, wartość inwestycji, prowadzenie badań, wartość nakładów na działalność badawczo-rozwojową, wielkość zatrudnienia ze szczególnym uwzględnieniem pracowników zaangażowanych w działalność badawczo-rozwojową.

Inwestycje infrastrukturalne mogą być uzupełnione o działania związane z zatrudnieniem wykwalifikowanych kadr lub rozwojem umiejętności pracowników obsługujących nową aparaturę naukowo-badawczą. Działanie jest skierowane do MŚP oraz dużych przedsiębiorstw.

- **Wsparcie rozwoju otwartych innowacji**

W celu pobudzenia współpracy pomiędzy przedsiębiorstwami w zakresie dzielenia się wiedzą i tworzenia nowych rozwiązań, wspierane są projekty polegające na rozwoju otwartych innowacji. Otwarta innowacyjność bazuje na tworzeniu partnerstw dla jak najlepszego wykorzystywania wewnętrznych i zewnętrznych zasobów, technologii oraz wiedzy.

Istotną rolę w inicjowaniu takiej współpracy odegrać może podmiot pełniący funkcję brokera innowacji, który zbiera z dużych firm niewykorzystane pomysły oraz identyfikuje MSP zainteresowane dalszym rozwojem i komercjalizacją tej wiedzy. Finansowanie obejmuje inicjowanie kooperacji (koszty usług pośrednictwa i doradztwa), jej prowadzenie oraz zastosowanie nowego rozwiązania w praktyce gospodarczej. W ramach instrumentu możliwa jest realizacja projektów polegających na tworzeniu platform współpracy, które przyczynią się do pobudzenia i ułatwienia transferu technologii oraz know-how pomiędzy dużymi firmami a sektorem MSP.

- **Wsparcie ochrony własności przemysłowej przedsiębiorstw**

Wsparcie kierowane jest na uzyskanie ochrony prawa własności przemysłowej (z wyłączeniem kosztów zgłoszenia wynalazku, wzoru użytkowego lub wzoru przemysłowego do Urzędu Patentowego RP) oraz realizację ochrony własności przemysłowej, a także prowadzenie analiz czystości patentowej (freedom-to-operate), które są niezbędnym elementem skutecznej komercjalizacji technologii.

Wsparcie obejmuje również popularyzację korzyści wynikających z ochrony własności przemysłowej.

Ponadto finansowane mogą być działania zmierzające do wzmocnienia pozycji polskich przedsiębiorstw w sporach dotyczących ochrony własności przemysłowej prowadzonych w sądach międzynarodowych.

- **Stymulowanie współpracy nauki z biznesem – bony na innowacje**

Bony na innowacje umożliwiają rozwijanie kontaktów przedsiębiorców prowadzących działalność produkcyjną lub usługową z jednostkami naukowymi i badawczo-rozwojowymi. Przedmiotem wsparcia jest zakup usługi polegającej na opracowaniu nowego produktu lub usługi, projektu wzorniczego, nowej technologii produkcji albo na znaczącym ulepszeniu wyrobu lub technologii produkcji.

Wsparcie obejmuje projekty:

- dotyczące innowacji realizowanych przez firmy przemysłowe,
- dotyczące innowacji w sektorze usług, o wysokim stopniu zaawansowania technologicznego,
- dotyczące innowacji nietechnologicznych.

Usługi nabywane z wykorzystaniem *Bonów na innowacje* powinny uwzględniać kontekst lokalny obszaru funkcjonowania przedsiębiorstwa, specyfikę tego przedsiębiorstwa, w tym potencjał produkcyjny oraz uwarunkowania w jakich ono funkcjonuje (wsparcie „szyte na miarę”). Projekty realizowane w ramach tego instrumentu powinny umożliwiać włączanie w proces tworzenia nowych produktów i usług ich końcowych użytkowników, w celu zbadania odbioru projektowanych innowacji przez rynek.

- **Rozwój i profesjonalizacja proinnowacyjnych usług IOB**

Celem instrumentu jest rozwój profesjonalnych usług proinnowacyjnych świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu. Usługi te powinny być dostosowane do potrzeb odbiorców (reprezentujących sektor nauki lub gospodarki) oraz w sposób kompleksowy przyczyniać się do powstawania innowacji (od badań do komercjalizacji).

Finansowanie obejmuje:

- diagnozowanie i stałe monitorowanie popytu na proinnowacyjne usługi IOB,
- świadczenie usług proinnowacyjnych na rzecz przedsiębiorstw,
- przygotowanie koncepcji świadczenia usług o charakterze proinnowacyjnym, w tym testowanie nowych rodzajów usług,
- rozwój kadr instytucji otoczenia biznesu, służący podniesieniu jakości świadczonych usług, zwiększeniu ich efektywności lub ukierunkowaniu działalności IOB na rozwój inteligentnych specjalizacji,
- niezbędne do realizacji usług proinnowacyjnych inwestycje w infrastrukturę i aparaturę badawczo-rozwojową, w szczególności w podmiotach takich jak: parki naukowo-technologiczne oraz inkubatory technologiczne.

Szczególnym rodzajem instytucji, wspierających działalność biznesową w ramach sieci powiązań kooperacyjnych, są koordynatorzy klastrów. Ze względu na wysoki potencjał innowacyjny krajowych klastrów kluczowych, wsparciem objęte są projekty ich koordynatorów z zakresu internacjonalizacji oraz rozwoju współpracy z podmiotami zewnętrznymi (w tym projekty związane z marketingiem, brandingiem, sieciowaniem krajowym i międzynarodowym).

Ponadto zakłada się realizację działań systemowych związanych z przygotowaniem systemu wyłaniania krajowych klastrów kluczowych, budową krajowego systemu informacji o klastrach, ich monitoringiem i ewaluacją.

- **Wsparcie internacjonalizacji innowacyjnych przedsiębiorstw**

Finansowanie dotyczy projektów konkursowych i systemowych, obejmujących działania takie jak:

- programy promocji, służące zwiększeniu dostępu przedsiębiorców do tradycyjnych oraz perspektywicznych rynków, ukierunkowane na sektory gospodarki o najwyższym potencjale eksportowym;
 - wsparcie instytucji otoczenia biznesu w zakresie internacjonalizacji ich działalności (np. poprzez tworzenie partnerstw pomiędzy polskimi i zagranicznymi IOB, tworzenie narzędzi informatycznych promujących ofertę lokatorów IOB na rynkach międzynarodowych, udział IOB w imprezach o charakterze wystawienniczym i kooperacyjnym za granicą);
 - świadczenie na rzecz innowacyjnych przedsiębiorstw specjalistycznych usług doradczych z zakresu internacjonalizacji (w tym m.in. coaching, mentoring, wsparcie firm w rozwoju działalności w wiodących zagranicznych IOB, wsparcie przedsiębiorców w ubieganiu się o realizację zamówień publicznych za granicą, w poszukiwaniu zagranicznych inwestorów kapitałowych i kontrahentów);
 - prowadzenie kampanii informacyjnej, promującej podejmowanie działalności międzynarodowej przez MŚP;
 - zwiększenie dostępu do źródeł informacji na temat rozpoczynania i prowadzenia działalności gospodarczej za granicą oraz prowadzenie specjalistycznych szkoleń w formie e-learning'u;
 - prowadzenie badań wśród eksporterów i potencjalnych eksporterów oraz systematycznego monitoringu specjalizacji i trendów w działalności międzynarodowej przedsiębiorstw.
- **Wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych**

Celem instrumentu jest wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w udziale w programach międzynarodowych, takich jak Horyzont 2020 czy COSME, które mogą stanowić ważne źródło finansowania projektów innowacyjnych. Finansowanie obejmuje dwa rodzaje projektów:

- projekty konkursowe – skierowane do przedsiębiorstw i jednostek naukowych oraz ich konsorcjów, klastrów, w tym uczestników polskich platform technologicznych. Wsparcie pokrywa koszty przygotowania aplikacji do programów międzynarodowych („grant na granty”) oraz koszty współpracy z europejskimi platformami technologicznymi i innymi organizacjami europejskimi.
- projekty systemowe – realizowane przez instytucje, których zadaniem będzie promowanie programów międzynarodowych i wspieranie firm, jednostek naukowych oraz innych instytucji w przygotowaniu do udziału w tych programach. Pomoc może mieć formę specjalistycznych szkoleń dla personelu zatrudnionego w punktach kontaktowych, dofinansowania kampanii świadomościowych i promocyjnych skierowanych do przedsiębiorstw, jednostek naukowych oraz IOB.
- **Wsparcie współpracy nauki i biznesu, kształtowanie i promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki**

Wsparcie obejmuje projekty o charakterze systemowym, mające na celu zwiększenie wiedzy oraz skłonności przedsiębiorstw do podejmowania działalności innowacyjnej, takie jak:

- promocja innowacyjności jako źródła konkurencyjności gospodarki oraz kształtowanie postaw innowacyjnych,
- promocja współpracy nauki i biznesu (networking),
- rozwój systemu brokerów innowacji, zwiększanie ich kompetencji i zdolności do świadczenia proinnowacyjnych usług,
- promocja innowacyjnych rozwiązań o charakterze nietechnologicznym (innowacje w usługach, innowacje organizacyjne i w zakresie zarządzania, innowacje marketingowe, rozwój innowacji popytowych sprzyjających partycypacji konsumentów w procesie projektowania i wytwarzania nowych produktów i usług, rozwój innowacji społecznych związanych z działalnością przedsiębiorstw itp.),
- prowadzenie analiz, dotyczących zmiany stanu innowacyjności gospodarki, trendów w zakresie rozwoju nowych form innowacji i nowych narzędzi wsparcia innowacyjności oraz skuteczności instrumentów wsparcia realizowanych w Polsce, a także upowszechnianie ich wyników.

W wybranych instrumentach realizowanych w III osi PO IR przewiduje się możliwość kwalifikowania wydatków na rozwój kadr przedsiębiorstw (w ramach cross finansingu).

Typy beneficjentów: przedsiębiorstwa, w tym MŚP, konsorcja przedsiębiorstw, jednostki naukowe, instytucje otoczenia biznesu, klastry, jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym.

Pomoc publiczna – w III osi priorytetowej PO IR przewiduje się realizację instrumentów wsparcia, w ramach których będzie udzielana pomoc publiczna.

Pomoc techniczna - przewiduje się angażowanie środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania osi priorytetowej.

Terytorialny obszar realizacji: cała Polska.

Forma wsparcia: dotacje/instrumenty finansowe.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

- **Tryb wyboru projektów**

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.2 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie konkursowym.

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;

- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.2 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy – w przypadku projektów o charakterze systemowym związanych z monitorowaniem instytucji otoczenia biznesu, prowadzeniem działań określających kierunki wsparcia internacjonalizacji, itp.
- konkursowy.

W ramach priorytetu inwestycyjnego 3.4 przewiduje się dwa tryby wyboru projektów:

- pozakonkursowy - w przypadku projektów o charakterze systemowym dotyczących przygotowania podmiotów do udziału w programach międzynarodowych oraz w zakresie wsparcia współpracy nauki i biznesu oraz promocji innowacyjności.
- konkursowy.

Wybór trybu został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Zastosowanie ww. trybu naboru znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania,) oraz skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetów inwestycyjnych), jak również potencjału wnioskodawców.

• **Kryteria wyboru projektów**

Wybór projektu uzależniony będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. A) projektu Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Kryteria będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami w projekcie Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- zapewnią wybór operacji zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

• **Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)**

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów będzie jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie będzie strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, m.in. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z odpowiednim wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą wszystkie listy sprawdzające i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru będzie zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składał się będzie z dwóch zasadniczych etapów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

W przypadku wybranych typów działań (w odniesieniu do projektów o charakterze innowacyjnym lub kompleksowym) przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 9. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego III osi PO IR

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych
Wskaźnik produktu			
1.	Liczba przedsiębiorstw objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba przedsiębiorstw współpracujących z ośrodkami badawczymi	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba podmiotów realizujących projekty w zakresie ochrony własności przemysłowej	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba wspartych instytucji otoczenia biznesu - ośrodki innowacji i przedsiębiorczości	szt.	IZ/beneficjenci
5.	Liczba przedsiębiorstw wspartych w zakresie internacjonalizacji/ umiędzynarodowienia działalności	szt.	IZ/beneficjenci
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			
1.	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartych laboratoriów badawczych	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba uzyskanych patentów	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba zgłoszeń wzorów użytkowych i przemysłowych w wyniku udzielonego wsparcia	szt.	IZ/beneficjenci
5.	Liczba uzyskanych praw ochronnych na wzór użytkowy	szt.	IZ/beneficjenci
6.	Liczba uzyskanych praw z rejestracji na wzór przemysłowy	szt.	IZ/beneficjenci
7.	Liczba nowych i ulepszonych usług świadczonych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	IZ/beneficjenci
8.	Liczba przedsiębiorstw wspartych przez instytucje otoczenia biznesu	szt.	IZ/beneficjenci
9.	Liczba kontraktów handlowych zagranicznych podpisanych przez przedsiębiorstwa wsparte w zakresie internacjonalizacji	szt.	IZ/beneficjenci

3.4. Oś priorytetowa IV: ZWIĘKSZENIE POTENCJAŁU NAUKOWO-BADAWCZEGO

Tabela 10. Cel szczegółowy i wskaźniki rezultatu strategicznego IV osi PO IR

Cel szczegółowy IV osi priorytetowej (PI 1.1)	Wzmocnienie współpracy pomiędzy jednostkami naukowymi oraz jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami
Wskaźnik	Udział finansowania pochodzącego z przedsiębiorstw (BES) w wydatkach uczelni wyższych na działalność B+R (HERD).
Wskaźnik	Udział środków pochodzących z przedsiębiorstw w finansowaniu tworzenia infrastruktury badawczej.

Publiczne nakłady na B+R w Polsce znajdują się na poziomie średnim dla całej UE. W Polsce funkcjonuje dużo jednostek naukowych o znaczącym potencjale, prowadzone są badania dotyczące większości obszarów nauki. Niektóre z polskich jednostek naukowych posiadają wysoką, ugruntowaną pozycję wśród jednostek międzynarodowych. Polska nauka znajduje się w okresie dynamicznych zmian, których efekty i wpływ na gospodarkę (w postaci lepiej wykształconych absolwentów, wyników badań mogących mieć zastosowanie w gospodarce) będzie możliwy do określenia w ciągu najbliższych lat.

Dzięki inwestycjom podjętym w latach 2007-2013 poprawie uległy warunki infrastrukturalne w zakresie prowadzenia badań. Jednocześnie dotychczas obserwowane trendy i procesy wskazują, że wciąż dużym wyzwaniem jest silniejsze powiązanie sektora nauki z gospodarką. Świadczy o tym niewielka (choć wzrastająca w ostatnich latach) skala projektów podejmowanych wspólnie przez jednostki naukowe i przedsiębiorstwa. Prowadzenie efektywnej współpracy uwarunkowane jest potencjałem i ofertą sektora nauki, jak i możliwością komercyjnego wykorzystania efektów prac naukowców przez przedsiębiorstwa.

Wsparcie realizowane w ramach IV osi PO IR jest skoncentrowane na projektach badawczych prowadzonych przez jednostki naukowe, z możliwym, promowanym udziałem przedsiębiorstw. Projekty te mają na celu zwiększenie zasobów wiedzy w obszarach uznanych za priorytetowe dla rozwoju polskiej nauki oraz przyszłościowych z punktu widzenia gospodarki.

Interwencja w ramach PO IR jest także prowadzona w celu zapewnienia najlepszych warunków infrastrukturalnych do prowadzenia badań naukowych, przy czym wsparcie to będzie skierowane na realizację projektów stanowiących wkład Polski w budowę Europejskiej Przestrzeni Badawczej. Projekty współfinansowane w ramach IV osi PO IR powinny służyć konsolidacji potencjału jednostek naukowych, tak aby w efekcie realizacji programu polska nauka posiadała silniejsze, rozpoznawalne w UE i świecie jednostki naukowe. Uzyskanie takich efektów wymaga inwestowania w naukowców – w zespoły badawcze, w których uczestniczą również pracownicy naukowcy z ośrodków zagranicznych. Takie działania, a także wsparcie tworzenia międzynarodowych agend badawczych, czy wirtualnych instytutów, zapewni polskiej nauce lepszy kontakt z badaniami prowadzonymi w ośrodkach UE i na świecie.

Harmonizacja zasad udzielania wsparcia w ramach PO IR z zasadami, które obowiązują w programie Horyzont 2020, jest czynnikiem sprzyjającym skutecznemu ubieganiu się o środki z programu międzynarodowego oraz wpłynie na poprawę jakości zarządzania projektami badawczymi w Polsce.

Efekty działań podejmowanych w ramach IV osi PO IR powinny być rozpatrywane nie tylko przez pryzmat stworzenia warunków dla lepszego funkcjonowania sektora nauki, ale przede wszystkim jako wkład w proces budowy w Polsce gospodarki opartej na wiedzy, w tym efektywnie wykorzystującej zasoby, a więc z perspektywy korzyści dla przedsiębiorstw i całego społeczeństwa.

W projektach w IV osi PO IR możliwe jest finansowanie części wydatków poniesionych na ochronę własności intelektualnej uzyskanej w wyniku realizacji prac B+R oraz finansowanie wydatków dotyczących rozwoju kadr (szkolenia, staże, granty badawcze) uczestniczących w prowadzeniu badań.

Przykładowe typy projektów realizowane w IV osi PO IR:

• Finansowanie badań naukowych

Wsparcie obejmuje projekty polegające na prowadzeniu badań naukowych i badań przemysłowych, realizowane przez konsorcja naukowe i naukowo-przemysłowe. Dzięki zaangażowaniu przedsiębiorstw do realizacji projektów, zapewniona zostanie komercjalizacja wiedzy na wczesnym etapie prowadzonych badań naukowych.

Wsparcie kierowane jest przede wszystkim na przedsięwzięcia realizowane w obszarach określonych jako inteligentne specjalizacje krajowe i regionalne. W przypadku specjalizacji wspólnych dla kilku województw, nacisk położony zostanie na tworzenie konsorcjów o charakterze ponadregionalnym. Koncentracja środków na obszarach tematycznych o najwyższym potencjale naukowym i gospodarczym w skali kraju i regionów zwiększy efektywność publicznych i prywatnych nakładów na B+R.

Projekty powinny prowadzić do koncentracji potencjału najlepszych badaczy i zespołów badawczych (z jednostek naukowych i przedsiębiorstw) o uznanym dorobku naukowym w kraju i na świecie, a także osób o krótkim stażu badawczym – młodych naukowców, studentów i doktorantów – wokół najlepszych krajowych ośrodków naukowo-dydaktycznych i przedsiębiorstw prowadzących działalność B+R. Projekty powinny prowadzić do synergii oraz optymalizacji działań poprzez powiązanie istniejącej infrastruktury oraz prowadzenie w oparciu o nią wspólnych badań naukowych i prac rozwojowych.

Finansowanie obejmuje:

- strategiczne programy badawcze dla gospodarki,
- regionalne programy badawcze, wspólne dla kilku regionów,
- programy badawcze wirtualnych instytutów.

W ramach projektów możliwe jest ponoszenie wydatków na zakup infrastruktury badawczej. Ponadto możliwe jest finansowanie badań prowadzonych we współpracy z jednostkami naukowymi z innych państw oraz kosztów badań wykonywanych poza granicami Polski, w przypadku, gdy stanowią one element projektu prowadzonego w Polsce.

• Rozwój nowoczesnej infrastruktury badawczej sektora nauki

W celu podniesienia jakości nauki niezbędne jest inwestowanie w nowoczesną infrastrukturę badawczą, bez której często nie jest możliwe zastosowanie nowych metod badawczych oraz pełne wykorzystanie potencjału kadr naukowych. Inwestycje te umożliwią zapewnienie spójności polskiego sektora nauki z Europejską Przestrzenią Badawczą oraz pozwolą na stałe podnoszenie jakości badań naukowych.

Wsparcie jest kierowane do wybranych projektów dużej, strategicznej infrastruktury badawczej, o charakterze ogólnokrajowym i międzynarodowym, znajdujących się na Polskiej Mapie Drogowej Infrastruktury Badawczej. Celem realizowanych projektów jest również stworzenie skutecznego dostępu do tej infrastruktury dla przedsiębiorców i innych zainteresowanych podmiotów. Podstawą do udzielenia wsparcia na rozwój infrastruktury jest m.in.:

- udokumentowany potencjał naukowy, współpraca w ramach konsorcjów naukowych lub naukowo-przemysłowych (premiowana na etapie oceny projektu), przedstawienie programu budowy i długoterminowego planu prac badawczych, które będą realizowane w objętych inwestycjami obiektach;
- wkład projektu w konsolidację krajowego potencjału naukowego (zapewnienie możliwości prowadzenia badań dla kilku jednostek naukowych);
- wpisywanie się tematów badań realizowanych w finansowanej infrastrukturze w obszary inteligentnej specjalizacji;
- sposób finansowania wspartej infrastruktury (schematy wsparcia bez pomocy publicznej oraz z uwzględnieniem pomocy publicznej);
- umożliwienie dostępu do infrastruktury podmiotom spoza jednostki otrzymującej dofinansowanie, w szczególności przedsiębiorcom;
- wpływ projektu na zapewnienie warunków dla rozwoju regionu i kraju (np. zgodność z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego lub strategiami regionalnymi).

Realizowane projekty nie mogą powielać istniejących zasobów oraz powinny uzupełniać wcześniej wytworzoną infrastrukturę naukowo-badawczą.

Warunkiem uzyskania wsparcia jest przedstawienie koncepcji umożliwienia korzystania z infrastruktury przez przedsiębiorców i inne podmioty w oparciu o wstępne regulaminy dostępu oraz wyliczenia rachunku kosztów i pokrywania ich przez usługobiorców, a także podjęcie działań informujących podmioty gospodarcze i społeczeństwo o dostępności infrastruktury.

W ramach projektów dotyczących budowy infrastruktury badawczej sektora nauki możliwe jest finansowanie tworzenia i rozwoju infrastruktury służącej popularyzacji nauki wśród społeczeństwa oraz infrastruktury informatycznej wykorzystywanej do prowadzenia badań naukowych – jako komponentów wspieranych projektów.

- **Wsparcie powstawania międzynarodowych agend badawczych**

O jakości sektora B+R decyduje liczba i poziom badań naukowych prowadzonych we współpracy z zagranicznymi ośrodkami naukowymi lub przedsiębiorstwami. Liczba polskich zespołów badawczych biorących udział w międzynarodowych projektach oraz jednostek naukowych, pełniących funkcje koordynatorów międzynarodowych projektów badawczych jest niezadowalająca i odbiega od średniej unijnej.

W PO IR wspierane są Międzynarodowe Agendy Badawcze (MAB), tworzone w Polsce we współpracy z renomowanymi ośrodkami naukowymi z innych państw. Celem MAB jest realizacja wysokiej jakości badań naukowych, prowadzonych przez zespoły wybitnych naukowców zagranicznych i polskich. Wsparcie powinno przyczynić się do stworzenia w Polsce wyspecjalizowanych, wiodących w skali światowej zespołów naukowych, stosujących najlepsze światowe praktyki w zakresie:

- identyfikowania programów i tematów badawczych,
- polityki personalnej oraz zarządzania badaniami,
- komercjalizacji wyników badań.

Liderem MAB, odpowiadającym za część organizacyjną MAB, jest naukowiec lub grupa naukowców, którzy osiągnęli sukcesy międzynarodowe w swojej dziedzinie. Zadaniem lidera MAB jest opracowanie wniosku zawierającego szczegółowy opis zakresu tematycznego MAB i jego funkcjonowania. Przewiduje się wieloetapową ocenę wniosku oraz weryfikację śródkresową działalności MAB przez międzynarodowych ekspertów.

Finansowanie MAB obejmuje koszty: prowadzenia badań naukowych, w szczególności badań stosowanych i prac rozwojowych, funkcjonowania agendy, wykorzystania istniejącej infrastruktury, współpracy między partnerami, transferu wiedzy, a także koszty rozwoju kadry naukowej w zakresie związanym z realizowanymi przedsięwzięciami (np. szkolenia, staże).

- **Rozwój kadr sektora B+R**

Wykwalifikowane kadry sektora B+R są niezbędne dla rozwijania innowacyjnego przemysłu oraz prowadzenia przełomowych badań naukowych o dużym znaczeniu dla gospodarki. Instrument obejmuje realizację projektów polegających na:

- rozwoju kadr B+R w projektach zespołowych prowadzonych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w ramach międzynarodowych programów badawczych lub w ramach współpracy strategicznej z wiodącym ośrodkiem naukowym na świecie,
- wsparciu projektów badawczych realizowanych przez wybitnych uczonych z zagranicy w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce,
- rozwoju kadr B+R poprzez umożliwienie młodym uczonym z całego świata tworzenia zespołów naukowych w jednostkach naukowych lub przedsiębiorstwach w Polsce, pracujących w najbardziej innowacyjnych obszarach, z udziałem partnera zagranicznego,
- rozwoju kadr B+R pod kierunkiem naukowca posiadającego znaczne doświadczenie we współpracy z gospodarką w projektach zespołowych, prowadzonych w zakresie rozwoju technologii lub świadczenia usług badawczych dla przedsiębiorstw,
- rozwoju umiejętności w zakresie zarządzania badaniami naukowymi oraz współpracy z przedsiębiorstwami,

- wspieraniu prac naukowych opartych na wynikach badań doświadczalnych, które mają potencjał aplikacyjny (możliwość zastosowania gospodarczego lub komercjalizacji),
- wspieraniu międzynarodowych studiów doktoranckich realizowanych przez polskie jednostki naukowe z udziałem partnera zagranicznego, w tym finansowanie projektów doktoranckich i pobytu doktorantów u partnera zagranicznego,
- prowadzeniu programu staży podoktorskich dla młodych doktorów, realizowanych w wiodących ośrodkach za granicą.

Wsparcie w ramach tego instrumentu może być realizowane poprzez granty tematyczne, adresowane do instytucji, które przygotowują szczegółową strategię działań w zakresie poszczególnych obszarów rozwoju kadr sektora nauki (tzw. grant globalny).

W wybranych instrumentach realizowanych w IV osi PO IR przewiduje się możliwość kwalifikowania wydatków na rozwój kadr przedsiębiorstw (w ramach cross finansingu).

Typy beneficjentów: jednostki naukowe i ich konsorcja, naukowcy, studenci, doktoranci, konsorcja przedsiębiorstw i jednostek naukowych, instytucje otoczenia biznesu, klastry, jednostki administracji publicznej, w tym ich jednostki organizacyjne, lub wyłonione podmioty odpowiadające za realizację działań o charakterze systemowym.

Pomoc publiczna – w IV osi priorytetowej PO IR przewiduje się realizację instrumentów wsparcia, w ramach których będzie udzielana pomoc publiczna. Wsparcie będzie udzielane w formie dotacji lub instrumentu zwrotnego (pożyczka).

Pomoc techniczna - przewiduje się angażowanie środków pomocy technicznej na rzecz zapewnienia warunków i rozwiązań dla sprawnego wdrażania osi priorytetowej.

Terytorialny obszar realizacji: cała Polska.

Forma wsparcia: dotacje/instrumenty zwrotne.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

• Tryb wyboru projektów

W ramach priorytetu inwestycyjnego 1.1 dofinansowaniem objęte zostaną projekty wyłaniane w trybie w trybie konkursowym.

Wybór trybu konkursowego został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Zastosowanie trybu konkursowego naboru znajduje uzasadnienie z punktu widzenia jego efektywności (zarówno dla potencjalnych beneficjentów jak i instytucji w systemie realizacji PO IR – procedura uregulowana prawnie, możliwa do szybkiego i sprawnego sfinalizowania,) oraz skuteczności (największa szansa wyłonienia projektów dojrzałych do realizacji oraz ściśle realizujących cele priorytetu inwestycyjnego 1.1), jak również potencjału wnioskodawców.

• Kryteria wyboru projektów

Wybór projektu uzależniony będzie od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. A) projektu Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Kryteria będą jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu. Zakłada się, że kryteria wyboru projektów będą spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami w projekcie Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- przyczynią się do wyboru projektów, które w największym stopniu będą wpływać na osiągnięcie założonych celów i wskaźników określonej osi priorytetowej,
- zapewnią wybór operacji zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- będą zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

Ponadto wsparcie w ramach IV osi priorytetowej PO IR będzie udzielane z uwzględnieniem kryteriów oceniających zgodność projektu z obszarami inteligentnych specjalizacji.

• Organizacja procesu wyboru projektów (sposób naboru i oceny projektów)

Informacja o działaniach instytucji dokonującej selekcji projektów będzie jawna i upubliczniona. Podstawowym środkiem komunikacji w tym zakresie będzie strona internetowa instytucji, która podejmuje działania służące wyłonieniu projektów które mogą otrzymać dofinansowanie. Założenia naboru w ramach konkursów będą poprzedzone konsultacjami z interesariuszami planowanych interwencji lub ich reprezentantami, m.in. na forum Komitetu Monitorującego. Informacja o naborze zostanie podana z właściwym wyprzedzeniem, aby potencjalni beneficjenci dysponowali odpowiednim, w kontekście zasad naboru, czasem na przygotowanie się do udziału w nim.

Okres naboru będzie dopasowany do charakteru i poziomu złożoności planowanych przedsięwzięć oraz obszerności i poziomu skomplikowania dokumentacji aplikacyjnej.

W przypadku trybu konkursowego ogłoszenie będzie zawierać w szczególności informacje o kryteriach, sposobie i terminach dokonywania oceny (poszczególnych jej etapów); dostępne będą wszystkie listy sprawdzające i instrukcje, które będą stosowane w procesie oceny projektów.

Sposób oceny i wyboru będzie zorganizowany w sposób zależny od specyfiki danego obszaru interwencji i trybu wyboru. Składał się będzie z dwóch zasadniczych etapów:

- ocena formalna polegająca na weryfikacji spełnienia kryteriów dostępu;
- ocena merytoryczna służąca weryfikacji kryteriów jakościowych.

W ramach tych dwóch bloków mogą zostać wyodrębniane dodatkowe etapy procesu oceny projektu, co zostanie jednoznacznie opisane w procedurach oraz odbywało się będzie z zastosowaniem jawnych i jasnych kryteriów.

W przypadku wybranych typów działań (w odniesieniu do projektów o charakterze innowacyjnym lub kompleksowym) przewiduje się możliwość oceny z wykorzystaniem panelu ekspertów.

Tabela 11. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego IV osi PO IR

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych
Wskaźnik produktu			
1.	Liczba wspartych laboratoriów badawczych	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie inwestycji w infrastrukturę B+R	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba jednostek naukowych objętych wsparciem w zakresie prowadzenia prac B+R	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Nakłady inwestycyjne na zakup aparatury naukowo-badawcze	PLN	IZ/beneficjenci

5.	Liczba osób objętych wsparciem w zakresie rozwoju kadr B+R, O/K/M	osoba	IZ/beneficjenci
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			
1.	Liczba wdrożonych wyników prac B+R	szt.	IZ/beneficjenci
2.	Liczba współpracujących zagranicznych jednostek naukowych	szt.	IZ/beneficjenci
3.	Liczba skomercjalizowanych wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową	szt.	IZ/beneficjenci
4.	Liczba przedsiębiorstw korzystających ze wspartych laboratoriów badawczych	szt.	IZ/beneficjenci
5.	Liczba jednostek naukowych korzystających ze wspartej infrastruktury informatycznej nauki	szt.	IZ/beneficjenci
6.	Przychód z komercjalizacji wyników prac B+R prowadzonych przez jednostkę naukową	PLN	IZ/beneficjenci
7.	Liczba dokonanych zgłoszeń patentowych	szt.	IZ/beneficjenci
8.	Liczba uzyskanych patentów	szt.	IZ/beneficjenci

3.5. Oś priorytetowa V: POMOC TECHNICZNA

Celem pomocy technicznej jest wsparcie skutecznej i efektywnej realizacji celów strategicznych programu poprzez zapewnienie wysokiego potencjału administracyjnego wszystkich uczestników systemu w priorytetowych obszarach, w których adekwatne zdolności administracyjne mają szczególne znaczenie w kontekście wyznaczonych celów. Wsparcie będzie obejmowało podmioty zarządzające i wdrażające, kluczowych beneficjentów oraz partnerów wspierających proces realizacji Programu.

1. W odniesieniu do podmiotów zarządzających i wdrażających program, pomoc techniczna będzie wspierała wzmocnienie i utrzymanie wymaganego poziomu zdolności administracyjnych w obszarach: potencjału kadrowego, rozwiązań organizacyjnych i prawnych, zasobów technicznych oraz instrumentów informatycznych, wykorzystywanych w procesach zarządzania, wdrażania i monitorowania. Wsparcie w tym zakresie będzie ukierunkowane w szczególności na:
 - **dostosowanie kompetencji kadr do specyfiki realizowanych zadań**, np. podnoszenie kwalifikacji w specyficznych obszarach istotnych w kontekście charakteru wykonywanych zadań,
 - **adekwatne rozwiązania organizacyjne i sprawny system zarządzania**: umiejętność kształtowania polityk publicznych, umiejętność współpracy, realizacja skutecznych działań informacyjnych, wysokie standardy pracy, zdolność zarządzania i sterowania procesami, umiejętność efektywnego monitorowania, ewaluacji i kontroli,
 - **wyposażenie w odpowiednie zasoby techniczne i informatyczne**.

Przykładem zadań kluczowych z punktu widzenia celu osi, które będą kwalifikowane do wsparcia jest: identyfikacja i selekcja projektów zarówno poprzez finansowanie kosztów oceny, jak i przygotowanie systemu wyszukiwania najbardziej adekwatnych koncepcji w fazie przedprojektowej oraz przygotowanie ram organizacyjnych i prawnych umożliwiających osiągnięcie gotowości aplikacyjnej przez potencjalnego beneficjenta np. poprzez współpracę pomiędzy interesariuszami z udziałem partnerów reprezentujących stronę przedsiębiorców oraz sektor nauki.

2. W odniesieniu do partnerów, wsparcie w ramach pomocy technicznej będzie skierowane na budowanie ich potencjału zapewniającego efektywną realizację celów programu. Planowane jest przede wszystkim wsparcie instytucji, organizacji i grup podmiotów, które będą uczestniczyć we wdrażaniu bezpośrednio lub aktywnie wspierać realizację kluczowych procesów wdrażania np. uczelni wyższych, organizacji skupiających naukowców i studentów. Przewidywane zaangażowanie partnerów może polegać np. na tworzeniu platform współpracy pomiędzy potencjalnymi beneficjentami oraz podejmowaniu działań informacyjno-promocyjnych wśród interesariuszy.
3. W odniesieniu do potencjalnych beneficjentów lub beneficjentów wsparcie w ramach pomocy technicznej będzie dedykowane na działania informacyjne i szkoleniowe, które dostarczą wyczerpującej, rzetelnej wiedzy o celach programu i poszczególnych osi, zakresie wsparcia oraz wymaganiach dotyczących realizacji projektów. Celem działań będzie ułatwienie beneficjentom podejmowania decyzji o aplikowaniu o środki, umożliwienie budowania swojego potencjału w odniesieniu do stawianych w programie wymagań, sprawna realizacja projektów i rozliczanie środków. Z uwagi na specyficzne wymagania stawiane beneficjentom takim jak: konsorcja naukowe także z udziałem przedsiębiorców, czy też konsorcja przedsiębiorstw, bardzo istotne dla osiągnięcia celów programu jest animowanie nawiązywania kontaktów przez potencjalnych beneficjentów (również we współpracy z partnerami), podejmowanie działań informacyjno-promocyjnych wśród interesariuszy, ułatwiających kojarzenie grup o wspólnych celach i współpracę przy wspólnych projektach.

Finansowane będą również działania organizacji gospodarczych nakierowane na promocję horyzontalnych celów Programu, w tym inicjatywy Komitetu Monitorującego i innych podmiotów wspierających realizację PO IR.

Kierunkowe zasady wyboru projektów

- Tryb wyboru projektów

W ramach Pomocy Technicznej PO IR będzie stosowany pozakonkursowy tryb wyboru projektów dla IZ oraz IP. W przypadku działań kierowanych do organizacji gospodarczych oraz interesariuszy programu stosowany będzie konkursowy tryb wyboru projektów.

Wybór trybu konkursowego został dokonany przy uwzględnieniu następujących czynników:

- optymalny sposób osiągnięcia celów programu/osi priorytetowej/priorytetu inwestycyjnego;
- liczba podmiotów, których działania prowadzone w wyniku uzyskania dofinansowania będą służyć osiągnięciu celów;
- typ beneficjenta;
- wielkość projektów (planowana wysokość dofinansowania).

Typy beneficjentów: instytucje zaangażowane w realizację PO IR oraz partnerzy.

Terytorialny obszar realizacji: cała Polska.

Forma wsparcia: dotacja.

Pomoc publiczna: nie występuje.

Tabela 12. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego V osi PO IR

Lp.	Wskaźnik	Jednostka miary	Źródło danych
Wskaźniki produktu			
1.	Liczba przeprowadzonych ewaluacji	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
2.	Liczba działań informacyjnych o szerokim zasięgu	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
3.	Liczba materiałów informacyjnych lub promocyjnych wydanych w formie elektronicznej	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
4.	Liczba opracowanych ekspertyz	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
5.	Liczba zorganizowanych spotkań, konferencji, seminariów	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
Wskaźniki rezultatu bezpośredniego			
1.	Liczba uczestników szkoleń dla instytucji	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał
2.	Średnia liczba szkoleń przypadających na jednego pracownika instytucji w ciągu roku	szt.	System monitorowania/ Raz na rok
3.	Liczba uczestników szkoleń dla beneficjentów	szt.	System monitorowania/ Raz na kwartał

3.6. Wymiar terytorialny

Zgodnie z projektem *Umowy Partnerstwa* działania w ramach programów operacyjnych realizowanych w okresie 2014-2020 powinny uwzględniać wymiar terytorialny, tj. zróżnicowanie przestrzenne obszarów objętych programami. Zintegrowane podejście terytorialne ma zapewnić odpowiednie dostosowanie interwencji do specyficznych wyzwań, potrzeb, a także potencjałów rozwojowych poszczególnych rodzajów obszarów.

PO IR będzie realizowany na obszarze całej Polski, w związku z czym efekty tego programu należy rozpatrywać przez pryzmat wszystkich typów OSI.

Miasta wojewódzkie oraz ich obszary funkcjonalne

Miasta wojewódzkie oraz ich obszary funkcjonalne stanowią główne obszary koncentracji terytorialnej interwencji PO IR oraz jej efektów. Nakierowanie programu na wspieranie konkurencyjności i innowacyjności gospodarki powoduje, że znaczna część interwencji będzie realizowana w głównych ośrodkach miejskich Polski, które są obszarami sprzyjającymi prowadzeniu wysoko innowacyjnej działalności gospodarczej. Miasta wojewódzkie wraz z obszarami funkcjonalnymi koncentrują dużą część potencjału gospodarczego, innowacyjnego i naukowego. W stolicach województw działają najważniejsze ośrodki badawcze (przede wszystkim szkoły wyższe) oraz główne instytucje otoczenia biznesu (parki naukowo-technologiczne, centra transferu technologii, itd.).

Miasta subregionalne

Mimo dużej koncentracji oczekiwanych efektów PO IR w ośrodkach wojewódzkich, będą one występowały także, choć w ograniczonym zakresie, w ośrodkach subregionalnych. Będzie to możliwe w wyniku wsparcia przedsiębiorstw, a także instytucji otoczenia biznesu, których zakres działania ma zazwyczaj charakter ponadlokalny (tzn. przedsiębiorstwa z ośrodków subregionalnych mogą korzystać z lepszej oferty instytucji otoczenia biznesu zlokalizowanych w ośrodkach regionalnych).

Polska Wschodnia

Z uwagi na specyficzne uwarunkowania Polski Wschodniej, przejawiające się głównie niższymi wskaźnikami rozwoju społeczno-gospodarczego, w wybranych działaniach PO IR mogą być zastosowane rozwiązania preferujące realizację projektów na obszarze tego makroregionu lub angażujące podmioty zlokalizowane w Polsce Wschodniej do wspólnej realizacji projektów z podmiotami z innych regionów kraju.

Jednocześnie należy podkreślić, że w latach 2014-2020 interwencja wobec OSI Polska Wschodnia prowadzona jest w ramach kilku programów operacyjnych, zarówno krajowych, ponadregionalnych jak i regionalnych. PO IR uwzględnia rozwiązania, które umożliwiają finansowanie projektów i beneficjentów z tego makroregionu, przy zachowaniu zgodności z zasadami określającymi linię demarkacyjną pomiędzy programami operacyjnymi.

W ramach PO IR nie jest planowane wydzielenie alokacji na rzecz projektów z Polski Wschodniej.

Mniejsze ośrodki miejskie oraz obszary przygraniczne nie są w szczególności sposobie traktowane w programie. Program w pewnym stopniu oddziałuje także na te obszary poprzez projekty realizowane w ramach wzmocnienia konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw (gdy beneficjenci będą zlokalizowani na tych obszarach). Możliwe jest np. wspieranie w ramach programu partnerstw naukowych, w które będą zaangażowane jednostki naukowe z Polski oraz innych państw.

Obszary wiejskie

Realizacja programu może oddziaływać na obszary wiejskie i podmioty na nich zlokalizowane. Jednocześnie w ramach PO IR nie przewiduje się realizacji działań dedykowanych obszarom wiejskim, co wynika z horyzontalnego charakteru programu operacyjnego (nastawionego na finansowanie prac B+R niezależnie od miejsca ich prowadzenia). Dlatego skala oddziaływania będzie ograniczona i będzie ono miało charakter przede wszystkim pośredni. Planowane w ramach programu wsparcie działalności badawczo-rozwojowej, innowacyjnej oraz internacjonalizacji przedsiębiorstw (wzrost eksportu) będzie dotyczyć także sektora rolno-spożywczego. Wsparcie w tym zakresie trafi do podmiotów działających w miastach jak i obszarach wiejskich (m.in. jednostki B+R, przedsiębiorstwa sektora przetwórstwa rolnego). Należy oczekiwać, że w efekcie interwencji wzrośnie konkurencyjność całego sektora B+R, łącznie z producentami produktów rolnych, co przełoży się na wzmocnienie podstaw rozwoju gospodarczego obszarów wiejskich.

Ponadto należy oczekiwać wystąpienia efektu rozprzestrzeniania rozwoju z ośrodków wojewódzkich na obszary wiejskie. Rozwój miast wojewódzkich, zwłaszcza w wymiarze gospodarczym, oraz wzrost zamożności ich mieszkańców, przełoży się na wzrost popytu, także na towary i usługi pochodzące z obszarów wiejskich.

3.7. Wymogi dotyczące przedsięwzięć powiązanych ze Strategią UE Regionu Morza Bałtyckiego

Przyjęta przez Radę Europejską *Strategia dla Regionu Morza Bałtyckiego* (SUE RMB) ma stanowić wkład w rozwiązywanie istotnych problemów środowiska naturalnego europejskiego morza wewnętrznego oraz w poprawę dynamiki rozwoju gospodarczego obszarów nad nim położonych. Kluczowe cele Strategii to obecnie:

- A. Ocalenie morza,
- B. Rozwój połączeń w regionie,
- C. Zwiększenie dobrobytu.

Katalog obszarów priorytetowych Strategii dotyczy m. in. tematów z zakresu ochrony środowiska, edukacji, energii, transportu oraz innowacji.

Realizacja PO IR wpisuje się w cel trzeciej Strategii, tj. *Zwiększenie dobrobytu*, poprzez wspieranie rozwoju naukowego, badawczego instytucji B+R i przedsiębiorstw oraz zwiększanie konkurencyjności podmiotów, co z kolei koresponduje ze zwiększeniem globalnej konkurencyjności regionu Morza Bałtyckiego. Część planowanych działań w ramach PO IR przyczynia się również do rozwoju współpracy naukowej i gospodarczej w regionie, m.in. poprzez wspieranie działań eksportowych polskich firm i budowanie ich pozycji międzynarodowej.

Program oddziałuje na realizację następujących obszarów priorytetowych SUE RMB:

- *Innovation – Exploiting the full potential of the region in research and innovation* – Wykorzystanie pełnego potencjału regionu w dziedzinie badań naukowych i innowacji m.in. poprzez wsparcie projektów sieci i konsorcjów naukowych o dużym potencjale badawczym, które mogą prowadzić procesy konsolidacji i sieciowania z innymi ośrodkami badawczymi działającymi w kraju oraz włączać się w realizację projektów o skali międzynarodowej, a także poprzez rozwój kadry sektora B+R,
- *Internal Market – Removing hindrances to the internal market* – Usuwanie przeszkód w funkcjonowaniu rynku wewnętrznego m. in. poprzez modernizację i rozwój usług instytucji otoczenia biznesu,
- *SME – Promote entrepreneurship and strengthen the growth of SMEs* – Promowanie przedsiębiorczości i wzmocnienia wzrostu małych i średnich przedsiębiorstw poprzez wsparcie dostępu małych i średnich przedsiębiorstw do kapitału na innowacje, wsparcie przedsiębiorstw i jednostek naukowych w przygotowaniu do udziału w programach międzynarodowych oraz wzrost innowacyjności przedsiębiorstw poprzez internacjonalizację.

PO IR przyczynia się do realizacji podstawowego zadania Strategii, jakim jest budowa sieci współpracy międzynarodowej, jak również ściślejszej współpracy i lepszego podziału pracy w istniejących już sieciach. Realizacja SUE RMB umożliwi również upowszechnianie rezultatów projektów, wymianę doświadczeń i pozyskanie nowej wiedzy, co będzie istotne dla beneficjentów PO IR.

Działania i projekty prowadzone na obszarze Polski i finansowane w ramach PO IR mogą stanowić przykład najlepszych praktyk w zakresie współpracy regionalnej pozwalającej na testowanie oraz rozwój nowych koncepcji i strategii.

W ramach POIR przewiduje się przedsięwzięcia mające na celu pomoc w zakresie kojarzenia beneficjentów z potencjalnymi partnerami z regionu Morza Bałtyckiego, jak również wspieranie działań informacyjnych i promocyjnych, zacieśnianie kontaktów handlowych, budowanie sieci współpracy oraz podejmowanie działań sprzyjających współpracy w regionie Morza Bałtyckiego.

4. Opis kierunkowych zasad wyboru projektów i operacji

4.1. Podstawowe zasady wyboru projektów i operacji

Wybór projektu uzależniony jest od spełnienia kryteriów zatwierdzonych przez Komitet Monitorujący (zgodnie z art. 100 ust. 2 lit. A) projektu Rozporządzenia Ogólnego) oraz od zatwierdzenia projektu do dofinansowania przez IZ lub IP. Kryteria są jednakowe dla wszystkich potencjalnych beneficjentów w ramach danej kategorii projektów programu.

Zasady wyboru projektów i operacji są zgodne z wymogami określonymi w przepisach ustawy z dnia ... *o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności w latach 2014-2020 oraz o zmianie niektórych ustaw* (dalej: ustawa). Sposób dokonywania selekcji projektów przyjmie formę pisemnych procedur.

Ogólną zasadą przyjętą przy określaniu trybu wyboru projektów dla danej osi priorytetowej jest zapewnienie, że do dofinansowania wybierane są przedsięwzięcia, które wnoszą największy wkład w osiąganie celów szczegółowych osi priorytetowej, programu operacyjnego, a także *Umowy Partnerstwa*, wyrażonych za pomocą ustalonych wskaźników. Organizacja procesu wyboru operacji będzie także aktywnie służyć komplementarności oraz – tam gdzie to możliwe – zapewnieniu synergii udzielanego wsparcia.

Biorąc pod uwagę planowany zakres merytoryczny instrumentów, typy operacji, grupy docelowe, spodziewaną liczbę wniosków o dofinansowanie w danym instrumencie oraz planowaną alokację w PO IR zastosowanie mają następujące tryby wyboru projektów:

- ✓ **konkursowy**, w przypadku instrumentów, w których liczba potencjalnych wnioskodawców jest nieokreślona, a także przedsięwzięć o stosunkowo niskiej wartości, w przypadku, gdy istotne jest wyłonienie najlepszych projektów, tj. takich, które w największym stopniu przyczyniają się do osiągnięcia celów danego instrumentu.

W szczególności taki tryb wyboru projektów ma zastosowanie w przypadku instrumentów skierowanych do przedsiębiorców i ukierunkowanych na wdrożenie innowacyjnych rozwiązań.

- ✓ **pozakonkursowy**, w przypadku instrumentów skierowanych do wnioskodawców, którzy są jednoznacznie określone przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu, w tym realizujący projekty o strategicznym znaczeniu dla społeczno-gospodarczego rozwoju kraju lub projekty dotyczące realizacji zadań publicznych.

W szczególności taki tryb wyboru projektów ma zastosowanie w przypadku instrumentów ukierunkowanych na systemowe wsparcie danego obszaru interwencji i może być realizowany w formule grantu globalnego

4.2. Założenia do opracowania kryteriów wyboru projektów PO IR

Kryteria wyboru projektów powinny spełniać ogólne zasady, zgodnie z wymogami określonymi w projekcie Rozporządzenia Ogólnego, a w szczególności:

- ✓ przyczyniać się do wyboru takich projektów, które w największym stopniu wpływają na osiąganie założonych celów i wskaźników określonych osi priorytetowych,
- ✓ zapewniać wybór operacji zgodnych z zakresem EFRR oraz z kategoriami interwencji określonymi dla danej osi priorytetowej PO IR,
- ✓ być zgodne z zasadami transparentności i niedyskryminacji, a także z warunkami określonymi w art. 7 i 8 projektu Rozporządzenia Ogólnego, tj. w zakresie równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz niedyskryminacji, a także zrównoważonego rozwoju.

Ponadto, podczas ustalania kryteriów wyboru projektów, powinny być brane pod uwagę następujące uwarunkowania:

- ✓ **dostosowanie do specyfiki instrumentu wsparcia** – kryteria wyboru projektów będą określone na poziomie operacji, w celu najlepszego ich dostosowania do specyfiki ocenianych projektów i ich trafnego zastosowania,

- ✓ **koncentracja** – ze względu na ograniczone środki finansowe, kryteria zapewnią koncentrację na określonych celach/priorytetach strategicznych (np. zgodność z założeniami strategii inteligentnej specjalizacji), przez co zapewniona zostanie efektywność wsparcia publicznego. Koncentracja jest rozumiana jako skupienie się na celach projektów osi priorytetowych i całego programu.
- ✓ **elastyczne podejście do oceny innowacyjności** – ze względu na specyfikę procesu innowacyjnego, charakteryzującego się dużą nieprzewidywalnością, w przypadku instrumentów wsparcia, w ramach których wspierane są innowacje radykalne, kryteria wyboru projektów dopuszczając bardziej elastyczne podejście do oceny, w taki sposób, aby innowacyjne projekty nie były oceniane według jednego sztywnego zestawu kryteriów,
- ✓ **jakość ponad formalizm** – kryteria wyboru projektów w maksymalnym stopniu oceniać będą jakość projektu, w taki sposób by zapewnienie zgodności w wymogami formalnymi nie przeważało nad merytoryczną treścią i jakością ocenianego przedsięwzięcia ubiegającego się o dofinansowanie.
- ✓ **kompleksowość** – operacje, szczególnie projekty ryzykowne technologicznie, będą oceniane w sposób kompleksowy, w którym pod uwagę brana będzie ocena nie tylko pomysłu czy technologii, ale także zdolności zarządczych i marketingowych przedsiębiorcy (m.in. takie aspekty jak zaangażowanie, doświadczenie i zdolności osób prowadzących firmę), co także warunkuje sukces realizowanego przedsięwzięcia. W ramach kompleksowości oceniany będzie również sposób włączenia w ramach projektu działań związanych z politykami horyzontalnymi.

W działaniach finansujących proste (niezłożone i powtarzalne) projekty będzie stosowana uproszczona ocena, według standardowych kryteriów o charakterze przesądającym (TAK/NIE). Umożliwi to szybkie prowadzenie oceny, a w związku z tym szybkie podejmowanie decyzji o przyznaniu dofinansowania.

Jednocześnie rozdrobnienie oceny nie sprzyja wspieraniu projektów realizujących cele programu i osi priorytetowych. System realizacji programu będzie przewidywał ściśle określone zasady i harmonogramy prowadzenia oceny projektów.

4.3. Organizacja procesu wyboru (sposób naboru i oceny projektów)

Zakłada się, że system wyboru projektów zostanie skonstruowany w sposób umożliwiający wybór najbardziej innowacyjnych projektów. Oznacza to, że rozwiązania w tym zakresie zostaną dostosowane do specyfiki planowanych instrumentów wsparcia. W szczególności system wyboru projektów będzie zgodny z następującymi uwarunkowaniami:

- ✓ **system selekcji i naboru projektów w mniejszym stopniu będzie kładł nacisk na wymagania formalne**, a w większym stopniu będzie opierał się na jakościowej, eksperckiej ocenie, opartej na elastycznie zdefiniowanych merytorycznych kryteriach,
- ✓ system selekcji będzie **w większym stopniu dopuszczać ryzyko** w realizacji innowacji radykalnych, dając szansę na wdrożenie rozwiązań przełomowych – większy nacisk w przypadku takich projektów zostanie położony na ocenę jakościową, szczególnie z uwagi na fakt, że innowacje są ze swojej natury nieprzewidywalne i nie można oceniać ich wg sztywnego zestawu kryteriów,
- ✓ w większym stopniu będzie wykorzystywana możliwość **bezpośredniego kontaktu ekspertów oceniających projekt z wnioskodawcą i przygotowaną przez niego koncepcją** oraz możliwość kolegialnej oceny projektów poprzez porównywanie ich ze sobą, wybór z grupy dobrych projektów tych, które w najwyższym stopniu spełniają cele programu. W tym kontekście w szerszym zakresie wykorzystywana będzie formuła panelu ekspertów, dokonującego eksperckiej i ostatecznej weryfikacji projektów, które zostały wyselekcjonowane w poprzednich etapach oceny,
- ✓ kluczowa **ocena projektów będzie opierać się na zespole ekspertów**, w tym ekspertów specjalizujących się w poszczególnych branżach, a także posiadających wiedzę popartą praktyką biznesową, m. in. z dziedziny zarządzania, co pozwoli na ukierunkowanie oceny na rezultaty ekonomiczne,
- ✓ system wyboru projektów zostanie skonstruowany w taki sposób, by **zapewnić potencjalnym beneficjentom pełną opiekę w procesie selekcji projektów** (zwiększenie kontaktu

z oceniającymi; dostęp do informacji nt. planowanych bądź już ogłoszonych naborów do składania wniosków; informacja dla beneficjentów, na jakim etapie znajduje się ich wniosek),

- ✓ w przypadku wybranych instrumentów wsparcia rozważone zostanie wprowadzenie **nowego systemu wyboru projektów uwzględniającego możliwość dokonywania „prekwalifikacji” projektów** (dwuetapowości wyboru) oraz możliwość podejmowania decyzji dotyczących wyboru projektów w sposób kolegialny. Takie podejście zakłada ocenę pomysłu projektu, a nie wniosku o dofinansowanie, po której następuje wspólna dyskusja nad jego innowacyjnością i założeniami, a następnie dopracowanie pomysłu przez wnioskodawców.

5. Przedstawienie sposobu realizacji zasad horyzontalnych

Państwa członkowskie zostały zobowiązane do przestrzegania polityk horyzontalnych UE. Realizacja PO IR będzie przyczyniać się do wspierania zagadnień horyzontalnych, takich jak **zrównoważony rozwój, równość szans czy niedyskryminacja**.

Wspólnotowe zasady horyzontalne zrównoważonego rozwoju, równych szans oraz niedyskryminacji będą realizowane poprzez odpowiedni dobór kryteriów wejścia do PO IR. W ramach wszystkich działań, jedynie projekty, mające co najmniej neutralny wpływ na realizację zasad horyzontalnych, będą przyjmowane do wsparcia. Na poziomie wdrażania działań, realizacja zasad horyzontalnych będzie zapewniona poprzez system monitoringu i kontroli.

Należy zaznaczyć, iż ewaluacja ex-ante programu, przeprowadzona przez niezależnych ekspertów, wybranych w procedurze zgodnej z ustawą prawo zamówień publicznych, dostarczy odpowiedzi na pytanie: czy i w jakim zakresie program operacyjny uwzględni i przyczynia się do realizacji celów polityk horyzontalnych (realizacja zasad równości kobiet i mężczyzn, niedyskryminacji oraz zrównoważonego rozwoju). Wnioski przedstawione przez zespół badawczy oraz sporządzone rekomendacje z ewaluacji ex-ante zostaną uwzględnione w projekcie PO IR.

5.1. Promowanie równouprawnienia kobiet i mężczyzn

Warunkiem osiągnięcia trwałego rozwoju społecznego i ekonomicznego jest zapewnienie kobietom i mężczyznom równego udziału we wszystkich sferach życia społecznego, łącznie z uczestnictwem w procesach podejmowania decyzji oraz dostępem do rynku pracy, wysokiej jakości edukacji, opieki zdrowotnej – bez względu na ich pochodzenie etniczne, wiek, stan zdrowia, poziom sprawności, miejsce zamieszkania, status ekonomiczny, status rodzicielski, religię lub światopogląd, orientację psychoseksualną, itp. Podejmowanie działań na rzecz równości szans będzie miało miejsce na każdym etapie zarządzania i wdrażania programu, tj. programowania, monitorowania, przygotowania i wyboru projektów, zarządzania finansowego, monitorowania i ewaluacji, kontroli, informacji i promocji a także samej realizacji projektów.

W ramach niektórych działań PO IR będą preferowane projekty przyczyniające się do promowania zatrudnienia i mobilności pracowników przez: zapewnienie równości mężczyzn i kobiet oraz godzenie życia zawodowego i prywatnego, promowanie włączenia społecznego i zwalczanie ubóstwa przez zwalczanie dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną.

Ponadto, na etapie realizacji i wdrażania programu, zostanie zapewniona dostępność odpowiednich wskaźników w podziale na płeć.

Na dalszym etapie prac program zostanie uzupełniony o:

- opis planowanych przedsięwzięć mających na celu włączanie perspektywy równości płci na poziomie operacyjnym, w tym wszelkie inicjatywy mające na celu włączanie tej zasady przy wyborze i wdrażaniu projektów, tam gdzie będzie to zasadne,
- opis przedsięwzięć w zakresie monitorowania i ewaluacji przewidzianych w celu zapewnienia kontynuacji realizacji przedmiotowej zasady oraz sposób, w jaki wyniki monitorowania i ewaluacji zostaną wykorzystane.

W PO IR w ramach Pomocy Technicznej możliwa jest realizacja projektów promujących rozwiązania, służące zapewnieniu równości szans i niedyskryminacji (projekty określone z uwzględnieniem uwarunkowań społecznych, gospodarczych i tematycznych, np. związane ze wspieraniem zarządzania projektami innowacyjnymi przez kobiety).

5.2. Zapobieganie dyskryminacji

Zapobieganie dyskryminacji nie jest celem głównym PO IR. Jednocześnie program nie wspiera projektów, w których taka dyskryminacja występuje. PO IR wspiera projekty innowacyjne (podejście projakościowe), a nie poszczególne podmioty, ze względu na posiadane przez nie cechy.

5.3. Zrównoważony rozwój

W PO IR uwzględniona została zasada zrównoważonego rozwoju, co znajduje wyraz w finansowaniu przedsięwzięć minimalizujących negatywne oddziaływanie działalności człowieka na środowisko.

Zrównoważony rozwój, przy jednoczesnych ambitnych celach w zakresie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki, oznacza konieczność transformacji w kierunku zielonej, niskoemisyjnej gospodarki. Transformacja ta powinna polegać na uwolnieniu potencjału sektorów przedsiębiorstw oraz nauki do wypracowania rozwiązań dostosowanych do warunków krajowych, ale odpowiadających wyzwaniom regionalnym i globalnym, w tym wyzwaniom w zakresie zwiększenia innowacyjności gospodarki, zaopatrzenia w surowce, bezpieczeństwa żywnościowego i energetycznego, przeciwdziałania zmianom klimatu oraz adaptacji do już zachodzących zmian klimatycznych.

Na potrzeby programu zostaną określone horyzontalne rozwiązania, takie jak dedykowane nabory na wsparcie projektów mających pozytywny wpływ na zapewnienie zrównoważonego rozwoju (np. ekoinnowacje) oraz preferencje punktowe dla projektów z ww. zakresu w naborach w ramach działań o ogólnym charakterze (np. wspierających projekty B+R przedsiębiorstw). Uwzględnienie zasad horyzontalnych w realizacji PO IR umożliwi preferowanie wsparcia badań naukowych i prac rozwojowych prowadzących do innowacji w następujących obszarach:

- pogodzenie poprawy wyniku ekonomicznego z jednoczesnym ograniczeniem wykorzystania zasobów (w tym także energii, wody i surowców mineralnych) oraz zmniejszeniem negatywnych oddziaływań na środowisko;
- postrzeganie odpadów jako źródła zasobów (w tym zastępowanie surowców pierwotnych surowcami wtórnymi, powstającymi z odpadów), w tym:
 - dążenie do maksymalizacji wykorzystywania odpadów jako surowców;
 - optymalizacja łańcucha dostaw;
 - nastawienie na ograniczenie powstawania odpadów;
- dążenie do zamykania obiegów surowcowych, a w tym maksymalizacji oszczędności wody i energii;
- ograniczanie zanieczyszczeń emitowanych do środowiska, w tym zwłaszcza powietrza oraz wody już na etapie projektowania rozwiązań technologicznych;
- wspieranie zwiększenia efektywności energetycznej i pozyskiwania energii z niskoemisyjnych źródeł z maksymalnym wykorzystaniem lokalnej bazy surowcowej;
- niskoemisyjny transport;
- energooszczędne budownictwo;
- planowanie przestrzenne i inwestycje infrastrukturalne z uwzględnieniem konieczności adaptacji do zmian klimatu.

Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw: dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez powyżej wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 nie będzie dozwolone.

Zostaną zapewnione mechanizmy monitorowania i raportowania wydatków związanych z realizacją celów dotyczących zmian klimatu – przy wykorzystaniu systemu kategorii interwencji przygotowywanego przez KE oraz systemu *Rio markers*. Do takich przedsięwzięć należeć będą przede wszystkim: wspieranie efektywności energetycznej i odnawialnych źródeł energii, adaptacja do zmian klimatu.

Praktycznym i wymiernym sposobem wprowadzenia zasady zrównoważonego rozwoju będzie wprowadzenie wsparcia na cele związane z promocją i wdrażaniem innowacyjnych technologii niskoemisyjnych przez przedsiębiorstwa.

W PO IR w ramach Pomocy Technicznej możliwa będzie realizacja projektów promujących rozwiązania służące zapewnieniu zrównoważonego rozwoju. Możliwe będzie także promowanie wielu dodatkowych aspektów projektów, w miejsce jego celu głównego (dotyczącego innowacyjności).

Ponadto, w ramach programu wpierane będą przedsięwzięcia dotyczące innowacyjnych rozwiązań technologicznych prowadzących do zmniejszenia szkodliwego oddziaływania na środowisko, w szczególności prowadzące do ograniczenia energo-, materiałochłonności towarów i usług, ograniczenia zużycia wody i innych zasobów naturalnych, redukcji szkodliwych dla środowiska emisji oraz zastosowania oceny cyklu życia na wszystkich etapach projektowania procesów technologicznych lub organizacyjnych, a także rozpowszechniania wzorców zrównoważonej produkcji i konsumpcji. Preferencja powyższych działań zostanie odzwierciedlona w postaci np. kryteriów wyboru w działaniach związanych ze zwiększaniem potencjału innowacyjnego przedsiębiorstw w Polsce.

Na dalszym etapie prac projekt zostanie uzupełniony o wyniki oceny ex-ante oraz wyniki strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

5.4. Partnerstwo

Realizacja programu będzie odbywała się zgodnie z zasadą partnerstwa w rozumieniu prawa wspólnotowego oraz krajowego na wszystkich etapach jego wdrażania. Zgodnie z art. 5 projektu Rozporządzenia Ogólnego do partnerów społecznych zaliczamy władze publiczne szczebla regionalnego i lokalnego, partnerów gospodarczych i społecznych oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, w tym organizacje proekologiczne, organizacje pozarządowe i podmioty odpowiedzialne za promowanie równości i niedyskryminacji.

Projekt PO IR został przygotowany zgodnie z zasadą partnerstwa polegającą na zobowiązaniu do stałej współpracy między administracją rządową, partnerami społecznymi i gospodarczymi, organizacjami pozarządowymi, zwłaszcza działającymi w obszarach promowania równouprawnienia kobiet i mężczyzn oraz przeciwdziałania dyskryminacji, jak również ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju.

Na etapie programowania PO IR zapewniono zaangażowanie partnerów poprzez umożliwienie im udziału w pracach grup roboczych, zapewnienie dostępu do aktualnych informacji, analiz i ekspertyz tematycznych.

Kluczową rolę we wdrażaniu PO IR będzie pełnił komitet monitorujący, w skład którego wejdą przedstawiciele organizacji wymienionych w art. 5 projektu Rozporządzenia Ogólnego na zasadach pełnoprawnych członków. Wyrazem realizacji zasady partnerstwa będzie dążenie do równowagi liczebnej pomiędzy przedstawicielami wchodzącymi w skład komitetu monitorującego. Funkcjonowanie komitetu monitorującego będzie finansowane z Pomocy Technicznej (np. projekty związane ze szkoleniami członków komitetu). **Szczegółowe zadania komitetu monitorującego będą wynikały z przepisów rozporządzenia ogólnego.**

Na etapie monitorowania i ewaluacji zasada partnerstwa będzie uwzględniona poprzez udział partnerów w systemie sprawozdawczości, przekazywanie informacji o postępie realizacji programu oraz udział w dyskusji nad rezultatami ewaluacji programu.

Na dalszych etapach realizacji PO IR, partnerzy mogą zostać włączeni w prace odpowiednich grup roboczych np. w zakresie ewaluacji.

6. Opis ram koordynacji w ramach programu

6.1. Ogólne ramy koordynacji wsparcia w ramach Umowy Partnerstwa

Efektywność działań podejmowanych w ramach programu jest zapewniona m.in. poprzez wykorzystanie mechanizmów koordynacji i komplementarności wsparcia z innymi działaniami realizowanymi w ramach *Umowy Partnerstwa* oraz działaniami finansowanymi z EFRROW i EFRM w programach operacyjnych Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Morskiej i Rybackiej, jak również innymi instrumentami wsparcia krajowego i unijnego.

Naczelną funkcję w zakresie koordynacji działań pomiędzy PO IR a innymi programami operacyjnymi polityki spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Morskiej i Rybackiej pełni minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. Zadanie to realizuje przy udziale Komitetu ds. Umowy Partnerstwa (KK UP). Jest to organ opiniodawczo-doradczy Prezesa Rady Ministrów w zakresie prowadzenia polityki rozwoju, kluczowy w zapewnieniu koordynacji wsparcia innowacyjności, badań naukowych i ich powiązań ze sferą przedsiębiorstw, które jest realizowane ze środków wielu programów operacyjnych. Pełni on rolę forum kształtowania, koordynacji i monitorowania polityki rozwoju kraju.

Przewodniczącym KK UP jest minister właściwy ds. rozwoju regionalnego. W skład KK UP wchodzi przedstawiciele Instytucji Koordynującej, Instytucji Desygnującej, Instytucji Zarządzających, Instytucji Pośredniczących, Instytucji Audytowej, partnerzy społeczni i gospodarczy. Podejmuje on zasadnicze decyzje odnoszące się do koordynacji pomiędzy programami operacyjnymi polityki spójności na lata 2014-2020 oraz ich koordynacji z innymi instrumentami UE i politykami krajowymi.

KK UP będzie spotykać się nie rzadziej niż raz na pół roku oraz będzie obsługiwany przez komórki organizacyjne MRR odpowiedzialne za koordynację *Umowy Partnerstwa*. Jego prace będą wspierane pracami podkomitetów/grup ds. horyzontalnych, zajmujących się funkcjonowaniem wyodrębnionego procesu służącego realizacji *Umowy Partnerstwa* lub kwestii przekrojowych, np. wsparcia przedsiębiorczości, celu/grupy celów tematycznych.

Stosownie do monitorowanych procesów lub kwestii każdy podkomitet/grupa:

- ma za zadanie: dokonywanie systematycznych przeglądów przebiegu realizacji i rekomendowanie odpowiednich działań;
- jest złożony z przedstawicieli podmiotów systemu realizacji UP, współodpowiedzialnych za dany temat lub CT oraz partnerów społecznych i gospodarczych.

Wyniki prac poszczególnych grup będą wykorzystywane w bieżącej pracy przez uczestniczące w niej instytucje, a także będą stanowić wkład dla KK UP.

Zgodnie z przepisami Rozporządzenia Ogólnego dla każdego programu operacyjnego powołany jest **komitet monitorujący**, w celu przeglądu wdrażania programu i postępów w osiąganiu jego celów. Dodatkowo komitet monitorujący krajowy program operacyjny podejmuje w ramach swoich kompetencji działania na rzecz realizacji celów tematycznych objętych programem operacyjnym. Jest on powoływany przez IZ w ciągu trzech miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji w sprawie przyjęcia programu zgodnie z obowiązującymi zasadami horyzontalnymi, w szczególności zasady partnerstwa.

Ważnym mechanizmem koordynacji wsparcia są również **Kontrakty Terytorialne**, które pozwalają na zapewnienie komplementarności i synergii działań realizowanych w regionach i finansowanych z różnych programów operacyjnych. W ten sposób zapisy kontraktów przekładają się na treść programów operacyjnych.

6.2. Komplementarność PO IR z PO PW i RPO

Komplementarność w ramach celu tematycznego 1

PI 1.1. Udoskonalanie infrastruktury badań i innowacji i podnoszenie zdolności do tworzenia doskonałości w zakresie badań i innowacji oraz wspieranie ośrodków kompetencji, w szczególności leżących w interesie Europy

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są projekty jednostek naukowych polegające na stworzeniu nowej lub rozwoju istniejącej infrastruktury badawczej, zgodnej ze strategią regionalnej inteligentnej specjalizacji.

PI 1.2. Promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, tworzenie sieci, pobudzanie popytu, klastrów i otwartych innowacji poprzez inteligentną specjalizację; wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów i zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia wspierane są:

- projekty wdrażania innowacji, wymagającego przeprowadzenia prac B+R, realizowane zarówno przez pojedyncze przedsiębiorstwa, jak i ich konsorcja oraz ponadregionalne inicjatywy (np. ponadregionalne klastry), które mogą obejmować także stworzenie lub rozwój infrastruktury B+R;
- projekty badawczo-rozwojowe, realizowane przez inicjatywy o charakterze ponadregionalnym (w szczególności klastry ponadregionalne), obejmujące zarówno komponent badawczy jak i wdrożenie wyników prac B+R do systemu produkcji;
- projekty instytucji otoczenia biznesu wspartych w ramach Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013, obejmujące:
 - poszerzenie wachlarza usług proinnowacyjnych i ich profesjonalizację,
 - zakup niezbędnego wyposażenia i rozbudowę infrastruktury w związku z rozwojem usług dedykowanych przedsiębiorstwom,
 - usługi B+R, realizowane na rzecz przedsiębiorców,
 - tworzenie sieci współpracy, ponadregionalnych sieci konsolidujących i integrujących istniejącą infrastrukturę B+R.

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są:

- projekty obejmujące stworzenie nowego lub rozwój istniejącego zaplecza B+R w przedsiębiorstwach,
- projekty badawczo-rozwojowe przedsiębiorstw,
- projekty przedsiębiorstw obejmujące wdrożenie własnych lub zakupionych wyników badań naukowych/ technologii/ praw do własności intelektualnej etc.
- projekty instytucji otoczenia biznesu ukierunkowane na rozwój usług innowacyjnych, zgodnych z regionalną strategią innowacyjności oraz (w ograniczonym zakresie) rozwój niezbędnej infrastruktury.

Komplementarność w ramach celu tematycznego 3

PI 3.1. Promowanie przedsiębiorczości, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych firm

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są:

- rozwój inkubatorów przedsiębiorczości oraz ośrodków wspierających przedsiębiorczość akademicką,
- inwestycje przyczyniające się do rozwoju firm typu „start-up”,
- stworzenie nowej lub rozwój istniejącej infrastruktury na rzecz rozwoju gospodarczego (w tym na obszarach powojkowych, poprzemysłowych, pokolejowych i popegerowskich).

PI 3.2. Opracowywanie i wdrażanie nowych modeli biznesowych dla MŚP, w szczególności w celu internacjonalizacji

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia wspierane są:

- usługi doradcze na rzecz zwiększenia zagranicznej wymiany handlowej przedsiębiorstw,
- kampanie informacyjne oraz szkolenia z zakresu prowadzenia działalności międzynarodowej,
- działania proeksportowe, polegające w szczególności na wsparciu udziału przedsiębiorców w krajowych i międzynarodowych targach gospodarczych i branżowych,
- działania służące przyciąganiu inwestorów zagranicznych,
- działania związane z internacjonalizacją klastrów w zakresie B+R+I.

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są:

- działania przedsiębiorstw nastawionych na wzrost eksportu i zdobywanie nowych rynków zbytu,
- projekty międzynarodowej współpracy gospodarczej przedsiębiorstw,
- promocja przedsiębiorstw na rynkach międzynarodowych,
- promocja gospodarcza i turystyczna regionu (w wymiarze zarówno krajowym jak i międzynarodowym).

PI 3.3. Wspieranie tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności w zakresie rozwoju produktów i usług

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Programu Operacyjnego Polska Wschodnia wspierane są:

- projekty ukierunkowane na wzmocnienie ponadregionalnych powiązań kooperacyjnych przedsiębiorstw (klastrów/inicjatyw klastrowych), obejmujące swoim zakresem m.in.: rozwój nowych, wspólnych przedsięwzięć produkcyjnych i usługowych, wspólne działania marketingowe oraz organizację i rozwijanie efektywnego kosztowo łańcucha dostaw;
- tworzenie nowych i rozwój istniejących sieciowych produktów turystycznych o znaczeniu co najmniej ponadregionalnym.

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są:

- rozbudowa przedsiębiorstwa prowadząca do wprowadzenia na rynek nowych produktów/usług (w tym turystycznych),
- działania mające na celu dokonywanie zasadniczych zmian procesu produkcyjnego lub zmianę w sposobie świadczenia usług, skutkujące wprowadzeniem na rynek nowych lub ulepszonych produktów/usług przy jednoczesnym zwiększeniu zatrudnienia,
- inwestycje w nowoczesne maszyny i sprzęt produkcyjny,
- rozwój klastrów regionalnych i lokalnych,
- dostęp do kapitału oferowanego przez fundusze pożyczkowe i poręczeniowe.

PI 3.4. Wspieranie zdolności MŚP do udziału w procesach wzrostu i innowacji

W uzupełnieniu interwencji PO IR w ramach Regionalnych Programów Operacyjnych wspierane są:

- usługi doradcze i szkoleniowe dla podmiotów zarządzających parkami przemysłowymi, inkubatorami przedsiębiorczości itp.,

- projekty doradcze i szkoleniowe zwiększające zdolność MŚP do budowania oraz wzrostu przewagi konkurencyjnej na rynku,
- sieciowanie IOB w ramach Regionalnych Systemów Innowacji.

6.3. Komplementarność PO IR z PO IŚ

W ramach PO IR finansowane są badania naukowe i prace rozwojowe prowadzące do innowacji w zakresie technologii środowiskowych, niskoemisyjnych oraz umożliwiających efektywne (oszczędne) gospodarowanie zasobami. Z kolei Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko, 2014-2020 (PO IŚ) wspiera działania inwestycyjne przyczyniające się do transformacji w kierunku zielonej, niskoemisyjnej gospodarki, dzięki wykorzystaniu innowacyjnych technologii, m.in. w zakresie: produkcji energii ze źródeł odnawialnych, wytwarzania energii elektrycznej i ciepła w wysokosprawnej kogeneracji, zastosowania energooszczędnych metod produkcji, wprowadzania inteligentnych systemów zarządzania energią oraz systemu inteligentnych sieci energetycznych.

Komplementarność PO IR i PO IŚ występuje także w obszarze tematycznym „zdrowie”. PO IR wspiera projekty badawczo-rozwojowe oraz związane z rozwojem infrastruktury B+R, realizowane przez jednostki naukowe, w tym instytuty badawcze oraz uczelnie medyczne. W ramach PO IŚ upowszechnione zostaną nowoczesne technologie medyczne poprzez zakup wysokospecjalistycznej aparatury medycznej, służącej diagnostyce, leczeniu i ratownictwu.

6.4. Komplementarność PO IR z PO PC

W PO IR finansowane są projekty B+R związane z rozwojem różnych technologii, w tym ICT. Ponadto PO IR wspiera rozwój rynku kapitału podwyższonego ryzyka (venture capital), który często jest kierowany na wsparcie projektów z zakresu ICT. Program Operacyjny Polska Cyfrowa, 2014-2020 (PO PC) wspiera wykorzystanie innowacyjnych technologii ICT w działaniach związanych z rozwojem sieci szerokopasmowych, tworzeniem e-usług publicznych, digitalizacją i udostępnieniem zasobów publicznych, a także w projektach z zakresu e-integracji.

6.5. Komplementarność PO IR z PO WER

PO IR wspiera rozwój kadr B+R poprzez wyodrębnione instrumenty ukierunkowane na projekty współpracy badawczej, staże i stypendia oraz szkolenia (np. z zakresu najnowszych osiągnięć technologicznych, komercjalizacji wiedzy, zarządzania projektami). Ponadto wsparcie kadr B+R w PO IR finansowane jest w ramach cross-financing'u, jako wydatek kwalifikowalny w projektach B+R oraz innowacyjnych. W Programie Operacyjnym Wiedza, Edukacja, Rozwój, 2014-2020 (PO WER) przewiduje się realizację działań przyczyniających się do rozwoju potencjału dydaktycznego kadr uczelni, m.in. w zakresie kluczowych umiejętności dydaktycznych i prezentacyjnych, stosowania innowacyjnych technik dydaktycznych, zarządzania informacją.

6.6. Komplementarność PO IR z Programem Ramowym Horyzont 2020

Horyzont 2020 to program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji na lata 2014-2020. Łączy w sobie trzy dotychczasowe programy/inicjatywy: 7. Program Ramowy w zakresie badań, rozwoju technologicznego oraz demonstracji, Program Ramowy na rzecz Konkurencyjności i Innowacji (w części dotyczącej innowacji) oraz Europejski Instytut Innowacji i Technologii.

Priorytety programu *Horyzont 2020* obejmują:

Doskonałość w nauce:

- wsparcie najbardziej utalentowanych i kreatywnych osób i ich zespołów prowadzących badania pionierskie najwyższej jakości,
- finansowanie wspólnych badań w celu znalezienia nowych i obiecujących obszarów badań naukowych i innowacji poprzez wsparcie dla przyszłych i wyłaniających się technologii,
- zapewnienie naukowcom doskonałych szkoleń i możliwości rozwoju kariery zawodowej poprzez akcje *Marie Skłodowska-Curie*,
- zapewnienie infrastruktury badawczej (w tym e-infrastruktury) dostępnej dla wszystkich naukowców w Europie i spoza niej.

Wiodąca pozycja w przemyśle:

- przywództwo w Kluczowych Technologiach Wspomagających (KET - *Key Enabling Technologies*) definiowanych jako: ICT, mikro- i nanoelektronika, fotonika, nanotechnologie, biotechnologia, zaawansowane materiały i zaawansowane technologie produkcji i przetwarzania, technologie kosmiczne,
- dostęp do kapitału wysokiego ryzyka,
- zapewnienie wsparcia w całej UE dla rozwoju innowacji w MŚP.

Wyzwania społeczne:

- zdrowie, zmiany demograficzne, dobrostan,
- bezpieczeństwo żywności, zrównoważone rolnictwo i leśnictwo, gospodarka morska, wody śródlądowe i biogospodarka,
- bezpieczna, czysta i wydajna energia,
- inteligentny, zielony i zintegrowany transport,
- działania na rzecz klimatu, środowisko, efektywne wykorzystanie zasobów i surowców,
- Europa w zmieniającym się świecie – włączające, innowacyjne i rozważne społeczeństwa,
- bezpieczne społeczeństwa – ochrona wolności i bezpieczeństwa Europy i jej obywateli.

Poza ww. priorytetami szczególnie istotne są działania dotyczące poszerzenia udziału w programie *Horyzont 2020*. Część z nich zakłada powiązanie z funduszami strukturalnymi celem zapewnienia większej skali oddziaływania i zwiększenia potencjału naukowego.

Interwencje w ramach PO IR są komplementarne w stosunku do programu *Horyzont 2020*. Koordynacji pomiędzy instrumentami PO IR oraz programem *Horyzont 2020* będzie służyć:

- ujednoczenie zasad wsparcia,
- określenie wspólnych celów strategicznych (realizacja Strategii Europa 2020),
- harmonizacja zasad dotyczących kwalifikowalności kosztów,
- zapewnienie możliwości łączenia finansowania z obu źródeł na poziomie operacji,
- przygotowanie spójnych strategii badań i innowacji dla inteligentnej specjalizacji.

W systemie realizacji PO IR zostanie uwzględniona możliwość wspólnego finansowania interwencji ze środków PO IR oraz programu *Horyzont 2020*, m.in. w zakresie: powiązań rozwijających się centrów doskonałości i regionów innowacyjnych z wiodącymi odpowiednikami w innych częściach Europy, budowy wspólnych zespołów między instytucjami badawczymi o statusie *excellence* i słabszymi regionami (*teaming*), budowania powiązań z innowacyjnymi klastrami, przygotowania krajowych instytucji i klastrów do udziału we wspólnotach wiedzy i innowacji Europejskiego Instytutu Innowacji i Technologii (Knowledge and Innovation Communities – KICs).

W procesie zarządzania PO IR zostanie wykorzystany potencjał komplementarności obydwu programów m.in. w zakresie współpracy Instytucji Zarządzającej PO IR z punktami kontaktowymi programu *Horyzont 2020*, np. w odniesieniu do strategii inteligentnej specjalizacji, współpracy z jednostkami naukowymi i przedsiębiorstwami. Możliwe obszary koordynacji to kryteria wyboru projektów, wspólne zestawy wskaźników dla komplementarnych działań, harmonogramy wspólnych lub zsynchronizowanych procesów naboru i rozpatrywania projektów.

Na etapie wdrażania PO IR oraz programu *Horyzont 2020* możliwe jest tworzenie tzw. „banków projektów”, ułatwiających dopasowanie komplementarnych projektów z PO IR i *Horyzontu 2020*, umożliwiających kojarzenie projektów i beneficjentów, jak również stworzenie szczegółowych wytycznych dla wnioskodawców w zakresie możliwości znalezienia komplementarnych źródeł finansowania.

Zasady komplementarności PO IR i programu *Horyzont 2020* zostaną doprecyzowane wraz z postępem prac nad ww. dokumentami. Komisja Europejska opracowuje szczegółowe wytyczne dotyczące synergii obu źródeł finansowania.

6.7. Program konkurencyjności przedsiębiorstw oraz MSP na lata 2014-2020 (COSME)

Program COSME stanowi kontynuację inicjatyw i działań realizowanych dotychczas w ramach Programu Ramowego Konkurencyjności i Innowacyjności (CIP – Competitiveness and Innovation Programme), w szczególności w części dotyczącej przedsiębiorczości i innowacyjności (Entrepreneurship and Innovation Programme).

Główne cele programu COSME obejmują:

- poprawę ramowych warunków dla konkurencyjności i trwałej działalności przedsiębiorstw Unii, w tym sektora turystyki,
- promowanie przedsiębiorczości, zwłaszcza wśród konkretnych grup docelowych,
- poprawę dostępu MSP do finansowania, w formie instrumentów kapitałowych i dłużnych,
- poprawę dostępu do rynków wewnątrz Unii i na świecie.

Koordinacja interwencji w ramach Programu COSME ze wsparciem dostępnym w ramach PO IR zapewni komplementarność w obszarze, w jakim PO IR przyczynia się do realizacji CT 3. Koordinacja różnych rodzajów wsparcia uwzględni m.in. działania gwarancyjne, czy instrumenty kapitału wysokiego ryzyka. Ponadto interwencje COSME komplementarne w stosunku do PO IR dotyczą poprawy warunków dla konkurencyjności i trwałości przedsiębiorstw UE, wzmacniania kultury przedsiębiorczości oraz poprawy dostępu MSP do finansowania w formie kapitału czy pożyczek.

6.8. Rezerwa dla nowych instalacji

PO IR jest komplementarny z programem Komisji Europejskiej *Rezerwa dla nowych instalacji* (NER 300). Działania przewidziane w programie NER 300 mają na celu zachęcenie przedsiębiorstw do inwestycji w demonstracyjne projekty z zakresu technologii niskoemisyjnych. Tego typu projekty są komplementarne z projektami B+R i demonstracyjnymi finansowanymi ze środków celu tematycznego 1.

Komplementarność NER 300 z PO IR dotyczy również działań finansowanych w ramach celu tematycznego 3, polegających na wspieraniu zdolności MSP do udziału w procesach wzrostu oraz innowacji.

6.9. Program na rzecz Przemian i Innowacji Społecznych

PO IR jest komplementarny z *Programem na rzecz Przemian i Innowacji Społecznych*. Komplementarność dotyczy działań finansowanych w ramach PO IR ze środków celu tematycznego 3, w szczególności w zakresie wspierania przedsiębiorczości, a także wsparcia tworzenia i rozszerzania zaawansowanych zdolności przedsiębiorstw w zakresie rozwoju produktów i usług.

7. Opis rozwiązań z zakresu skutecznej i efektywnej realizacji programu

7.1. Warunkowość *ex ante*

W celu zapewnienia długotrwałych skutków gospodarczych i społecznych interwencji funduszy unijnych objętych Wspólnymi Ramami Strategicznymi 2014-2020 (WRS), Komisja Europejska zaproponowała nowe podejście do wykorzystywania funduszy w ramach wieloletnich ram finansowych na lata 2014–2020. Oczekuje się, że ścisłe dostosowanie do priorytetów polityki w ramach strategii Europa 2020, warunki makroekonomiczne i warunki *ex-ante*, a także koncentracja tematyczna oraz zachęty mające na celu poprawę wydajności spowodują zwiększenie skuteczności wydatkowania środków.

Celem funduszy objętych WRS powinno być zapewnienie spójnych rozwiązań sprzyjających konkurencyjności i konwergencji, poprzez wyznaczenie właściwych priorytetów inwestycyjnych dotyczących poszczególnych krajów. Koniecznością jest ogólne ukierunkowanie wydatków na rzecz badań i innowacji, wsparcia MŚP, wysokiej jakości kształcenia i szkolenia, rynków pracy sprzyjających włączeniu społecznemu, wysokiej jakości zatrudnieniu oraz spójności społecznej, zapewnienia najwyższego przyrostu wydajności oraz przejścia na gospodarkę niskoemisyjną, oszczędnie gospodarującą zasobami.

Zgodnie z zapisami rozporządzenia ogólnego dla funduszy objętych WRS, ich pełne uruchomienie będzie uzależnione od spełnienia wymogów warunkowości *ex-ante*, czyli zapewnienia określonych warunków wyjściowych umożliwiających efektywną realizację programów współfinansowanych ze środków europejskich.

Cel tematyczny 1: Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji

Cel tematyczny powinien być realizowany zgodnie z ramami strategii innowacji dla inteligentnej specjalizacji, opracowanej w ścisłej współpracy z sektorem prywatnym i właściwymi podmiotami krajowymi i regionalnymi w dziedzinie badań i innowacji. W przypadku tego celu tematycznego priorytet finansowania przekłada się na następujące priorytety i konkretne cele, które będą wspierane z funduszy objętych WRS, odzwierciedlające wyzwania specyficzne dla danego państwa:

- wspieranie prywatnych inwestycji w zakresie badań i rozwoju poprzez wspieranie badań technologicznych i stosowanych, linii pilotażowych, działań w zakresie wczesnej walidacji produktów, zaawansowanych zdolności produkcyjnych i pierwszej produkcji w dziedzinie kluczowych technologii wspomagających oraz rozpowszechnianie technologii o ogólnym przeznaczeniu,
- ulepszanie infrastruktury w zakresie badań i innowacji w celu osiągnięcia wybitnych wyników w tej dziedzinie,
- tworzenie środowiska przyjaznego innowacjom dla innowacyjnych przedsiębiorstw poprzez promowanie inwestycji przedsiębiorstw w badania i innowacje, rozwoju produktów i usług, transferu technologii, innowacji społecznych i aplikacji z dziedziny usług publicznych, pobudzanie popytu, tworzenie sieci, tworzenie klastrów i otwartych innowacji.

Cel tematyczny 3: Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury

W przypadku tego celu tematycznego priorytet finansowania przekłada się na następujące priorytety i konkretne cele, które będą wspierane z funduszy objętych WRS, odzwierciedlające wyzwania specyficzne dla danego państwa:

- zwiększanie wydajności poprzez przedsiębiorczość i innowacje, w szczególności poprzez ułatwianie gospodarczego wykorzystywania nowych pomysłów oraz wspieranie tworzenia nowych przedsiębiorstw,
- wspieranie zmian strukturalnych w gospodarce poprzez opracowywanie nowych modeli biznesowych w MŚP oraz w sektorach rolnictwa i rybołówstwa,
- budowanie efektywnego otoczenia wspierającego przedsiębiorstwa i przyczynianie się do innowacji, przedsiębiorczości i internacjonalizacji.

Tabela 13. Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante w ramach celu tematycznego 1. i 3.

Warunek	Oś	Spełnienie warunku	Kryteria	Spełnienie kryteriów	Odniesienie	Wyjaśnienie
Cel tematyczny 1.						
1.1 Badania naukowe i innowacje: Istnienie krajowych lub regionalnych strategii badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, zgodnie z krajowym programem reform, w celu zwiększenia wydatków na badania i innowacje ze środków prywatnych, co jest cechą dobrze funkcjonujących krajowych lub regionalnych systemów badań i innowacji.	I - IV	częściowo spełniony	Gotowa jest krajowa lub regionalna strategia badań i innowacji na rzecz inteligentnej specjalizacji, która:	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez Program Rozwoju Przedsiębiorstw (PRP). Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja PRP zostanie przedstawiona na początku września 2013 r.	
			<ul style="list-style-type: none"> opiera się na analizie SWOT, aby skoncentrować zasoby na ograniczonym zestawie priorytetów badań i innowacji, 	częściowo spełnione	Analiza SWOT została przeprowadzona dla Strategii Innowacyjności i Efektywności Gospodarki, jednak nie dotyczy ona konkretnych obszarów specjalizacji, które mają zostać wskazane w załączniku do PRP.	Ministerstwo Gospodarki planuje warsztaty, których celem jest opracowanie analizy SWOT dla poszczególnych obszarów proponowanych jako krajowe inteligentne specjalizacje.
			<ul style="list-style-type: none"> przedstawia środki na rzecz pobudzenia prywatnych inwestycji w badania i rozwój, 	częściowo spełnione	Zestaw proponowanych instrumentów, mających na celu zwiększenie innowacyjności gospodarki, został zaproponowany w projekcie PRP, przedstawionym do konsultacji w lutym 2013 r., jednak brak jest powiązania tych instrumentów z obszarami specjalizacji.	
			<ul style="list-style-type: none"> obejmuje system monitorowania i przeglądu. 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP. Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja	

					PRP zostanie przedstawiona na początku września 2013 r.	
			<ul style="list-style-type: none"> państwo członkowskie przyjęło ramy określające dostępne środki budżetowe na badania i innowacje; państwo członkowskie przyjęło wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE (ESFRI – Europejskie Forum Strategii ds. Infrastruktur Badawczych). 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP. Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja PRP zostanie przedstawiona na początku września 2013 r.	
1.2 Wieloletnie istnienie budżetu i planu priorytetów inwestycji.	IV	Częściowo spełniony	<p>Orientacyjny wieloletni plan dotyczący budżetu i priorytetów w zakresie inwestycji związanych z priorytetami UE, oraz, w razie potrzeby z Europejskim Forum Strategii ds. Infrastruktury Badawczej - ESFRI został przyjęty. Strategiczne ramy polityki na rzecz inteligentnej specjalizacji zawierają orientacyjny wieloletni plan budżetu i priorytetów inwestycji związanych z priorytetami UE:</p> <ul style="list-style-type: none"> odpowiadającymi na potrzeby określonych w inteligentnej specjalizacji ramami polityki strategicznej; wzięto pod uwagę istniejące infrastruktury B+R i priorytety określone przez Europejskie Forum Strategii 	częściowo spełnione	Warunek ma zostać wypełniony przez Polską Mapę Drogową Infrastruktury Badawczej, która jest dokumentem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Pierwsza wersja Mapy została opublikowana w 2011 r., a obecnie podlega ona aktualizacji. Mapa nie odnosi się obecnie do obszarów inteligentnej specjalizacji, ponieważ nie zostały one zidentyfikowane na poziomie krajowym. Niemniej jednak, stanowi element ram strategicznych inteligentnej specjalizacji, jako jeden z istotnych elementów, których analiza doprowadzi do identyfikacji tych	

			<p>ds. Infrastruktur Badawczych (ESFRI).</p> <ul style="list-style-type: none"> ramy przedstawiają dostępne i przewidziane środki budżetowe na inwestycje w B+R infrastruktury i centrów kompetencji i wskazuje różne źródła finansowania [oraz orientacyjne kwoty]. 		obszarów.	
Cel tematyczny 3.						
3.1 Zostały przeprowadzone konkretne działania w celu skutecznej realizacji programu Small Business Act oraz jego rewizji z dnia 23 lutego 2011 r., w tym zasady „najpierw myśl na małą skalę”.	II, III	częściowo spełniony	<p>Konkretne działania obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> mechanizm monitorowania w celu zapewnienia realizacji programu Small Business Act, w tym organ odpowiedzialny za koordynację kwestii dotyczących MŚP na różnych poziomach administracyjnych („Pełnomocnik ds. MŚP”); 	częściowo spełnione	W Ministerstwie Gospodarki wyznaczony został Pełnomocnik ds. MSP (Pani Grażyna Henclewska, Podsekretarz Stanu). Mechanizmy monitorowania wdrażania SBA powinny natomiast znaleźć się w PRP.	
			<ul style="list-style-type: none"> środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na rozpoczęcie działalności gospodarczej do 3 dni roboczych i zmniejszenie kosztów do 100 EUR; 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP. Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja PRP zostanie przedstawiona na początku września 2013 r.	
			<ul style="list-style-type: none"> środki mające na celu skrócenie czasu potrzebnego na uzyskanie licencji i pozwoleń na podjęcie i prowadzenie konkretnej działalności danego 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP. Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja PRP zostanie przedstawiona na początku września	

			przedsiębiorstwa do 3 miesięcy;		2013 r.	
			<ul style="list-style-type: none"> mechanizm regularnej oceny wpływu prawodawstwa na MŚP przy użyciu „testu MŚP”, biorąc pod uwagę, w stosownych przypadkach, różnice w wielkości przedsiębiorstw. 	niespełnione	Warunek powinien zostać spełniony przez PRP. Zgodnie z deklaracjami Ministerstwa Gospodarki, kolejna wersja PRP zostanie przedstawiona na początku września 2013 r.	
3.2. Transpozycja do prawa krajowego dyrektywy (2011/7/UE) Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 16 lutego 2011 r. w sprawie zwalczania opóźnień w płatnościach w transakcjach handlowych.	II, III	Spełniony	Transpozycja tej dyrektywy zgodnie z art. 12 tej dyrektywy (do dnia 16 marca 2013 r.).	spełnione	Dyrektywa została transponowana do prawa polskiego poprzez wejście w życie ustawy z 8 marca 2013 r. o terminach zapłaty w transakcjach handlowych (Dz. U. z 2013 r., poz. 403).	

Inteligentne specjalizacje

Zgodnie z projektem Rozporządzenia Ogólnego, przygotowanie krajowych ram strategicznych inteligentnej specjalizacji jest jednym z najważniejszych wymogów niezbędnych do spełnienia dla nowych programów operacyjnych, które będą realizować priorytety związane z badaniami i rozwojem oraz innowacjami (cel tematyczny 1). Środki na realizację celu tematycznego 1 alokowane są zarówno w PO IR, jak i w programie dla Polski Wschodniej oraz w programach regionalnych, zatem od spełnienia tego warunku uzależnione jest uruchomienie płatności we wszystkich tych programach.

Inteligentna specjalizacja oznacza identyfikowanie wyjątkowych cech i potencjałów rozwojowych danego kraju/regionu, a następnie ukierunkowanie wsparcia na wskazane obszary, w których działalność B+R może przynieść największą wartość dodaną dla rozwoju regionu.

Strategie inteligentnych specjalizacji mają być oparte na następujących założeniach:

- ukierunkowanie wsparcia w ramach polityki i inwestycji na kluczowe krajowe/regionalne wyzwania i potrzeby w celu zapewnienia rozwoju opartego na wiedzy,
- wykorzystywanie mocnych stron, przewagi konkurencyjnej i potencjału każdego kraju/regionu,
- wspieranie innowacji technologicznej i praktycznej oraz dążenie do stymulowania inwestycji w sektorze prywatnym,
- pełne zaangażowanie partnerów oraz zachęcanie do innowacji i eksperymentów (*entrepreneurial discovery process*),
- strategie są oparte na faktach (*evidence-based*) i obejmują odpowiednie systemy monitorowania i oceny.

Podejście do tematyki inteligentnych specjalizacji

Zakłada się, iż cel tematyczny 1 będzie w dużej mierze realizowany na poziomie krajowym, niemniej jednak przy bliskiej współpracy z regionami.

Planowane jest stworzenie systemu dokumentów, które będą stanowiły krajowe ramy strategiczne inteligentnej specjalizacji, obejmując poziom krajowy, makroregionalny oraz regionalny.

Realizacja warunku dotyczącego inteligentnych specjalizacji na poziomie krajowym

Ogólne ramy strategiczne dla krajowych inteligentnych specjalizacji określa *Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki*, natomiast szczegółowe zapisy w tym zakresie (w tym wykaz krajowych specjalizacji) będą zawarte w załączniku do *Programu Rozwoju Przedsiębiorstw*.

Lista krajowych inteligentnych specjalizacji powstaje w oparciu o analizę krzyżową wielu dokumentów źródłowych, wskazujących priorytety oraz zawierających dane dotyczące obszaru B+R+I, m.in.:

- *Foresight technologiczny przemysłu – InSight2030* opracowany na zlecenie Ministerstwa Gospodarki,
- *Krajowy Program Badań* przygotowany przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego,
- Mapa klastrów (analiza istniejących skupisk klastrów),
- *Polska Mapa Drogowa Infrastruktury Badawczej*.

Należy podkreślić, iż dwa pierwsze z ww. dokumentów powstały w wyniku konsultacji z licznym gronem ekspertów, przedsiębiorców, przedstawicieli jednostek naukowych. Informacje na temat procesu ich opracowania znajdują się w załączniku do PRP.

7.2. Ramy wykonania

Ramy wykonania będą obejmowały cele pośrednie (*milestones*) oraz wartości docelowe (*targets*) programu. Ocena wykonania celów pośrednich zostanie dokonana przez KE w 2019 r. na poziomie priorytetów na podstawie raportu opracowanego przez państwa członkowskie (dane za 2018 rok). Pozwoli to na określenie, które osie priorytetowe i programy osiągnęły zakładany poziom celów pośrednich i kwalifikują się do uzyskania dodatkowych środków w ramach rezerwy wykonania.

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac nad PO IR (po określeniu zasad podziału środków rezerwy wykonania i opracowaniu systemu wskaźników Programu)

7.3. Ocena i opis zdolności administracyjnych

Zdolności administracyjne rozumiane głównie jako potencjał kadr, w tym potencjał wiedzy i doświadczenia, rozwiązania organizacyjne, systemy zarządzania, wyposażenie techniczne oraz narzędzia informatyczne należy traktować jako niezbędne zasoby wykorzystywane w procesie realizacji programu, które determinują jakość realizowanych działań i determinują efektywne wykorzystanie środków strukturalnych.

Zdolność administracyjna jest definiowana przez następujące główne czynniki:

a. Potencjał kadrowy

- stan zatrudnienia oraz adekwatne wynagrodzenie pracowników;
- wiedza i doświadczenie;
- dostosowanie kompetencji kadr do realizowanych zadań;
- poziom rotacji pracowników.

b. Efektywne rozwiązania organizacyjne i sprawne zarządzanie

- zdolność kształtowania polityk publicznych;
- umiejętność współpracy z interesariuszami;
- sprawna komunikacja wewnętrzna i zewnętrzna;
- podejmowanie adekwatnych działań informacyjno-promocyjnych;

- zdolność do ewaluacji i monitorowania;
- zarządzanie procesami;
- zarządzanie zasobami ludzkimi;
- standardy pracy i kultura organizacyjna.

c. Adekwatne zasoby techniczne i narzędzia informatyczne

- wyposażenie stanowisk pracy;
- sprawne systemy informatyczne;
- dostęp do baz danych i oprogramowanie;
- spójne systemy wymiany danych.

W tym kontekście, w ramach Pomocy Technicznej, zostaną przygotowane instrumenty skierowane do poszczególnych grup interesariuszy PO IR: podmiotów zarządzających, wdrażających, partnerów, a także beneficjentów. Wzmocnią one ich potencjał w zakresie dysponowania odpowiednimi zasobami, kompetencjami oraz rozwiązaniami organizacyjnymi, zapewniając wysoką jakość wdrażania.

Wsparcie zarządzania i wdrażania

W odniesieniu do podmiotów zarządzających i wdrażających niezbędne jest określenie minimalnych wymogów, których spełnienie będzie uprawdopodobniało osiągnięcie celów wyznaczonych dla poszczególnych priorytetów i całego Programu. Udzielone wsparcie będzie zatem dostosowane do specyficznych potrzeb instytucji w zakresie wdrażania Programu, ale jednocześnie uzależnione od efektywności realizowanych zadań i osiąganych celów. Instytucja zarządzająca systemem pomocy technicznej będzie w szerszym zakresie stosować narzędzia motywujące do efektywnego wdrażania i ukierunkowywać wsparcie adekwatnie do zidentyfikowanych deficytów, zróżnicowane w zależności od specyfiki zadań instytucji. W przypadku niewywiązywania się z przydzielonych zadań udzielanie wsparcia będzie zawieszane lub kończone. Przygotowanie konkretnych instrumentów wsparcia będzie poprzedzone badaniem systemu instytucjonalnego programu i szczegółowym określeniem w jakim zakresie zasoby, którymi dysponują instytucje są odpowiednie do realizacji wyznaczonych celów. Na tej podstawie zostaną zdefiniowane potrzeby instytucji w zakresie zwiększenia potencjału wdrażania i przygotowany adekwatny plan wsparcia z pomocy technicznej. Sposób realizacji planu wsparcia z pomocy technicznej będzie decydował o faktycznym zwiększeniu potencjału instytucji do wdrażania działań programu.

Innym, kluczowym obszarem interwencji pomocy technicznej będzie niwelowanie barier związanych z funkcjonowaniem systemu wdrażania jako całości. W tym zakresie będzie weryfikowana sprawność systemu w kontekście efektywnego zarządzania informacjami, jasnego podziału kompetencji, przejrzystych procedur, funkcjonalności stosowanych narzędzi informatycznych, komplementarności i synergii efektów podejmowanych działań oraz innych ważnych obszarów zidentyfikowanych na podstawie analizy ryzyk oraz w oparciu o działania audytowe i kontrolne. Rolą instytucji pełniących funkcje zarządzające będzie m.in. przygotowywanie rozwiązań naprawczych wspieranych z pomocy technicznej i koordynowanie ich wdrożenia.

Wsparcie partnerów

Szczególne znaczenie w zakresie zdolności administracyjnych należy przypisać partnerom. Wspieranie pluralizmu na gruncie partnerstwa przez zaangażowanie różnych pod względem typu, wielkości, stopnia, sformalizowania organizacji, oraz ich zaangażowanie w proces realizacji programu będzie również przedmiotem interwencji pomocy technicznej. Efektywna realizacja zasady partnerstwa wymaga nie tylko dobrej woli i zdolności instytucjonalnej podmiotów zarządzających i wdrażających, ale również odpowiedniego potencjału partnerów. Przedsięwzięcia skierowane do partnerów będą mieć na celu ich aktywne uczestnictwo w procesach planowania, konsultowania i oceny wdrażanych rozwiązań oraz wzmocnienia efektywnego wykorzystania środków. Ważne znaczenie będzie miało wspieranie najślabszych partnerów, w szczególności podmioty, które ze względu na bariery finansowe oraz organizacyjne mają ograniczone możliwości upublicznienia swoich stanowisk oraz wpływania na opinię społeczną, a które z racji specyfiki swojej działalności, współpracy z określonymi grupami docelowymi, czy potencjalny zasięgu oddziaływania powinny pełnić aktywną rolę w procesie wdrażania programu.

Wsparcie będzie udzielane w oparciu o zidentyfikowane potrzeby partnerów. Planowane są działania na rzecz zwiększania wiedzy koniecznej do efektywnego uczestniczenia we wdrażaniu programu, wdrożenie

narzędzi usprawniających współpracę, finansowanie kosztów realizacji zadań dedykowanych partnerom np. w zakresie zaangażowania w działania informacyjno-promocyjne, edukacyjne, opiniowanie dokumentów.

Wsparcie beneficjentów

Wsparcie skierowane do beneficjentów programu ukierunkowane jest na skuteczne i efektywne wykorzystanie środków zgodnie z celami PO IR. W tym zakresie przedmiotem interwencji ze środków pomocy technicznej będą liczne przedsięwzięcia ukierunkowane na wzrost wiedzy potencjalnych beneficjentów oraz beneficjentów w zakresie polityki regionalnej, szeroki zakres działań informacyjnych i szkoleniowych przygotowujących beneficjentów do skutecznego ubiegania się o dofinansowanie i efektywnej realizacji projektów. Oprócz tego przewidziane jest wsparcie w zakresie przygotowania dokumentacji projektów, które będzie komplementarne ze wsparciem beneficjentów w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna.

7.4. Ocena i przedsięwzięcia zmniejszające obciążenia administracyjne

Fundusze europejskie mają pozytywny wpływ na prowadzenie działalności gospodarczej w Polsce, stanowiąc dodatkowe źródło pozyskiwania kapitału. W perspektywie finansowej 2014-2020 położono nacisk na wypracowanie zasad, umożliwiających beneficjentom ubieganie się o środki UE bez ponoszenia zbędnych ciężarów administracyjnych.

Instytucja Zarządzająca będzie kontynuowała w perspektywie finansowej 2014-2020 działania zmierzające do wprowadzenia jak najszerszego katalogu uproszczeń dla beneficjentów. Działania podjęte dotychczas w ramach PO IG 2007-2013 pokazały, że zastosowanie niektórych mechanizmów, takich jak: umożliwienie certyfikacji wydatków jeszcze przed zatwierdzeniem dużego projektu, wyraźnie usprawnia realizację projektów. W perspektywie 2007-2013 podjęto na poziomie horyzontalnym stałe przedsięwzięcie *Proste Fundusze* – skupiające zespół ekspertów – praktyków, których zadaniem jest badanie indywidualnych i systemowych przypadków nadmiernej komplikacji procedur.

Niemniej jednak, należy zauważyć, że zdecydowana większość obowiązków po stronie beneficjentów wynika wprost z przepisów prawa UE, w szczególności z Rozporządzenia Ogólnego lub jest ich konsekwencją. W związku z powyższym, zmniejszenie obciążeń administracyjnych beneficjentów PO IR, możliwe jest tylko w zakresie uwarunkowań krajowych, w granicach możliwych do podjęcia modyfikacji ze strony Instytucji Zarządzającej.

Planowane uproszczenia w ramach PO IR dotyczyć będą w szczególności:

- wprowadzenia systemu informatycznego spełniającego wymogi *e-cohesion*, pozwalającego na elektroniczną komunikację beneficjentów z instytucjami systemu zarządzania i wdrażania PO IR oraz zmniejszający ilość dokumentów przekazywanych w formie papierowej;
- zapewnienia dostępu beneficjentów do kompleksowej informacji za pośrednictwem rozbudowanej sieci informacyjnej poszczególnych funduszy, w tym funkcjonowanie jednego portalu internetowego dotyczącego wszystkich programów operacyjnych;
- zastosowania elastycznych form finansowania projektów z uwzględnieniem systemu zaliczkowego;
- zastosowania form ryczałtowego finansowania;
- upraszczania procedur wyboru projektów oraz zwiększania przejrzystości i obiektywności procesu wyboru i kryteriów wyboru, aby beneficjenci mogli z góry oszacować, czy ich projekty mogłyby pozytywnie przejść procedurę oceny;
- reorganizacji procesu sprawozdawczego, aby koncentrował się on na gromadzeniu najistotniejszych danych do celów monitorowania.

Rozwiązania dotyczące systemu informatycznego oraz sieci informacyjnej wprowadzone zostaną horyzontalnie, ich zakres wykraczać będzie zatem także poza PO IR.

W trakcie realizacji Programu planuje się regularne przeprowadzanie oceny obciążeń administracyjnych nakładanych na beneficjentów oraz działań służących zmniejszeniu obciążeń administracyjnych i rozpowszechnianiu dobrych praktyk w ramach systemu monitorowania i sprawozdawczości. W sytuacji zidentyfikowania innych obszarów problemowych w trakcie realizacji programu, instytucje systemu zarządzania i wdrażania podejmować będą bieżące działania eliminujące źródła problemów.

7.5. Informacja i promocja

a. Zasady ogólne dotyczące informacji promocji

Instytucja Zarządzająca jest odpowiedzialna za zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego. Działania informacyjno-promocyjne wspierają realizację programu.

W celu zapewnienia skutecznej koordynacji działań komunikacyjnych prowadzonych przez poszczególne instytucje Polska, zgodnie z art. 106 Rozporządzenia Ogólnego, opracowuje horyzontalny dokument - wspólną strategię komunikacji polityki spójności.

W oparciu o wspólną strategię komunikacji instytucja zarządzająca, zgodnie z art. 106 Rozporządzenia Ogólnego, opracuje dla Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój, 2014-2020, strategię komunikacji, będącą podstawą prowadzenia działań informacyjnych i promocyjnych dla tego programu. Strategia komunikacji podlega uzgodnieniom z Instytucją Koordynującą Umowę Partnerstwa oraz jej akceptacji w zakresie zgodności ze wspólną strategią komunikacji oraz wytycznymi w zakresie informacji i promocji, a następnie akceptacji Komitetu Monitorującego dany program.

Raz do roku na forum Komitetu Monitorującego przedstawiana jest informacja nt. realizacji przedmiotowej strategii oraz planowanych działań w roku następnym. Instytucja Zarządzająca przygotowuje również roczne plany działań o charakterze wykonawczym.

b. Zasady szczegółowe dla PO IR

Działania informacyjne i promocyjne realizowane w ramach strategii wspierają realizację PO IR.

Wsparcie to jest realizowane w szczególności poprzez:

- informowanie potencjalnych beneficjentów o możliwościach finansowania w ramach programu oraz sposobach jego pozyskania,
- dostarczanie beneficjentom informacji potrzebnych do realizacji projektów na ich różnych etapach,
- upowszechnianie wśród wybranych segmentów opinii publicznej i grup odbiorców roli i osiągnięć polityki spójności i funduszu/funduszy przez działania informacyjne i promocyjne na temat efektów i wpływu programu i poszczególnych projektów, a także w stosownym zakresie *Umowy Partnerstwa*.

Kluczowe jest, aby realizując działania informacyjno-promocyjne w perspektywie programowej 2014-2020 dążyć do wzmocnienia koordynacji działań, celem utrzymania wysokiej spójności przekazu i komplementarności komunikatów oraz narzędzi.

Wyzwaniem leżącym u podstaw skutecznej komunikacji, jest opracowanie dokumentów skierowanych do potencjalnych beneficjentów, a także materiałów przeznaczonych do komunikacji w mediach, z zastosowaniem czytelnego i zrozumiałego powszechnie języka.

W okresie 2014-2020 większy nacisk położony jest na wykorzystanie potencjału komunikacyjnego samych beneficjentów i organizacji społeczno-gospodarczych.

Kluczowe jest również wdrażanie polityk horyzontalnych, w ramach realizacji działań informacyjno-promocyjnych, związanych z zapewnieniem równego dostępu do informacji dla osób niepełnosprawnych, dbałości o środowisko naturalne oraz współpracy z partnerami społeczno-gospodarczymi.

8. Finansowanie PO i plan finansowy

Poniższe tabele prezentują wstępne szacunki. W ramach kwoty wkładu UE uwzględniona została rezerwa wykonania, stanowiąca 7% całkowitej alokacji UE na program.

Tabela 14. Podział alokacji PO IR (EFRR) na CT oraz kategorie regionów (w mln EUR)

CT	Fundusz	Alokacja (mln EUR)	W tym dla regionów słabej rozwiniętych	W tym dla województwa mazowieckiego
CT 1	EFRR	7 487,20	6 826,3	660,9
CT 3	EFRR	829,90	787,70	42,20
PT		297,00	275,00	22,00
Suma		8 614,10	7 889,00	725,10

Tabela 15. Podział alokacji PO IR (EFRR) na cele tematyczne i priorytety inwestycyjne (w mln EUR).

Alokacja PO IR (EFRR)	CT	Alokacja CT	W tym dla regionów słabej rozwiniętych	W tym dla województwa mazowieckiego	PI	Alokacja PI	W tym dla regionów słabej rozwiniętych	W tym dla województwa mazowieckiego
8 614,10	1	7 487,20	6 826,30	660,90	1.1	1 373,00	1 262,60	110,40
					1.2	6 114,20	5 563,70	550,50
	3	829,90	787,70	42,20	3.1	448,80	423,45	25,35
					3.2	145,60	134,07	11,53
					3.4	235,50	230,18	5,32
					PT	297,00	275,00	22,00
Suma		8 614,10	7 889,00	725,10		8 614,10	7 889,00	725,10

Tabela 16. Podział alokacji PO IR (EFRR) na osie priorytetowe z wydzieleniem alokacji na priorytety inwestycyjne.

Oś	Alokacja Osi	CT	PI	Alokacja PI w ramach osi	W tym dla regionów słabej rozwiniętych	W tym dla województwa mazowieckiego
I	3 533,10	CT 1	PI 1.2	3 533,10	3 214,00	318,10
II	2 340,10	CT 1	PI 1.2	1 891,30	1 721,00	170,30
		CT 3	PI 3.1	448,80	423,45	25,35
III	1 070,90	CT 1	PI 1.2	689,80	627,69	62,11
		CT 3	PI 3.2	381,10	134,07	11,53
			PI 3.4		230,18	5,32
IV	1 373,00	CT 1	PI 1.1	1 373,00	1 262,60	110,40
V	297,00		-	297,00	275	22
RAZEM	8 614,10	-		8 614,10	7 889,00	725,10

Tabela 17. Podział alokacji PO IR (EFRR oraz wkład krajowy) na osie priorytetowe z wydzieleniem alokacji na priorytety inwestycyjne oraz kategorie regionów.

Oś	Kategoria regionu	Alokacja na oś (UE)	Wkład UE (a)	Alokacja na oś (kraj)	Wkład krajowy (b)	Alokacja na oś (UE+kraj)	Finansowanie ogółem (e=a+b)	Poziom wsparcia (f=a/e)	Udział
									w alokacji PO IR (%)
I	Słabiej rozwinięte	3 533,10	3 214,00	646,88	567,35	4 179,98	3 782,34	0,85	41,02
	Lepiej rozwinięte		318,10		79,53		397,64	0,80	
II	Słabiej rozwinięte	2 340,10	2 161,49	426,09	381,44	2 766,19	2 542,93	0,85	27,05
	Lepiej rozwinięte		178,61		44,65		223,26	0,80	
III	Słabiej rozwinięte	1 070,90	974,92	196,04	172,04	1 266,94	1 146,96	0,85	12,54
	Lepiej rozwinięte		95,98		24,00		119,98	0,80	
IV	Słabiej rozwinięte	1 373,00	1 262,60	250,41	222,81	1 623,41	1 485,41	0,85	15,94
	Lepiej rozwinięte		110,40		27,60		138,00	0,80	
V	Słabiej rozwinięte	297,00	275,00	54,03	48,53	351,03	323,53	0,85	3,45
	Lepiej rozwinięte		22,00		5,50		27,50	0,80	
Suma	-	8 614,10	8 614,10	1 573,45	1 573,45	10 187,55	10 187,55	-	100,00

Tabela 18. Szacunkowy podział alokacji PO IR na osie priorytetowe (w mln EUR).

Oś	Alokacja na oś (UE) w mln EUR	Alokacja na oś (UE + środki krajowe) w mln EUR	Udział osi w alokacji PO IR (w %)
I	3 533,1	4 179,98	41,02
II	2 340,1	2 766,19	27,05
III	1 070,9	1 266,94	12,54
IV	1 373,0	1 623,41	15,94
V	297,00	351,03	3,45
Razem	8 614,10	10 187,55	100,00

Tabela 19. Zobowiązania finansowe PO IR (w mln EUR) w podziale na kategorie regionów.

Rok	Alokacja PO IR (UE + środki krajowe)		Ogółem
	Regiony słabiej rozwinięte	Regiony lepiej rozwinięte	
2014	1 113,74	108,76	1 222,51
2015	1 206,55	117,83	1 324,38
2016	1 299,37	126,89	1 426,26
2017	1 531,39	149,55	1 680,95
2018	1 670,61	163,14	1 833,76
2019	1 345,77	131,42	1 477,19
2020	1 113,74	108,76	1 222,51
RAZEM	9 281,18	906,36	10 187,55

8.1. Alokacje dzielone pomiędzy dwie kategorie regionów

W okresie programowania na lata 2014-2020 obszar Polski zakwalifikowany jest do dwóch kategorii regionów: kategorii regionów słabiej rozwiniętych – obejmującej 15 polskich województw – oraz kategorii regionów lepiej rozwiniętych – obejmującej województwo mazowieckie.

W ramach PO IR przewidziano działania, które będą realizowane na obszarach dwóch kategorii regionów. Z uwagi na fakt, iż środki przeznaczone na każdą z kategorii regionów nie mogą być, co do zasady, przenoszone pomiędzy nimi, konieczne jest zastosowanie rozwiązań, które zapewnią przejrzystość finansowania projektów w ramach PO IR. Mając powyższe na uwadze, w PO IR przygotowano odrębne koperty finansowe na finansowanie projektów realizowanych na obszarze województwa mazowieckiego.

Jednocześnie, zaproponowano odrębne rozwiązania dotyczące finansowania projektów o charakterze systemowym, które dotyczą całego kraju i są realizowane przez instytucję posiadającą siedzibę w województwie mazowieckim.

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac nad PO IR.

8.2. Rezerwa wykonania

Przewiduje się, że Program Operacyjny Inteligentny Rozwój 2014-2020 będzie uczestniczył w podziale rezerwy wykonania. Podczas programowania w programie została wyodrębniona rezerwa wykonania w wysokości 7% jego alokacji. Rezerwa wykonania ustanowiona została w każdej osi priorytetowej w jednakowej proporcji do jej wartości, za wyjątkiem osi dotyczącej pomocy technicznej. Jeżeli dany priorytet składa się z więcej niż jednego celu tematycznego lub kategorii regionów, rezerwa wykonania została proporcjonalnie rozbita na każdy cel tematyczny lub każdą kategorię regionów. Celem takiej decyzji jest ułatwienie kontrolowania podczas realokacji rezerwy spełnienia przez Polskę wymagań w zakresie minimalnych pułapów koncentracji tematycznej oraz 3%-owego limitu przenoszenia środków między kategoriami regionów. Podczas przeglądu wyników w 2019 r. rezerwy wykonania z priorytetów, które nie osiągnęły celów pośrednich zostaną przeniesione do puli dodatkowych środków na poziomie krajowym. Będzie ona rozdzielona w formie nagród dla priorytetów, które swoje cele pośrednie osiągnęły zgodnie z następującymi zasadami:

1. zostanie dokonana możliwość rozdzielenia rezerwy na poszczególne cele tematyczne i kategorie regionów biorąc pod uwagę unijne obostrzenia pod tym kątem;
2. przyznanie nagród odbędzie się na drodze negocjacji między instytucją koordynującą a instytucjami zarządzającymi, podczas których najważniejszymi kryteriami wyboru priorytetów oraz wysokości nagrody będą:
 - a) odpowiednie uzasadnienie merytoryczne do zwiększenia alokacji na danym priorytecie, a w konsekwencji do odpowiedniego zwiększenia wartości docelowych celów końcowych,
 - b) wniosków z dotychczasowych sprawozdań, ewaluacji i analiz na temat przebiegu dotychczasowej implementacji, zmian w sytuacji ekonomiczno-społecznej i prognoz w tym zakresie, potrzeb rozwojowych, zdolności administracyjnych i absorpcyjnych.
3. zgodność z celami strategicznymi określonymi w *Umowie Partnerstwa*;

8.3. Rezerwa programowa

Przewiduje się, że Program Operacyjny Inteligentny Rozwój będzie uczestniczył w podziale rezerwy programowej (po osiągnięciu wymaganych poziomów realizacji osi priorytetowych i działań) oraz rezerwy programowej, której środki zostaną przeznaczone na wsparcie realizacji działań ukierunkowanych terytorialnie.

W celu zwiększenia efektywności działań ukierunkowanych terytorialnie realizowanych w ramach programów krajowych, jak i regionalnych ustanowiono w ramach alokacji rezerwę programową w wysokości 10% alokacji funduszy strukturalnych (EFRR i EFS). Środki z rezerwy w wysokości w wysokości 8% funduszy strukturalnych alokowane są w ramach regionalnych programów operacyjnych i posłużą przede wszystkim wsparciu realizacji zintegrowanych działań na obszarze funkcjonalnych miast wojewódzkich w postaci zintegrowanych inwestycji terytorialnych – 4,5% funduszy strukturalnych oraz

wsparciu realizacji zintegrowanych planów rewitalizacyjnych na terenie innych miast oraz wsparciu realizacji zintegrowanych programów i planów poprawy jakości dostępu do podstawowych usług publicznych na terenach wiejskich, w szczególności tych charakteryzujących się najgorszymi wskaźnikami dostępu do usług determinujących możliwości rozwojowe – 3,5% funduszy strukturalnych.

Pozostała część rezerwy programowej (2% funduszy strukturalnych) alokowana jest w całości na poziomie krajowym do programu operacyjnego dot. efektywności energetycznej, ochrony środowiska, przeciwdziałania i adaptacji do zmian klimatu (na zwiększenie mobilności regionalnej poprzez łączenie węzłów drugorzędnych i trzeciorzędnych z infrastrukturą TEN-T).

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac nad PO IR oraz Umową Partnerstwa.

8.4. Koncentracja tematyczna wsparcia

Program Operacyjny Inteligentny Rozwój będzie koncentrował wsparcie w ramach CT 1. Przewiduje się, że ...% alokacji CT 1 będzie realizowane w ramach PO IR, w tym:

- ...% alokacji priorytetu inwestycyjnego 1.1 oraz
- ...% alokacji priorytetu inwestycyjnego 1.2.

Ponadto Program będzie finansowany ze środków CT 3. Udział PO IR w alokacji CT 3 będzie wynosił%, przy czym Program będzie korzystał w następującym stopniu z finansowania w ramach priorytetów inwestycyjnych CT 3:

- ...% alokacji priorytetu inwestycyjnego 3.1.
- ...% alokacji priorytetu inwestycyjnego 3.2.
- ...% alokacji priorytetu inwestycyjnego 3.4.

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac nad PO IR, po określeniu ile środków zostanie przeznaczonych na Program.

8.5. Wybór podstawy certyfikacji

Podstawą obliczania wkładu UE w ramach Programu Operacyjnego Inteligentny Rozwój będą całkowite wydatki kwalifikowalne.

9. Opis systemu instytucji zaangażowanych w realizację PO IR

Tabela 20. Podział systemu instytucji zaangażowanych w realizację PO

Instytucja	Nazwa instytucji	Kierujący instytucją
Instytucja Zarządzająca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament Zarządzania Programami Konkurencyjności i Innowacyjności	Minister Rozwoju Regionalnego/Dyrektor Departamentu
Instytucja Audytowa	Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej w Ministerstwie Finansów	Podsekretarz Stanu
Instytucja Certyfikująca	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Departament DKl (IZ)	Minister Rozwoju Regionalnego/Dyrektor Departamentu
Instytucja odpowiedzialna za otrzymywanie płatności	Departament Instytucji Płatniczej w Ministerstwie Finansów	Dyrektor Departamentu

Główną odpowiedzialność za zgodne z prawem i efektywne wdrażanie PO IR, ponosi Instytucja Zarządzająca, której szczegółowe zadania zostały określone w art. 114 projektu Rozporządzenia Ogólnego.

Na podstawie przepisów ustawy z dnia ... o zasadach realizacji programów operacyjnych polityki spójności w latach 2014-2020 oraz o zmianie niektórych ustaw (dalej: ustawa), rolę Instytucji Zarządzającej dla PO IR pełni Minister Rozwoju Regionalnego.

Zadania Instytucji Zarządzającej, zgodnie z art. 10 ww. ustawy obejmują w szczególności:

- 1) realizowanie zadań określonych w art. 114 i 115 oraz innych właściwych przepisach Rozporządzenia ogólnego;
- 2) zawieranie z beneficjentami umów o dofinansowanie projektu lub podejmowanie decyzji o dofinansowaniu projektu;
- 3) zlecanie dokonywania płatności oraz zlecanie wypłaty współfinansowania ze środków programu operacyjnego na rzecz beneficjentów;
- 4) zapewnienie aktualności i poprawności danych monitoringowych przechowywanych w systemie informatycznym;
- 5) ustalanie i nakładanie korekt finansowych;
- 6) odzyskiwanie kwot podlegających zwrotowi, w tym wydawanie decyzji o zwrocie środków przekazanych na realizację programów, projektów lub zadań, o której mowa w przepisach o finansach publicznych;
- 7) prowadzenie i zlecanie badań ewaluacyjnych dotyczących programu operacyjnego;
- 8) monitorowanie postępów realizacji programu operacyjnego;
- 9) wydawanie wytycznych;
- 10) zapewnienie właściwej informacji i promocji programu operacyjnego.

Zgodnie z przepisem art. 11 ustawy instytucja zarządzająca może powierzyć instytucji pośredniczącej, w drodze porozumienia, część zadań związanych z realizacją programu operacyjnego, z wyjątkiem uprawnień związanych z realizacją zadań określonych w art. 115 Rozporządzenia Ogólnego, tj. funkcji właściwych dla Instytucji Zarządzającej w zakresie certyfikacji wydatków.

W celu zapewnienia pełniejszego i bardziej efektywnego przygotowania, organizacji oraz nadzoru nad prawidłowym funkcjonowaniem systemu realizacji PO IR, planuje się zastosowanie dwupoziomowego systemu instytucjonalnego. Oznacza to, że w systemie instytucjonalnym PO IR, Instytucja Zarządzająca powierzy zadania instytucjom pośredniczącym.

Dokonując takiej delegacji, Instytucja Zarządzająca zachowa odpowiedzialność za całość realizacji programu. Powierzenie zadań odbędzie się na drodze odpowiedniego porozumienia, określającego szczegółowo zakres zadań instytucji pośredniczącej oraz wynikające z niego prawa i obowiązki obu stron porozumienia. W świetle uregulowań ustawy, Instytucja Zarządzająca może podjąć formalne działania zmierzające do usunięcia uchybień w funkcjonowaniu instytucji pośredniczącej, polegających w szczególności na nieprawidłowej realizacji zadań powierzonych tej instytucji.

Tabela 21. System instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu

NAZWA OSI PRIORYTETOWEJ	INSTYTUCJA POŚREDNICZĄCA
OŚ PRIORYTETOWA I Wsparcie prowadzenia prac B+R przez przedsiębiorstwa oraz konsorcja naukowo-przemysłowe	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OŚ PRIORYTETOWA II Wsparcie innowacji w przedsiębiorstwach	Ministerstwo Gospodarki
	Bank Gospodarstwa Krajowego
OŚ PRIORYTETOWA III Wsparcie otoczenia i potencjału innowacyjnych przedsiębiorstw	Ministerstwo Gospodarki
OŚ PRIORYTETOWA IV Zwiększenie potencjału naukowo-badawczego	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
OŚ PRIORYTETOWA V Pomoc techniczna	Ministerstwo Rozwoju Regionalnego

10. Załączniki

10.1. Lista projektów dużych

Do uzupełnienia na dalszym etapie prac nad PO IR.

10.2. Opis prac Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR

W ramach pracy Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój zorganizowane zostały następujące spotkania:

2. **13.11.2012 r.** – plenarne spotkanie inauguracyjne parcy Grupy roboczej ds. założeń PO Inteligentny Rozwój. Na spotkaniu przedstawiono uwarunkowania strategiczne dla realizacji programów operacyjnych w perspektywie finansowej na lata 2014-2020, a także wstępne założenia PO Inteligentny Rozwój.
3. **5.12.2012 r.** - spotkanie tematyczne dotyczące przygotowania wstępnego zarysu PO Inteligentny Rozwój. W czasie spotkania dyskutowano o zakresie interwencji programu operacyjnego.
4. **18.12.2012 r.** - spotkanie tematyczne dotyczące wspierania badań naukowych oraz sfery B+R w ramach PO IR. W czasie spotkania dyskutowano m.in. o strategicznym wymiarze wsparcia sfery B+R oraz badań naukowych, zakresie interwencji PO IR, grupach beneficjentów wsparcia, rodzajach planowanych do realizacji projektów, formach finansowania projektów, a także o komplementarności i spójności interwencji pomiędzy różnymi programami.
5. **15.01.2013 r.** - spotkanie dotyczące omówienia 1. wersji ekspertyzy w zakresie przygotowania części diagnostycznej oraz analizy SWOT dla PO Inteligentny Rozwój wykonanej przez firmę *Evaluation for Government Organizations s.c.* (dalej: EGO s.c.). Celem spotkania było uzyskanie uwag członków Grupy do ekspertyzy oraz przedyskutowanie ich z autorami raportu.
6. **12.02.2013 r.** - spotkanie tematyczne dotyczące omówienia zasad wspierania przedsiębiorstw w ramach PO Inteligentny Rozwój. Uczestnicy spotkania dyskutowali o potrzebach innowacyjnych przedsiębiorstw w Polsce, sposobach wdrażania instrumentów wsparcia, komplementarności wsparcia realizowanego w ramach różnych programów operacyjnych.
7. **25.02.2013 r.** – drugie plenarne posiedzenie Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój, w trakcie którego zostały omówione:
 - a. kwestie związane z programowaniem polityki spójności w perspektywie finansowej UE w latach 2014-2020,
 - b. stan dotychczasowych prac oraz harmonogram dalszych prac nad PO Inteligentny Rozwój,
 - c. wyniki tzw. metaewaluacji PO Innowacyjna Gospodarka,
 - d. wyniki ekspertyzy w zakresie opracowania diagnozy społeczno – ekonomicznej oraz analiza SWOT dla PO Inteligentny Rozwój.
8. **8.03.2013 r.** - spotkanie tematyczne dotyczące wsparcia klastrów w perspektywie 2014-2020. Na spotkaniu omówiono kierunki i założenia wsparcia klastrów w Polsce, zgodnie z rekomendacjami Grupy roboczej ds. polityki klastrowej.
9. **15.03.2013 r.** - spotkanie tematyczne dotyczące wsparcia Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) w perspektywie finansowej 2014-2020. W czasie spotkania zaprezentowano doświadczenia wsparcia IOB w latach 2007-2013 oraz przedstawiono propozycje rozwiązań na nową perspektywę finansową.
10. **9.04.2013 r.** - spotkanie plenarne Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój, w trakcie którego przedstawiono oraz omówiono wstępny projekt Programu.
11. **9.05.2013 r.** - spotkanie nt. wsparcia Instytucji Otoczenia Biznesu (IOB) w ramach PO IR.
12. **13.05.2013 r.** - spotkanie ws. mechanizmu korzystania przez przedsiębiorstwa z usług proinnowacyjnych świadczonych przez IOB.
13. **10, 13 oraz 16.05.2013 r.** - spotkania z udziałem przedstawicieli MG, MNiSW, , NCBiR, PKPP Lewiatan oraz KPKP UE nt. uwag zgłoszonych do pierwszej wersji PO IR przez te instytucje.

14. **24.05.2013 r.** - spotkanie z przedstawicielami MG, MNiSW, PARP, NCBiR, PKPP Lewiatan oraz ewaluatorem ex-ante nt. wsparcia przedsiębiorstw w ramach PO IR.
15. **7.06.2013 r.** - spotkanie tematyczne Grupy roboczej ds. PO IR nt. finansowych instrumentów wsparcia, takich jak kredyt technologiczny i gwarancje.
16. **19.06.2013 r.** – spotkanie Grupy roboczej ds. PO IR nt. wsparcia umiędzynarodowienia przedsiębiorstw.
17. **24.06.2013 r.** – spotkanie Grupy roboczej ds. PO IR nt. projektów obejmujących cały cykl innowacji (od pomysłu do rynku), "dużego bonu" na innowacje, a także mechanizmów koordynacji działań systemowych w zakresie internacjonalizacji.
18. **27.06.2013 r.** – warsztaty z udziałem ekspertów Banku Światowego dotyczące instrumentów wsparcia PO IR.
19. **2.07.2013 r.** – posiedzenie plenarne Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój i prezentacja 2 projektu Programu
20. **20.09.2013** – spotkanie Grupy roboczej ds. przygotowania PO Inteligentny Rozwój dotyczące prezentacji 3 wersji projektu PO IR.

Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie PO IR

Tabela 22. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie PO IR 2014-2020

Lp.	Nazwa partnera	Rodzaj partnera	Sposób zaangażowania
1.	Ministerstwo Gospodarki	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
2.	Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
3.	Ministerstwo Finansów	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
4.	Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
5.	Ministerstwo Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
6.	Ministerstwo Spraw Wewnętrznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
7.	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
8.	Ministerstwo Zdrowia	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
9.	Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
10.	Ministerstwo Środowiska	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
11.	Ministerstwo Sportu i Turystyki	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
12.	Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
13.	Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
14.	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
15.	Polska Agencja Informacji i Inwestycji Zagranicznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
16.	Urząd Patentowy	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
17.	Urząd Zamówień Publicznych	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
18.	Najwyższa Izba Kontroli	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
19.	Główny Urząd Statystyczny	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
20.	Polska Organizacji Turystyczna	administracja rządowa	członek Grupy roboczej ds.

			przygotowania PO IR
21.	Krajowy Fundusz Kapitałowy S.A.	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
22.	Bank Gospodarstwa Krajowego	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
23.	Krajowy Punkt Kontaktowy Programów Badawczych UE	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
24.	Związek Banków Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
25.	Fundacja na rzecz Nauki Polskiej	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
26.	Urząd Marszałkowski Woj. Podlaskiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
27.	Urząd Marszałkowski Woj. Lubuskiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
28.	Urząd Marszałkowski Woj. Mazowieckiego	administracja samorządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
29.	Pracodawcy RP	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
30.	Konfederacja Pracodawców Lewiatan	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
31.	NSZZ „Solidarność”	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
32.	Forum Związków Zawodowych	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
33.	Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych	partnerzy społeczno - gospodarczy	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR – brak zgłoszenia
34.	Stowarzyszenie Organizatorów Ośrodków Innowacji i Przedsiębiorczości w Polsce	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
35.	Polska Izba Gospodarcza Zaawansowanych Technologii	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
36.	Związek Gmin Wiejskich RP	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
37.	Związek Powiatów Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
38.	Ogólnopolska Federacja Organizacji Pozarządowych	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
39.	Krajowa Izba Gospodarcza	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
40.	Business Centre Club	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
41.	Lewiatan Business Angels	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
42.	Związek Miast Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds.

			przygotowania PO IR – brak zgłoszenia
43.	Unia Metropolii Polskich	organizacje pozarządowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR – brak zgłoszenia
44.	Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową	organizacja pozarządowa	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
45.	BDKM Sp. z o.o.	ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
46.	Uniwersytet Warszawski	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
47.	Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
48.	Uniwersytet Łódzki	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
49.	Uniwersytet Gdański	środowisko naukowe - ekspert	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
50.	Instytut Badań Systemowych, PAN	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
51.	Rada Główna Instytutów Badawczych	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
52.	Ośrodek Przetwarzania Innowacji	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
53.	Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
54.	Federacja Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych, NOT	środowisko naukowe	członek Grupy roboczej ds. przygotowania PO IR
55.	PSDB Sp. z o.o. oraz Regio Group Sp. z o.o.	przedsiębiorstwa	Ewaluator ex-ante
56.	EGO s.c	przedsiębiorstwo	Wykonawca diagnozy i analizy SWOT

10.3. Spis skrótów

B+R – działalność badawczo-rozwojowa

B+R+I – działalność badawczo-rozwojowa i innowacyjna

BERD – nakłady podmiotów z sektora przedsiębiorstw na działalność badawczą i rozwojową (ang.: Business Expenditure on Research and Development)

CIP – Program Ramowy „Konkurencyjność i Innowacje” 2007-2013 (ang.: Competitiveness and Innovation Framework Programme, 2007-2013)

COSME – Program na rzecz Konkurencyjności przedsiębiorstw oraz małych i średnich przedsiębiorstw, 2014-2020 (ang.) Programme for the Competitiveness of enterprises and SMEs, 2014-2020

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego

GDOS – Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

GERD – nakłady krajowe brutto na działalność badawczo-rozwojową (ang.: Gross Domestic Expenditure on Research and Development)

GIS – Główny Inspektor Sanitarny

IOB – instytucje otoczenia biznesu

IT – technologie informacyjne (ang.) Information technology

KE – Komisja Europejska

KPB – Krajowy Program Badań

KPR – Krajowy Program Reform na rzecz realizacji Strategii „Europa 2020”

MAB – Międzynarodowa Agenda Badawcza

MŚP – małe i średnie przedsiębiorstwa

NCBiR – Narodowe Centrum Badań i Rozwoju

OSI – Obszary Strategicznej Interwencji

PARP – Polska Agencja Rozwoju Przedsiębiorczości

PKB – produkt krajowy brutto

PO – program operacyjny

PO IG – Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka, 2007-2013

PO IR – Program Operacyjny Inteligentny Rozwój, 2014-2020

PRP – Program Rozwoju Przedsiębiorstw

SIEG – Strategia Innowacyjności i Efektywności Gospodarki „Dynamiczna Polska 2020”

SRK – Strategia Rozwoju Kraju

SUE RMB – Strategia Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

UE – Unia Europejska

VC – fundusze venture capital

WPR – Wspólna Polityka Rolna

WPRyb – Wspólna Polityka Rybołówstwa

WRS – Wspólne Ramy Strategiczne

10.4. Słownik pojęć

Do uzupełnienia

10.5. Spis tabel i wykresów

Tabela 1. Cele tematyczne i priorytety inwestycyjne PO IR

Tabela 2. Alokacja PO IR (w mln EUR)

Tabela 3. Architektura PO IR

Tabela 4. Cel szczegółowy i wskaźniki rezultatu strategicznego I osi PO IR

Tabela 5. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego I osi PO IR

Tabela 6. Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu strategicznego II osi PO IR

Tabela 7. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego II osi PO IR

Tabela 8. Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu strategicznego III osi PO IR

Tabela 9. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego I osi PO IR

Tabela 10. Cele szczegółowe szczegółowy i wskaźniki rezultatu strategicznego IV osi PO IR

Tabela 11. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego IV osi PO IR

Tabela 12. Wskaźniki produktu i rezultatu bezpośredniego V osi PO IR

Tabela 13. Stan spełnienia przez Polskę warunkowości ex ante w ramach celu tematycznego 1. i 3.

Tabela 14. Podział alokacji PO IR (EFRR) na CT oraz kategorie regionów (w mln EUR)

Tabela 15. Podział alokacji PO IR (EFRR) na cele tematyczne i priorytety inwestycyjne (w mln EUR).

Tabela 16. Podział alokacji PO IR (EFRR) na osie priorytetowe z wydzieleniem alokacji na priorytety inwestycyjne.

Tabela 17. Podział alokacji PO IR (EFRR oraz wkład krajowy) na osie priorytetowe z wydzieleniem alokacji na priorytety inwestycyjne oraz kategorie regionów.

Tabela 18. Szacunkowy podział alokacji PO IR na osie priorytetowe (w mln EUR).

Tabela 19. Zobowiązania finansowe PO IR (w mln EUR) w podziale na kategorie regionów.

Tabela 20. Podział systemu instytucji zaangażowanych w realizację PO.

Tabela 21. System instytucji zaangażowanych we wdrażanie Programu.

Tabela 22. Lista partnerów zaangażowanych w przygotowanie PO IR 2014-2020.